

**VOORONTWERP VAN DECREET OVER DE INSTROOM EN HET
OPTIMALISEREN VAN DE STUDIE-EFFICIËNTIE IN HET HOGER
ONDERWIJS EN OVERIGE ORGANISATORISCHE ASPECTEN VAN HET
HOGER ONDERWIJS**

Samenvatting

In voorliggend decreet worden voor het hoger onderwijs een aantal maatregelen opgenomen in uitvoering van het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024.

De maatregelen hebben betrekking op de instroom (1° de beperking van de toelating tot de bacheloropleiding diergeneeskunde door middel van een toelatingsexamen dierenarts om de kwaliteit van de opleiding te kunnen blijven garanderen en om voldoende dierenartsen te laten afstuderen om te voldoen aan de noden van het beroepenveld en 2° de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de starttoetsen hoger onderwijs) en op de doorstroom (een aanpassing van de regelgeving rond de studievoortgangsbewaking) van studenten hoger onderwijs.

Daarnaast zijn er in voorliggend decreet ook enkele kleinere aanpassingen aan de regelgeving op het hoger onderwijs opgenomen, zoals de correcte weergave van een vestiging van de LUCA School of Arts, een wijziging van de omschrijving van gezamenlijke opleidingen die worden beoordeeld aan de hand van de European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes, de mogelijkheid tot actualisering van verworven credits, de beperking van de termijn waarbinnen een verzoek tot teruggave van leerkrediet bij overmacht kan worden ingediend,... samen met enkele technische correcties.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Studievoortgangsbewaking

Het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen (het Flexibiliseringsdecreet) creëerde een kader voor de hogeronderwijsinstellingen om in welomschreven gevallen en binnen hun eigen pedagogische visie, maatregelen van studievoortgangsbewaking te kunnen opleggen aan studenten die onvoldoende studierendement behalen en waarvan het studietraject dus dreigt te ontsporen. Het betrof zowel het kunnen opleggen van bindende voorwaarden voor een volgende inschrijving als de weigering van een student tot verdere inschrijving.

Met het decreet van 19 juni 2015 betreffende het onderwijs XXV (Onderwijsdecreet XXV) werd de regelgeving rond het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking (artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs) gewijzigd met het oog op het inperken van de tendens van studieduurverlenging. Cijfers toonden toen immers aan dat studenten gemiddeld minder studiepunten

opnamen en dat de studieduur in (licht) stijgende lijn zat. Concreet voerde onderwijsdecreet XXV twee belangrijke aanpassingen door aan de bestaande bepalingen rond het opleggen van bindende voorwaarden:

- de decreetale grens voor het koppelen van bindende voorwaarden aan een volgende inschrijving werd opgetrokken van 50% naar 60% studierendement;
- bij het niet behalen van deze grens van 60% studierendement kan over opleidingen en instellingen heen onmiddellijk een bindende voorwaarde gekoppeld worden aan een volgende inschrijving. Op deze wijze kunnen instellingen studenten die van elders komen even streng opvolgen als de eigen studenten.

Er werd door de wijzigingen ook niet langer een onderscheid gemaakt tussen de verschillende contractsoorten van studenten.

Ondertussen vinden heel veel studenten hun weg naar het hoger onderwijs en behalen er ook een diploma. Zowel het aantal inschrijvingen in het hoger onderwijs, het aantal generatiestudenten als het aantal afgeleverde diploma's is gestegen. Tegelijkertijd moeten we echter durven vaststellen dat de time to graduation langer wordt en de drop-out uit het hoger onderwijs hoog is. Data over het studierendement van de studenten tonen aan dat de huidige maatregelen van studievoortgangsbewaking niet de verhoopte effecten hebben teweeg gebracht.

2. Verplichte remediëring starttoetsen

Sinds het academiejaar 2018-2019 wordt de eerste inschrijving voor bepaalde bacheloropleidingen aan de hogescholen en de universiteiten afhankelijk gemaakt van de verplichte deelname aan een zogenaamde 'verplichte, niet-bindende toelatingsproef'. De lijst met bacheloropleidingen waarvoor deelname aan zo'n proef een bijkomende inschrijvingsvoorwaarde is, wordt door de Vlaamse Regering vastgelegd na jaarlijkse raadpleging van de VLUHR. De VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad werden belast met de ontwikkeling en opvolging van deze proeven.

Momenteel is de deelname aan een proef al verplicht voor volgende bacheloropleidingen:

- Educatieve bachelor in het kleuteronderwijs;
- Educatieve bachelor in het lager onderwijs;
- Educatieve bachelor in het secundair onderwijs;
- Bachelor of Science in de ingenieurswetenschappen;
- Bachelor of Science in de ingenieurswetenschappen: architectuur;
- Bachelor of Science in de diergeneeskunde;
- Bachelor of Science in de industriële wetenschappen;
- Bachelor of Science in de bio-industriële wetenschappen;
- Bachelor of Science in de biowetenschappen;
- Bachelor of Science in Engineering Technology;
- Bachelor of Science in de farmaceutische wetenschappen;
- Bachelor of Science in de wiskunde;
- Bachelor of Science in de fysica/in de fysica en de sterrenkunde;
- Bachelor of Science in de bio-ingenieurswetenschappen.

Het is de doelstelling om gefaseerd ook verplichte toetsen uit te rollen voor andere bacheloropleidingen waarbij opleidingsspecifieke startcompetenties kunnen worden getest. De validiteit van de toetsen staat daarbij uiteraard voorop en zal de timing van de verdere uitrol bepalen.

De toetsen verwijzen naar de startcompetenties die eigen zijn aan een welbepaalde opleiding of groep van opleidingen. Ze zijn enerzijds het sluitstuk van een exploratie- en oriënteringsproces bij de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs, en anderzijds de start van een remediëring- en begeleidingstraject na de instroom in het hoger onderwijs. De toetsen hebben tot doel de student een

spiegel voor te houden en een goed beeld te geven van de eigen competenties ten opzichte van de benodigde startcompetenties van de opleiding en ten opzichte van andere studiekeziers. De doelstelling van deze toetsen verschilt van de Vlaamse toetsen (de gestandaardiseerde, gevalideerde net- en koepeloverschrijdende proeven) die zullen worden georganiseerd in het secundair onderwijs. Deze Vlaamse toetsen moeten een zicht krijgen op het bereiken van de eindtermen en op leerwinst, en dit zowel op niveau van de individuele leerlingen als op schoolniveau. De primaire beleidsdoelstelling van de Vlaamse toetsen is dus om de kwaliteit van het onderwijs mee te monitoren en te versterken.

De studiekezieser ontvangt meteen na het invullen van de toets feedback en krijgt hierdoor zicht op zijn eigen sterktes, zwaktes en eventuele werkpunten. De feedback van deze toetsen sterkt enerzijds deelnemers met een goed resultaat in hun studiekeuze en verwijst anderzijds deelnemers met een lagere score naar remediëring of daagt de deelnemer uit zijn keuze in vraag te stellen.

De resultaten op de 'verplichte, niet-bindende toelatingsproeven' zijn evenwel niet bindend voor inschrijving in een opleiding. Ongeacht het behaalde resultaat kan de student zich sowieso inschrijven in de opleiding van zijn keuze. Dat blijft ook zo in de toekomst. Tot nog toe waren de hogescholen en universiteiten wel vrij om aan de resultaten op een proef een remediëring te koppelen.

3. Toelatingsexamen dierenarts

Het hoger onderwijs in Vlaanderen wordt gekenmerkt door een democratische en open toegang. Enkel voor de opleidingen tot arts en tandarts en voor de kunstopleidingen bestaat er een toelatingsexamen dat de instroom in deze opleidingen beperkt (art. II.187 en art. II.186 Codex Hoger Onderwijs). Voor de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde is de instroombeperking grotendeels gebaseerd op de (federale) contingentering van het beroep van arts en tandarts, voor de kunstopleidingen op de nood aan een intrinsieke aanwezigheid van talent en voldoende affiniteit met de kunstvorm.

Daarnaast moet men voor sommige bacheloropleidingen in het bezit zijn van een bewijs van deelname aan een toets die peilt naar bepaalde startcompetenties voor deze opleidingen (art. II.188/1 Codex Hoger Onderwijs) (zie ook memorie van toelichting bij bovenstaand punt 2. Verplichte remediëring starttoetsen). Hier betreft het een loutere inschrijvingsvoorwaarde, de resultaten op deze toetsen beperken de toegang tot deze opleidingen niet. Deze toetsen beogen enkel de kandidaat-studenten een spiegel voor te houden over de eigen startcompetenties en hebben als doel de instroom in het hoger onderwijs te versterken.

Hoewel de open toegang tot het hoger onderwijs het uitgangspunt blijft, kan de onhoudbare situatie waarin de opleidingen diergeneeskunde zich bevinden door de grote toestroom aan studenten voor de opleidingen niet genegeerd worden, en moet er op korte termijn kunnen ingegrepen worden op de instroom in deze opleidingen. Een beperking van de instroom naar analogie met de opleidingen tot arts en tandarts dringt zich op.

Zowel in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 als in de Beleids- en begrotingstoelichting Onderwijs en Vorming voor het begrotingsjaar 2021, is een beperking van de toelating tot de opleidingen diergeneeskunde opgenomen. Waar er eerst enkel sprake is van een beperking van het aandeel buitenlandse studenten in de opleidingen, spreekt de beleids- en begrotingstoelichting van de nood om samen met het onderwijsveld de noodzaak, invulling en randvoorwaarden van een toelatingsexamen diergeneeskunde na te gaan. Er wordt niet meer enkel over het aandeel buitenlandse studenten gesproken.

Een instroombeperking enkel voor buitenlandse studenten is immers zeer moeilijk juridisch te verdedigen. In principe is een instroombeperking enkel voor buitenlandse studenten niet in overeenstemming met de EU-bepalingen. Het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie 2012/C 326/01 verbiedt discriminatie op grond van nationaliteit. Dit impliceert dat EU-onderdanen uit EU-lidstaten aan alle hogeronderwijsinstellingen binnen de EU kunnen studeren onder dezelfde voorwaarden als inwoners van het land waar de hogeronderwijsinstelling zich bevindt. Op grond van objectieve redenen kunnen hierop uitzonderingen toegestaan worden, maar deze zijn zeer beperkt (bijvoorbeeld een tekort in bepaalde medische beroepen omdat te veel afgestudeerden terugkeren naar hun land om daar het beroep uit te oefenen). Zo geldt er in de Franse Gemeenschap een beperking van de toegang tot de opleiding diergeneeskunde voor 'niet-residentiëlen'. Het Europees Hof van Justitie en het Grondwettelijk Hof hebben wat betreft de instroombeperking in de Franse Gemeenschap geoordeeld dat hun regeling gerechtvaardigd kan worden door dringende redenen van volksgezondheid. Het lijkt echter allerm minst evident de regeling in de Franse Gemeenschap zonder meer toe te passen op de Vlaamse situatie. Anders dan in de Franse Gemeenschap, waar er op termijn een tekort aan dierenartsen dreigde te ontstaan omdat er te veel niet-residentiële afgestudeerden zich nadien niet als dierenarts vestigen in de Franse Gemeenschap, is het in de Vlaamse Gemeenschap niet hard te maken dat er een tekort aan dierenartsen dreigt. Bovendien is het aantal niet-verblijvende studenten in de opleiding diergeneeskunde in Vlaanderen verhoudingsgewijs kleiner dan het geval was in de Franse Gemeenschap voor het invoeren van de regeling.

Het probleem is in Vlaanderen bovendien niet een dreigend tekort aan beroepsbeoefenaars, maar wel de impact van de grote studentenaantallen op de kwaliteit van het onderwijs. Aangezien het probleem niet een buitensporig aantal niet-verblijvende studenten is, maar wel het buitensporig aantal studenten op zich, is een beperking van enkel het aantal niet-verblijvende studenten niet doelmatig en dus niet gerechtvaardigd.

In dit kader hebben de Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen een voorstel uitgewerkt voor de invoering van een toelatingsexamen dierenarts. Deze twee universiteiten zijn de enige universiteiten in Vlaanderen die de bevoegdheid hebben om een opleiding diergeneeskunde aan te bieden. De Universiteit Antwerpen biedt overeenkomstig artikel II.80 van de Codex Hoger Onderwijs de bacheloropleiding diergeneeskunde aan, de Universiteit Gent biedt overeenkomstig artikel II.81 de bachelor- en de masteropleiding diergeneeskunde aan. Er is een rechtstreekse toegang van de bacheloropleiding diergeneeskunde van de Universiteit Antwerpen tot de masteropleiding diergeneeskunde van de Universiteit Gent. Voor de bacheloropleiding diergeneeskunde gelden momenteel de algemene en afwijkende toelatingsvoorwaarden (art. II.178 en II.179 Codex Hoger Onderwijs) en wordt de inschrijving in de bacheloropleiding afhankelijk gemaakt van deelname aan een toets die peilt naar bepaalde startcompetenties. Het voorstel werd besproken met de andere Vlaamse universiteiten die er zich positief over uitspraken.

Op basis van dit voorstel en verdere gesprekken met vertegenwoordigers van de opleidingen diergeneeskunde, en overleg met de Vlaamse Scholierenkoepel en de Vlaamse Vereniging van Studenten, werd een visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde' opgesteld die op 16 juli 2021 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering en voor bespreking in het Vlaams Parlement werd ingediend. Deze nota werd besproken in de Commissie Onderwijs van 7 oktober 2021¹.

¹ <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1547791>

In uitvoering van de visienota werd een Capaciteitscommissie Diergeneeskunde samengesteld om advies te geven aan de Vlaamse Regering over het invoeren van een numerus clausus of een numerus fixus, alsook over het maximum aantal kandidaten dat jaarlijks tot de bacheloropleiding diergeneeskunde in Vlaanderen kan worden toegelaten. Deze commissie heeft haar advies gegeven op 16 september 2021.

4. Technische en organisatorische aanpassingen

Jaarlijks wordt er een algemeen onderwijsdecreet (een genummerd verzameldecreet) goedgekeurd met het oog op technische of kleine aanpassingen aan de regelgeving van de verschillende onderwijsniveaus. De wijzigingen voor het hoger onderwijs worden dit jaar meegenomen in voorliggend decreet.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

1. en 2. Studievoortgangsbewaking en verplichte remediëring starttoetsen

Het is een belangrijke doelstelling in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 om de studie-efficiëntie van de studenten hoger onderwijs te optimaliseren om ontgoochelingen bij de studenten te vermijden en de slaagkansen te verhogen. Een hogere studie-efficiëntie heeft ook een gunstig effect op de kosten die studeren met zich mee brengt voor zowel de student, zijn ouders als de maatschappij.

Studenten uit verschillende vooropleidingen in het secundair onderwijs vinden steeds meer hun weg naar het hoger onderwijs en behalen er ook een diploma. Zowel het aantal inschrijvingen in het hoger onderwijs, het aantal generatiestudenten als het aantal afgeleverde diploma's is gestegen. Tegelijkertijd is de time to graduation langer geworden en is de drop-out uit het hoger onderwijs hoog. Studenten komen nog te vaak in opleidingen terecht waar ze niet echt op hun plaats zitten. Data over het studierendement van de studenten tonen ook aan dat de huidige maatregelen van studievoortgangsbewaking niet de verhoopte effecten hebben teweeg gebracht.

Eén manier om de doelstelling inzake studie-efficiëntie te bewerkstelligen is het verder inzetten op een goede oriëntering en studiekeuzebegeleiding naar het hoger onderwijs. Een goede doorstroom in het hoger onderwijs is immers sterk afhankelijk van een goede studiekeuze. Er is dus eerst en vooral nood aan goede ondersteuning van de toekomstige studenten bij hun studiekeuze zodat zij zich zo snel als mogelijk in de voor hen geschikte opleiding inschrijven. Door deel te nemen aan een verplichte starttoets worden studenten beter geïnformeerd en wordt een bewustere studiekeuze gestimuleerd. Verplichte remediëring kan er voor zorgen dat alle studenten gevat worden die nood hebben aan het bijwerken van de nodige startcompetenties, dat deze studenten extra ondersteuning krijgen en er een betere studievoortgang wordt bewerkstelligd van bij het begin.

Daarnaast is het ook noodzakelijk om snel en op een doeltreffende manier te kunnen ingrijpen tijdens het studietraject van de student, meer bepaald door voor de hogeronderwijsinstellingen een goed kader en duidelijke grenzen van handelingsruimte vast te leggen voor het opleggen van adequate maatregelen van studievoortgangsbewaking wanneer de student onvoldoende studievoortgang boekt.

In het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 wordt gewerkt met een viertrapsraket voor de versterking en verhoging van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs. Naast de resultaten van het secundair onderwijs en het advies

van de klassenraad, het exploratie-instrument Columbus en een snel heroriënteringstraject wanneer de student niet slaagt na een eerste evaluatieperiode, maken de starttoetsen hier ook deel van uit.

In het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 worden een aantal maatregelen voorgesteld om de studievoortgang in het hoger onderwijs te optimaliseren:

- *studenten sneller heroriënteren als ze niet slagen na een eerste evaluatieperiode;*
- *generatiestudenten (niet-werkstudenten) kunnen enkel geldig inschrijven als ze minstens 50 studiepunten opnemen;*
- *generatiestudenten moeten minstens de helft van de opgenomen studiepunten verwerven om opnieuw te kunnen inschrijven voor dezelfde opleiding, tenzij er sprake is van overmacht. Ze kunnen het jaar alsnog overdoen in dezelfde opleiding als bindende voorwaarden gelden inzake de evolutie van de studieresultaten;*
- *de instellingen leggen meer stringenter modeltrajecten vast op basis van volgtijdelijkheid waarbij de instelling in gesprek gaat met studenten die willen afwijken van het modeltraject in functie van het behalen van een optimaal studierendement;*
- *studenten kunnen niet langer starten in hun masteropleiding indien zij hun bacheloropleiding niet hebben afgewerkt, tenzij de instelling oordeelt dat de niet verworven studiepunten de inhoudelijke volgtijdelijkheid niet belemmeren. In dat geval kan een student maximaal 30 studiepunten van de bachelor meenemen naar de master.*

Om de visie te capteren rond de plannen om verplichte remediëring bij de starttoetsen in te voeren, werd op vraag van de minister bevoegd voor onderwijs en vorming een werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de hogescholen / de Vlaamse Hogescholenraad, de universiteiten / VLIR, de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) en de overheid (kabinet en administratie) (verder de werkgroep toetsen hoger onderwijs genoemd).

Omdat de expertise om de maatregelen rond studievoortgang uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 verder uit te werken of bijkomende dan wel alternatieve voorstellen te doen die leiden tot dezelfde algemene doelstellingen (studierendement verhogen, gemiddelde studieduur terugdringen en drop-out verminderen) in de eerste plaats bij de hogeronderwijsinstellingen zelf ligt vanuit hun ervaringen met het eigen studievoortgangsbeleid, werd op vraag van de minister bevoegd voor onderwijs en vorming een werkgroep 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs' opgericht met vertegenwoordigers van de hogescholen / de Vlaamse Hogescholenraad, de universiteiten / VLIR, de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) en de overheid (kabinet en administratie onderwijs) (verder de werkgroep studievoortgang genoemd).

Daarnaast deed het Rekenhof een audit naar de studievoortgang in het hoger onderwijs². Het Hof heeft bij 12 instellingen het gebruik van maatregelen van studievoortgangsbewaking en studiebegeleiding onderzocht. Daarbij zocht het Rekenhof een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- 1) Wordt de studievoortgang van de studenten op een effectieve manier bewaakt?
- 2) Worden de studievoortgang en tijdige heroriëntering van de studenten voldoende ondersteund door de studiebegeleidingsdiensten?

De werkgroep studievoortgang is van start gegaan met een ruime dataverzameling en -analyse waarbij ze de verschillende problematieken inzake studievoortgang in het hoger onderwijs, in relatie met de in het Regeerakkoord en de Beleidsnota

² <https://www.ccrek.be/NL/Publicaties/Fiche.html?id=17ee3b45-a374-4e7c-85d1-231bcec50824>

Onderwijs 2019-2024 opgenomen voorstellen, in kaart heeft gebracht. Deze dataverzameling en -analyses hebben betrekking op het studierendement van de startende studenten, de link tussen het studierendement in het eerste jaar met de time to graduation en de drop-out, de maatregelen van studievoortgangsbewaking die binnen het hoger onderwijs opgelegd worden, de omvang van het studiepakket dat studenten opnemen, de combinatie bachelor- master en de heroriëntaties en het effect hiervan.

a) Studierendement startende studenten

Het analysedocument van de werkgroep studievoortgang toont aan dat globaal genomen bijna 60% van de trajectstarters³ in een bacheloropleiding een studierendement haalt van 60% of meer. Dit aandeel is ongeveer gelijk voor de professionele en academische bachelors. Bijna 30% van de trajectstarters in een bacheloropleiding haalt een studierendement van 100%. Iets meer dan 1 op de 5 trajectstarters heeft een studierendement van minder dan 30%, iets meer dan 30% een studierendement van minder dan 50%. Het opleggen van een strikt bindende 50% maatregel, zoals voorgesteld in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024, zou een impact hebben op een grote groep van studenten.

De in de data opgenomen kansengroepen (beursstudenten, studenten met een functiebeperking en werkstudenten) doen het globaal genomen minder goed. Op dit ogenblik is er geen zicht op mogelijke oorzaken van de verschillen tussen de studentengroepen. Bij het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking moet er dan ook rekening gehouden worden met de verschillende studentengroepen.

b) Link studierendement met time to graduation en drop-out (progressief)

Positief is dat bijna 70% van de generatiestudenten⁴ een eerste bachelordiploma verwerft. Verder geven de data aan dat bijna 1 op 3 generatiestudenten die starten in een bacheloropleiding een eerste bachelordiploma behalen in 3 jaar. Na 5 jaar heeft 62% van de generatiestudenten een eerste bachelordiploma behaald. Anderzijds verlaten meer dan 1 op 4 generatiestudenten het hoger onderwijs zonder bachelordiploma (28%), waarvan een groot deel uitvalt na het eerste jaar (12%). Maar een aanzienlijk deel van deze studenten (9%) verlaat toch nog het hoger onderwijs zonder bachelordiploma na drie jaar of later.

De data geven ook duidelijk aan dat hoe hoger het studierendement van de student in zijn eerste inschrijving, hoe meer kans op het behalen van een eerste bachelordiploma en hoe lager de drop-out uit het hoger onderwijs. Voor quasi alle studierendementscategorieën is de drop out rate hoger bij de studenten die als generatiestudent gestart zijn in een professionele bacheloropleiding dan voor diegenen gestart in een academische bachelor.

Bij de studenten die als generatiestudent gestart zijn in een academische bacheloropleiding en als eerste diploma een professioneel bachelordiploma behaald hebben, krijgt men een ander beeld: het aandeel studenten dat een eerste bachelordiploma behaalt, ligt voor alle studierendementscategorieën tussen 60% en 80%, ook voor die studenten die bij hun eerste inschrijving een laag

³ Een trajectstarter is iemand die zich voor de eerste keer inschrijft in een bepaalde opleiding in het hoger onderwijs. Er wordt niet gekeken naar de instelling waarin ingeschreven wordt. Dit betekent dat studenten die in eenzelfde opleiding blijven maar van instelling veranderen geen trajectstarter zijn (definitie AHOVOKS).

⁴ Een generatiestudent is een student die zich, in een bepaald academiejaar, voor het eerst inschrijft met een diplomacontract voor een opleiding van het hoger beroepsonderwijs of een professioneel of academisch gerichte bachelor in het Vlaamse hoger onderwijs. Het statuut van generatiestudent geldt voor dat volledige academiejaar (artikel I.3, 29° van de Codex Hoger Onderwijs)

studierendement hadden. Voor deze laatste groep van studenten loont de overstap van een academische naar een professionele bacheloropleiding.

De cijfers in verband met studierendement geven geen objectieve basis voor het opleggen van een grens om al dan niet opnieuw te mogen inschrijven in eenzelfde opleiding. In de academische bacheloropleidingen behaalt toch nog een aanzienlijk deel van de generatiestudenten met een studierendement van minder dan 50%, en zelfs van minder dan 30%, uiteindelijk een academisch bachelordiploma. Bij de professionele bacheloropleidingen is het beeld minder rooskleurig.

Van de generatiestudenten in een academische bacheloropleiding behaalt 60% een eerste masterdiploma. Meer dan de helft hiervan behaalt dit binnen de vooropgestelde studieduur. Van de generatiestudenten met een studierendement van 60% of meer in hun eerste inschrijving in een academische bacheloropleiding behaalt 85,6% een masterdiploma. De time to graduation neemt snel toe als het studierendement in het eerste bachelorjaar afneemt. Dit wijst erop dat studenten niet of moeilijk '(kunnen) inhalen' in de verdere loop van hun studieloopbaan.

c) Link studierendement met time to graduation (retrospectief)

De data in het analyserapport van de werkgroep studievoortgang tonen aan dat van de generatiestudenten die een eerste bachelordiploma behaald hebben in de beschouwde periode, 73% dit diploma behaald heeft na 4 jaar of minder. Rekening houdend met het gegeven dat de heroriënteerders in deze cijfers meegenomen worden, is dat een positieve vaststelling. Hoe lager evenwel het studierendement bij de eerste inschrijving als generatiestudent is, hoe langer de time to graduation.

Met de beschikbare data is het niet mogelijk nuances te vatten, waardoor men geen onderscheid kan maken tussen enerzijds de slecht presterende studenten en anderzijds die studenten die bewust spreiden en/of trajecten combineren. Het is dan ook belangrijk dat studenten die zich in een specifieke situatie bevinden de kans krijgen om een diploma te behalen.

Van de generatiestudenten die in hun eerste inschrijving een studierendement behaalden van 100% (en geen voorbereidings- of schakelprogramma gevolgd hebben) behaalde 80,9% een eerste masterdiploma binnen de modelstudieduur, en nog eens 14,4% na de modelstudieduur +1 jaar. Dit laatste percentage geeft aan dat er nog andere factoren spelen dan de competenties van een student (persoonlijke situatie student, spreiden in functie van een masterproef, volgtijdelijkheid, ...). Van diegenen met een studierendement tussen de 60 en 69% in de eerste inschrijving behaalde slechts 10,6% een masterdiploma binnen de modelstudieduur, 54,4% na de modelstudieduur +1 jaar en meer dan 1 op 5 na de modelstudieduur +2 jaar. De time to graduation neemt snel toe, zelfs bij relatief hoge studierendementen in de eerste inschrijving in de bacheloropleiding.

Een student met een langere time to graduation tot het behalen van een bachelordiploma, studeert niet noodzakelijk later af in de masteropleiding, aangezien opleidingsonderdelen uit de bachelor- en masteropleiding kunnen gecombineerd worden.

d) Studievoortgangmaatregelen instellingen hoger onderwijs

Er gebeurt al heel wat binnen de instellingen op het gebied van het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking.

Er zijn verschillen tussen de instellingen (zowel tussen hogescholen en universiteiten, als tussen hogescholen onderling en universiteiten onderling) bij het opleggen van bindende voorwaarden aan studenten met een laag studierendement in het eerste bachelorjaar. De verschillen situeren zich zowel in de studierendementsgrens die men hanteert, in de duurtijd van de bindende

voorwaarde als in de aard van de bindende voorwaarde. De maatregelen worden ruimer toegepast dan enkel voor generatiestudenten en uitzonderingen zijn mogelijk. In een aantal instellingen kunnen studenten met een zeer laag studierendement (20 – 30%) de mogelijkheid verliezen om zich het volgende jaar opnieuw in te schrijven in dezelfde opleiding.

e) Omvang studiepakket

Uit de data blijkt dat reeds 88% van de generatiestudenten 50 studiepunten of meer opneemt, van de trajectstarters 81%.

Kijkt men naar mogelijke verklaringen waarom trajectstarters minder dan 50 studiepunten opnemen, dan ziet men dat zeker bij de professionele bacheloropleidingen het aandeel van kansengroepen (beursstudenten, studenten met een functiebeperking, werkstudenten) relatief hoog is. Bij de kansengroepen zijn het dan vooral de werkstudenten die globaal genomen minder studiepunten opnemen.

Er zijn maar zeer weinig instellingen die een minimum aantal studiepunten vooropstellen dat generatiestudenten moeten opnemen bij een eerste inschrijving. Dit minimum aantal is lager dan hetgeen in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 wordt voorgesteld (50 studiepunten).

Van de trajectstarters die het volgende academiejaar in dezelfde opleiding terug te vinden zijn, neemt nog 78% 50 studiepunten of meer op.

f) Combinatie van bachelor en master

Uit de data blijkt dat 59% van de studenten in een masteropleiding een bachelordiploma heeft behaald voor de start van de masteropleiding. Deze studenten combineren dus geen opleidingsonderdelen van de bachelor- en masteropleiding.

Van diegenen die opleidingsonderdelen van de bachelor- en masteropleiding combineren, moet 29% nog minder dan 10 studiepunten opnemen van de bacheloropleiding, 24% 11 tot 20 studiepunten en 20% 21 tot 30 studiepunten. 26% moet nog meer dan 30 studiepunten opnemen. Deze cijfers bieden geen zicht op de plaats in het opleidingsprogramma waar deze opleidingsonderdelen zich bevinden (bijvoorbeeld al dan niet in het 1ste bachelorjaar).

Op 1 uitzondering na mogen studenten in alle hogeronderwijsinstellingen opleidingsonderdelen uit de bacheloropleiding combineren met opleidingsonderdelen uit de masteropleiding, mits voldaan is aan enkele voorwaarden die worden vastgelegd in de onderwijs- en examenreglementen.

De data geven duidelijk aan dat als de harde knip uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 zou toegepast worden, een grote groep studenten geïmpacteerd wordt. Een harde knip tussen de bacheloropleiding en de masteropleiding kan de studievoortgang van studenten blokkeren en bijgevolg studieduurverlenging in de hand werken.

g) Heroriënteren

De data geven duidelijk aan dat een snelle heroriëntering binnen het eerste studiejaar zeer beperkt is.

Als studenten heroriënteren kiezen de meesten voor een soortgelijke opleiding (en blijven dus ofwel binnen het academisch ofwel binnen het professioneel hoger onderwijs). Van de generatiestudenten die heroriënteren van een academische bachelor naar een professionele bachelor slaagt een aanzienlijk deel erin een studierendement van meer dan 60% te behalen.

Van de studenten uit de groep met een laag studierendement (minder dan 30%) die zich herinschrijven, schrijft ongeveer 26% zich opnieuw in voor dezelfde opleiding in dezelfde instelling (academiejaar 2015-2016, 2016-2017 en 2017-

2018). Dit is beduidend minder dan het academiejaar daarvoor (2014-2015), wat zou kunnen wijzen op een mogelijke impact van strengere maatregelen van studievoortgangsbewaking. Het betreft hier meer in het bijzonder de regel dat de student zich in sommige instellingen het volgende academiejaar niet zomaar mag herinschrijven in dezelfde opleiding als hij een studierendement van minder dan 30% behaalde. Door de instellingen die de 30%-regel toepassen wordt bevestigd dat er een effect is van de maatregel. Men krijgt minder studenten die zich voor eenzelfde opleiding inschrijven en een betere heroriëntering. Heroriëntering loont als het gebeurt vroeg in het academiejaar of na afloop van het academiejaar.

3. Toelatingsexamen dierenarts

De vraag naar een vorm van instroombeperking voor de opleiding diergeneeskunde is niet nieuw en kwam eerder al op de politieke agenda. Vanaf het begin van de jaren '70 is er immers een continue toename van het aantal studenten in de opleiding aan de Universiteit Gent, vanaf de jaren '90 zowel aan de Universiteit Gent als de Universiteit Antwerpen. De groeiende interesse voor de opleiding diergeneeskunde deed zich ook in andere Europese landen voor, met als reactie dat in de meeste landen selectiesystemen werden ingevoerd.

Ondanks het steeds toenemende aantal studenten slaagden de opleidingen erin om de kwaliteit voldoende te garanderen. Dit resulteerde onder meer in de accreditatie van de bacheloropleiding diergeneeskunde van de Universiteit Antwerpen in 2010 door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) en van de bachelor- en masteropleiding van de Universiteit Gent in 2013 door de European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE), waardoor de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent een volledige EAEVE accreditatie ontving. In de beide accreditatierapporten wordt de problematiek van de groeiende studentenaantallen en het ontbreken van een instroombeperking echter aangekaart. Er wordt gesteld dat het ontbreken van een toelatingsexamen heeft geleid tot een grote heterogene studentenpopulatie, met studenten die niet steeds de geschikte vooropleiding en/of motivatie hebben om te starten in de bacheloropleiding diergeneeskunde, en met een groot aandeel buitenlandse studenten, in hoofdzaak Nederlanders. Er wordt ook ingegaan op het lage studierendement in de opleiding (met een significante afwijking ten opzichte van het gemiddelde van vergelijkbare opleidingen). Ook wordt in het accreditatierapport van de Universiteit Antwerpen aangegeven dat het aantal personeelsleden nog juist aanvaardbaar is, maar dat er wel een onevenwichtige situatie dreigt te ontstaan door de hoge instroom in het 1ste bachelorjaar. Het EAEVE-rapport (Universiteit Gent) stelt dat een toename van het aantal personeelsleden nodig is om het onderwijsniveau te garanderen. Zeker op het gebied van de praktijklessen stellen zich problemen (vb. lessen moeten meermaals en op verschillende momenten gegeven worden omwille van de groepsgrootte) en zijn de limieten bereikt. Dit EAEVE rapport gaat ook in op het teveel aan dierenartsen, ten gevolge van de grote instroom en pleit expliciet voor een toelatingsexamen.

- a) In 2017 werd een resolutie ingediend bij het Vlaams Parlement betreffende de instroom in de opleiding bachelor of Science in de Diergeneeskunde, de doorstroom bij de bachelor- en masteropleidingen uit het studiegebied Diergeneeskunde, en de uitstroom uit de opleiding Master of Veterinary Medicine in de Diergeneeskunde. In deze resolutie werd onder andere gevraagd om het bereik van de 'verplichte, niet-bindende toelatingsproeven', prioritair en op korte termijn uit te breiden naar de opleiding diergeneeskunde. In opvolging van deze resolutie heeft de VLIR prioritair werk gemaakt van een ijkingsstoets voor diergeneeskunde. Sinds academiejaar 2019-2020 is deelname aan deze toets verplicht voor inschrijving in de bacheloropleiding diergeneeskunde. Uit

gebruikersonderzoek blijkt dat de invloed van de behaalde toetsresultaten op inschrijving in de opleiding gering is. De toets heeft tot op heden geen significante impact gehad op het aantal startende studenten diergeneeskunde.

b) Instroom, kwaliteit en accreditatie van de opleiding

Door het grote aantal studenten dat instroomt in de bacheloropleidingen diergeneeskunde zijn de limieten inzake opleidingscapaciteit bereikt zonet reeds overschreden. Dit wordt al aangegeven in de accreditatierapporten van 2010 en 2013 (cf. supra), sindsdien zijn de studentenaantallen nog gestegen.

Hoewel de studentenaantallen in de bacheloropleidingen en de masteropleiding sinds 2010-2011 schommelen, is er algemeen genomen nog een groei van zowel generatiestudenten, trajectstarters en actieve inschrijvingen ten opzichte van 2010-2011. Ook het aantal diploma's is over het algemeen toegenomen.

Deze grote instroom in de opleidingen diergeneeskunde vormt een heterogene studentenpopulatie met een aantal specifieke kenmerken: een aanzienlijk aantal Nederlandse studenten (meer dan 40% bij de generatiestudenten, ongeveer 1 op 3 in het totaal aantal inschrijvingen), een aandeel studenten met een onvoldoende grote component wiskunde en wetenschappen in de vooropleiding en een grote groep van studenten met een laag studierendement. Zo ligt het studierendement van de generatiestudenten in de bacheloropleiding diergeneeskunde beduidend lager dan in de vergelijkbare bacheloropleidingen biologie en bio-ingenieurswetenschappen. Het studierendement van de Nederlandse generatiestudenten in de bacheloropleidingen diergeneeskunde ligt lager dan dat van de Vlaamse generatiestudenten.

Door het stijgend aantal studenten moeten alle practica in de beide bacheloropleidingen diergeneeskunde meermaals georganiseerd worden voor verschillende groepen, én vinden ze daarom ook plaats op latere tijdstippen (in het collegerooster en het curriculum) dan wenselijk. Sinds 2017 voldoen deze maatregelen nog amper, aangezien de groepen zelf steeds groter worden. Daardoor staat de kwaliteit van deze opleidingen onder druk.

In de masteropleiding, waar de klinische opleiding start, ontstaan nog grotere moeilijkheden, zijnde onvoldoende personeelsomkadering en middelen in verhouding met het stijgend aantal studenten. Het resultaat is dat de klinische opleiding van de studenten in het gedrang komt, terwijl de limiet van de goed draaiende klinieken én het maximaal aantal patiënten bereikt is.

Zowel de studenten (opleidingsevaluaties 2012, 2014, 2016, 2018) als de dierenartsen in het werkveld (alumni-enquête 2016, <https://www.vdt.ugent.be/sites/default/files/Dutchart05.pdf>) wijzen hierop.

De hoge studentenaantallen hebben dus een negatieve invloed op de kwaliteit van de opleidingen wat kan leiden tot een verlies van de Europese accreditatie (cf. supra). In 2023 worden de Vlaamse opleidingen diergeneeskunde aan een nieuwe EAEVE visitatie onderworpen. In een tussentijds rapport wordt reeds de boodschap van 2013 herhaald dat concrete maatregelen moeten genomen worden om het aantal beginnende studenten te beperken. Het risico om de EAEVE accreditatie te verliezen als er geen instroombeperking wordt ingevoerd, is dan ook zeer reëel.

De grootste struikelblokken voor het behouden van de Europese accreditatie zijn :

- onvoldoende academisch personeel per student (ratio aantal personeelsleden/aantal studenten: UGent 0,07, UAntwerpen 0,03, EU gemiddelde 0,16, EAEVE minimum 0,13);
- onvoldoende dierenartsen per afgestudeerde (ratio aantal dierenartsen/aantal studenten: UGent 0,43, Europees gemiddelde 0,87, EAEVE minimum 0,59);

- onvoldoende ondersteunend personeel per afgestudeerde (ratio aantal personeelsleden/aantal studenten: UGent 0,31, Europees gemiddelde 0,94, EAEVE minimum 0,57);
- onvoldoende aantal patiënten per afgestudeerde bij de gezelschapsdieren, ondanks de succesvolle kliniek kleine huisdieren met meer dan 12.000 patiënten per jaar (ratio aantal patiënten/aantal studenten: UGent 25,15, Europees gemiddelde 70,48, EAEVE minimum 42,01);
- studenten van de 1e en 2e masterjaren kunnen te weinig hands-on ervaring opdoen in de verschillende klinieken door de overvolle bezetting, waardoor het polyvalente aspect van het afgeleverde dierenartsendiploma, zijnde begincompetenties in alle diersoorten, wat een basisvereiste is van de EAEVE, onder druk komt te staan.

Het behalen van de Europese accreditatie is essentieel voor de internationale uitstraling van de Vlaamse opleidingen diergeneeskunde, maar nog veel belangrijker voor het garanderen van de werkzekerheid van afstuderende dierenartsen. Zo krijgen dierenartsen van niet-geaccrediteerde faculteiten minder opleidingsmogelijkheden in het buitenland waaronder de Europese georganiseerde specialisatie-opleidingen onder de vleugels van de European Board of Veterinary Specialisation (EBVS). Bovendien komen de klassieke beroepsmogelijkheden in het gedrang: dierenartsen afkomstig van een niet-geaccrediteerde faculteit worden niet langer aanvaard om te werken als practicus in bepaalde Europese landen waaronder het Verenigd Koninkrijk, tenzij ze opnieuw een zwaar examen afleggen.

c) Veiligheid en dierenwelzijn

De grote studentenaantallen hebben eveneens een impact op de veiligheid van mens en dier, maar ook op de bioveiligheid. Door de dagelijkse grote aantallen studenten in de kliniek komt de persoonlijke veiligheid van de studenten, het personeel en zelfs het cliënteel en hun dieren in het gedrang. De combinatie van enerzijds het noodzakelijk omgaan met zowel grote als kleine huisdieren tijdens de klinische opleiding en anderzijds het grote aantal studenten brengt soms gevaarlijke situaties met zich mee. In een aantal gevallen leidt dit helaas, en ondanks de aandacht van tal van medewerkers, tot lichamelijke schade.

Daarnaast is er ook een reëel gevaar voor de bioveiligheid, die alle maatregelen omvat om de kans op insleep en verspreiding (naar mens en dier) van infectieziekten te vermijden. Door het groot aantal studenten staat deze bioveiligheid in de kliniek momenteel zwaar onder druk. Hoe hoger het aantal personen in de kliniek, hoe hoger de infectiedruk met kans op het overzetten van de infectie.

De bioveiligheid is ook een belangrijk aspect van de EAEVE-accreditatie en enkele gerenommeerde faculteiten verloren al tijdelijk hun accreditatie door het niet voldoen aan de vereisten van de bioveiligheid.

Deze probleemanalyse geeft duidelijk aan dat er binnen de opleidingen diergeneeskunde een combinatie van elementen speelt waarvoor een oplossing moet gezocht worden. De quasi continue toename van de studentenaantallen heeft geleid tot aantallen die de opleidingscapaciteit van de opleidingen diergeneeskunde overstijgen, wat een negatieve impact heeft op de kwaliteit van de opleidingen diergeneeskunde. Vooral de druk op het klinische onderwijs in deze opleidingen is groot. Dit houdt dan ook het reële risico in van het verlies van de Europese EAEVE accreditatie. Het groot aantal studenten geeft ook aanleiding tot veiligheidsrisico's in de dierenklinieken, zowel voor mens als dier, als naar bioveiligheid. Een uitbreiding van de onderwijscapaciteit, door bijvoorbeeld de mogelijkheid te creëren om een tweede masteropleiding in Vlaanderen aan te bieden, is geen optie. Allereerst telt Vlaanderen nu al een groot aantal afgestudeerde dierenartsen in relatie tot het inwonersaantal en het aantal dieren. Zo bedraagt het aantal dierenartsen in Vlaanderen per 100.000 inwoners 57, terwijl volgens de Europese enquête van 2018 van de Federation of Veterinarians in Europe (FVE) het Europese

gemiddelde 38 dierenartsen per 100.000 inwoners bedraagt. Daarenboven wijzen verschillende enquêtes over de werkgelegenheid van de afstuderende dierenartsen (Universiteit Gent - alumni-enquête 2010, alumni-enquête 2016, alumni-enquête 2020) op een problematische situatie inzake verloning en werkcondities in bepaalde sectoren, zoals de kleine huisdieren en het paard (problemen van schijnzelfstandigheid, investeringsmaatschappijen,...). Een bijkomende masteropleiding zou dit probleem enkel versterken. Het is daarenboven een zeer dure optie, door de noodzakelijke zware investeringen in een bijkomende dierenkliniek. Naast een basisopleiding, die aanzienlijke en blijvende investeringen vereist (o.m. laboratoria voor praktische oefeningen, bio-veilige dissectiezalen, microscopiezalen e.d.), moet een universitaire dierenkliniek die 24/7 draait eveneens op een hoog niveau werken o.m. met hoogtechnologische apparatuur, voldoende ondersteunend personeel etc.

Het opschalen van de huidige dierenkliniek aan de Universiteit Gent, ook zeer duur, is evenmin een optie. De EAEVE-normen voor accreditatie bevatten ook een minimum aantal patiënten per student. De opleiding diergeneeskunde, afstudeerrichting gezelschapsdieren, aan de Universiteit Gent heeft ondanks een goed draaiende kliniek, voorlopig juist genoeg patiënten om aan de minimumnormen van de EAEVE te voldoen. Het opschalen van de kliniek zal niet zorgen voor een toename van het aantal patiënten.

Komt daarbij dat de studentenpopulatie een grote heterogene groep is met een aantal specifieke kenmerken, zoals een laag studierendement in vergelijking met gelijkaardige opleidingen, en een groot aantal buitenlandse, voornamelijk Nederlandse studenten. Bovendien staakt $\pm 20\%$ van de bachelorstudenten elk academiejaar de opleiding. Dit betekent dat de maatschappelijke en persoonlijke investeringen een uiterst laag rendement scoren, en dat de hoge aantallen studenten die na verloop van tijd afhaken de kwaliteit van het onderwijs sterk onder druk zetten.

Men mag ook niet uit het oog verliezen dat de opleidingen diergeneeskunde dure opleidingen zijn, zowel voor de overheid, de studenten als voor de instellingen. Naast de masteropleiding geneeskunde is de masteropleiding diergeneeskunde de enige masteropleiding met een studieomvang van 180 studiepunten. Voor de berekening van de financieringspunten in het kader van de werkingsuitkeringen heeft deze masteropleiding het hoge puntengewicht van 3.

4. Technische en organisatorische aanpassingen

- a. Artikel II.153/5 en artikel II.170/12 van de Codex Hoger Onderwijs voeren de European Approach for Quality Assurance of Joint programmes in bij de Toets Nieuwe Opleiding of accreditatie op maat van de eigen regie van opleidingen die door een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs gezamenlijk met buitenlandse instelling(en) voor hoger onderwijs ingericht worden. Maar de huidige formuleringen van deze artikels hebben een paradoxaal effect: in plaats van het vermijden van overbodige procedures zorgt de formulering er net voor dat opleidingen, namelijk diegene die leiden tot dubbele en multi-diplomerings, wel met ongewilde en overbodige procedures geconfronteerd worden.
- b. Artikel II.225, §3 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat een creditbewijs onbeperkt geldig blijft binnen de betrokken opleiding en aan de instelling waar dit werd verworven. Credits die een student binnen dezelfde opleiding verwierf maar aan een andere instelling, genieten diezelfde onbeperkte geldigheidsduur niet. Deze verschillen in de regelgeving kunnen aanleiding geven tot ongelijke situaties.
- c. De Codex Hoger Onderwijs voorziet op dit ogenblik in de mogelijkheid om een kwantitatieve beperking in te voeren voor inschrijvingen in master-na-

masteropleidingen, maar enkel in het studiegebied Geneeskunde. Op dit ogenblik is het niet mogelijk om voor andere master-na-masteropleidingen het bekwaamheidsonderzoek voor inschrijving te koppelen aan een mogelijkheid tot het inbouwen van kwantitatieve beperkingen van inschrijvingen.

- d. De decretale onderwijsbevoegdheid voor LUCA School of Arts voor de vestiging Diepenbeek is niet in overeenstemming met de werkelijke onderwijslocatie Genk. Dit is niet transparant voor studiekeizers, studenten, alumni en werkveld.
- e. Binnen de masteropleiding in de klinische biologie, de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde en de masteropleiding in de specialistische mondzorg dringen zich programmahervormingen op die een uitbreiding van de studieomvang noodzakelijk maken. Voor master-na-masteropleidingen bestaat er geen procedure tot uitbreiding van de studieomvang. De uitbreiding van de studieomvang van voornoemde masteropleidingen moet dus decretaal worden vastgelegd.
- f. Sinds de invoering van de procedure voor teruggave van leerkrediet in geval van overmacht wordt hier meer en meer gebruik van gemaakt door de studenten en wordt de procedure ruim toegepast. De huidige procedure is soms tijdrovend, zowel voor de instellingen als voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Een beperktere invulling van de procedure is wenselijk. Daarnaast wordt het aantal teruggegeven studiepunten niet toegevoegd aan het jokerkrediet voor de studietoelage.
- g. Volgens de huidige regelgeving worden voor de bacheloropleidingen in het studiegebied Geneeskunde en in het studiegebied Tandheelkunde twee afzonderlijke toelatingsexamens georganiseerd op twee afzonderlijke examendagen: het toelatingsexamen arts en het toelatingsexamen tandarts. Sinds 2020 kunnen kandidaten die aan beide examens willen deelnemen, maximaal voor één van beide toelatingsexamens gunstig gerangschikt worden (bindende voorkeur).
Sinds 2020 organiseert AHOVOKS deze toelatingsexamens arts en tandarts digitaal en decentraal (vooral in secundaire scholen, aangevuld met een paar Hogeronderwijsinstellingen). Vanaf 2021 integreert AHOVOKS de organisatie van de toelatingsexamens voor artsen en tandartsen in de werking van de examencommissie secundair onderwijs. Daardoor wint de organisatie van de toelatingsexamens aan efficiëntie, expertise en maturiteit.
De meeste scholen zijn in het huidige model één dag een examenlocatie. Een beperkt aantal scholen is twee dagen na elkaar examenlocatie (dus voor het toelatingsexamen arts én het toelatingsexamen tandarts). Ze zijn dat bovendien op een moment dat de zomervakantie al begonnen is. Als er ook nog een toelatingsexamen dierenarts moet worden georganiseerd, komt de beschikbaarheid van scholen als examenlocatie in gevaar. Weinig scholen zullen of kunnen bereid zijn om drie dagen na elkaar examenlocatie te zijn. Bovendien veroorzaken drie examendagen ook efficiëntieverlies bij AHOVOKS en bij de examencommissie arts-tandarts-dierenarts.
- h. De studieomvang van de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde en de masteropleiding in de specialistische mondzorg wordt uitgebreid (cf. punt e.). In de context van deze uitbreiding is ook een uitzondering op de maximumomvang van de afstudeerrichtingen nodig.
- i. In een aantal uitspraken van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen werden Hogeronderwijsinstellingen verplicht om een student geslaagd te verklaren voor een schakel- of voorbereidingsprogramma, ondanks het feit dat de student niet voor alle opleidingsonderdelen geslaagd was, wanneer de student het daarop

aansluitende diploma behaalt. De Raad gebruikt hiervoor een extensieve toepassing van artikel II.229 van de Codex Hoger Onderwijs die een examencommissie verplicht een student geslaagd te verklaren als de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn. Door diezelfde extensieve toepassing worden instellingen ook verplicht om studenten met een ernstig tekort voor een keuze-opleidingsonderdeel toch geslaagd te verklaren als de student bv. via een ander opleidingsonderdeel kan aantonen dat een algemeen omschreven verbredingsdoelstelling zou gehaald zijn. Een decreetswijziging die het zwaartepunt terug bij de expertise van de examencommissie legt en waarbij er vertrouwen is in het globale oordeel van de examencommissie, is nodig.

- j. De bepalingen over de diploma's secundair onderwijs in de algemene toelatingsvoorwaarden voor de bacheloropleidingen en de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs zijn niet in lijn met het besluit van de Vlaamse Regering van XX over de organisatie van het secundair onderwijs, wat leerlingen betreft.
- k. Daarnaast bevat de Codex Hoger Onderwijs nog een aantal meer technische onjuistheden en onduidelijkheden.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

1. Studievoortgangsbewaking (artikelen 16 en 22)

De basis voor de voorliggende decreetsbepalingen zijn de voorstellen uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 rond studievoortgang en de data, analyses en beleidsaanbevelingen van de werkgroep studievoortgang. Zij vertrekken dus vanuit een analyse van een uitgebreide dataset en niet vanuit casuïstiek. Concreet zijn het bepalingen rond het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking op basis van het behaalde studierendement van een student, bepalingen rond het opleggen van volgtijdelijkheidsregels, bepalingen rond de omvang van het studieprogramma van een student en begeleidingsmaatregelen.

Bij het uitwerken van de maatregelen van studievoortgangsbewaking werden volgende uitgangspunten in rekening gebracht:

- het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking mag een tweede kans voor een student niet hypothekeren;
- mogelijke ongewenste effecten van maatregelen van studievoortgangsbewaking, met name op kansengroepen en andere doelgroepen, mogen niet uit het oog verloren worden;
- het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking moet steeds gepaard gaan met begeleidingsmaatregelen voor de student (studie- en trajectbegeleiding);
- de genomen maatregelen van studievoortgangsbewaking dragen bij tot discipline en verantwoordelijkheid van de student in zijn studievoortgang;
- de maatregelen van studievoortgangsbewaking houden rekening met de democratische en open toegang tot het hoger onderwijs en met een diverse studentenpopulatie;
- er wordt gezorgd voor een coherent geheel van maatregelen van studievoortgangsbewaking;
- er wordt gestreefd naar maatregelen van studievoortgangsbewaking met zo weinig mogelijk planlast voor de instellingen;
- er wordt gestreefd naar maximaal respect voor de autonomie van instellingen en hun eigen instellingsbeleid;
- de maatregelen van studievoortgangsbewaking die worden genomen zijn futureproof en laten instellingen toe niet telkens op dossier van een individuele student te moeten werken.

Sterker nog dan bij de aanbevelingen van de werkgroep studievoortgang wordt in het voorliggende decreet de nadruk gelegd op maatregelen van studievoortgangsbewaking die een impact hebben op de startende studenten. De data geven duidelijk aan dat een groot deel van de problemen inzake studievoortgang zich situeren in of hun oorsprong vinden bij de instroom in het hoger onderwijs. Onvoldoende studiesucces bij de start van een opleiding heeft een impact op de verdere studieloopbaan van een student, in de vorm van studieduurvertraging of drop out. Het is dan ook beter om strenger op te treden bij de start van de studieloopbaan in plaats van de studievoortgang later in de loopbaan te blokkeren.

De maatregelen van studievoortgangsbewaking worden opgesplitst naar 4 groepen van studenten die zich in een verschillende fase in hun studietraject bevinden:

- studenten die een eerste inschrijving nemen in een bepaalde initiële bacheloropleiding;
- studenten die zich inschrijven in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs;
- studenten die zich inschrijven in een bacheloropleiding met een verplichte starttoets en een remediëring opgelegd krijgen;
- studenten die zich verder in hun studietraject bevinden (studenten in een bacheloropleiding die niet onder het derde streepje vallen, studenten in schakel- en voorbereidingsprogramma's en studenten in masteropleidingen).

Voor de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs blijven de huidige maatregelen van studievoortgangsbewaking voorlopig behouden, dit zeker tot op het ogenblik dat er voldoende gegevens zijn over het studierendement, de studievoortgang en de drop out in deze opleidingen. Aangepaste maatregelen van studievoortgangsbewaking voor deze opleidingen zullen moeten rekening houden met de eigenheid van deze opleidingen (onder andere de kleinere studieomvang van deze opleidingen, het grote aandeel werkplekieren) en van de studentenpopulatie. Komt daarbij dat studenten in deze opleidingen weinig of geen mogelijkheden hebben om te heroriënteren naar een ander niveau bij onvoldoende studierendement.

Aan studenten die zich wensen in te schrijven in een bacheloropleiding waar een starttoets verplicht is, wordt verplichte remediëring opgelegd aan de student die de cesuur van de starttoets niet behaalt (verplichting), of kan verplichte remediëring worden opgelegd aan de student die vrijstelling krijgt van deelname aan een starttoets of die een andere starttoets aflegt dan diegene voorzien voor de opleiding (mogelijkheid). Deze maatregelen kaderen in de doelstelling studenten zo snel mogelijk te oriënteren naar de juiste opleiding (zie toelichting bij onderstaand punt 2. Verplichte remediëring starttoetsen). Wanneer een student de hem opgelegde remediëring niet volgt, kan de instelling hiermee rekening houden bij zijn deliberatie of hem bindende voorwaarden opleggen.

Bij de in dit decreet opgenomen maatregelen van studievoortgangsbewaking ligt de focus op studenten die een eerste inschrijving nemen in een initiële bacheloropleiding in een bepaalde instelling. Voor deze startende studenten is het belangrijk dat ze een voldoende groot studiepakket opnemen, dit om een langere studieduur te vermijden. Voor studenten die na de eerste inschrijving in de desbetreffende opleiding niet geslaagd zijn voor alle opleidingsonderdelen die ze opgenomen hebben, is het belangrijk dat ze de draad snel terug oppakken om studieduurvertraging en drop out in de mate van het mogelijke te vermijden. Daarbij moet vermeden worden dat studenten bepaalde opleidingsonderdelen blijven meenemen in hun studietraject en uiteindelijk het hoger onderwijs verlaten zonder diploma. Daarnaast is het ook belangrijk dat studenten die niet in de juiste opleiding zitten zo spoedig mogelijk heroriënteren naar een opleiding die beter aansluit bij hun interesses en mogelijkheden. Om bij te dragen aan deze

doelstellingen worden de volgende maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen in het voorliggende decreet:

- Een student die zich voor de eerste keer inschrijft in een bepaalde bacheloropleiding in een bepaalde instelling schrijft zich in voor het modeltraject dat een studieomvang moet hebben van 54 tot 66 studiepunten in dat eerste jaar (hierna standaard modeltraject genoemd). Voor bepaalde groepen kan hier een uitzondering op voorzien worden (zie verder).
- Een student die geen 100% studiesucces heeft na deze eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding, moet zich bij de volgende inschrijving in deze opleiding in dezelfde instelling ten minste inschrijven voor alle opleidingsonderdelen waarvoor hij geen creditbewijs heeft verworven of geen deliberatiecijfer heeft verworven. Onder 100% studiesucces wordt hier begrepen dat voor alle opleidingsonderdelen waarvoor een student ingeschreven is in een bepaald academiejaar, hij een credit verwerft of een deliberatiecijfer verwerft, conform de deliberatieregels opgenomen in het onderwijs- en examenreglement.
- Als deze student na zijn tweede inschrijving niet alle resterende opleidingsonderdelen van het standaard modeltraject van de eerste inschrijving heeft verworven (creditbewijs of deliberatiecijfer heeft verworven), dan kan deze student zich in een volgend academiejaar niet meer inschrijven voor die bepaalde bacheloropleiding, tenzij er sprake is van overmacht of bijzondere individuele omstandigheden. Met andere woorden, als een student binnen 2 academiejaren niet alle opleidingsonderdelen verwerft (creditbewijs of deliberatiecijfer) die hij opgenomen heeft bij zijn eerste inschrijving in het standaard modeltraject van een bepaalde initiële bacheloropleiding, dan kan hij zich niet langer inschrijven voor deze opleiding.

Voor de grote groep van startende studenten betekent dit dat zij na 2 academiejaren in ieder geval ongeveer 60 studiepunten moeten behalen (dit is afhankelijk van de concrete omvang van het standaard modeltraject: als het om een standaard modeltraject van 54 studiepunten gaat moeten ook 54 studiepunten worden verworven, als het om een standaard modeltraject van 64 studiepunten gaat moeten alle 64 studiepunten worden verworven). Uiteraard neemt deze maatregel niet weg dat deze studenten al bijkomende opleidingsonderdelen kunnen opnemen bij de tweede inschrijving.

Voor studenten uit bepaalde groepen is het evenwel niet realistisch of wenselijk om het standaard modeltraject van 54 tot 66 studiepunten op te nemen. Bepaalde studenten kunnen wellicht gebaat zijn met het opnemen van kleinere studiepakketten, bijvoorbeeld studenten die studeren combineren met werk en/of een gezin, studenten met een bepaalde functiebeperking, topsporters, studenten die met de opleiding starten in februari, zij-instromers,... Instellingen kunnen aan deze groepen van studenten een bijzonder statuut toekennen. Overeenkomstig artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs kan een instelling ook modeltrajecten met een andere studieomvang voorzien voor deze groepen van studenten. Zij kan ook een student een geïndividualiseerd traject aanbieden. In dat laatste geval moet de instelling de opportuniteit van het doorlopen van een geïndividualiseerd traject op zorgvuldige wijze toetsen op grond van het dossier van de student (cf. artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs). Ook studenten die reeds een bachelor- of masterdiploma hebben behaald en in het kader van levenslang leren een bijkomende opleiding willen volgen, kunnen een traject met een afwijkende studieomvang volgen.

Studenten die in een bepaalde bacheloropleiding niet in het standaard modeltraject starten of die starten in een geïndividualiseerd traject moeten ook na 2 academiejaren alle opgenomen studiepunten van de eerste inschrijving verwerven om nog verder toegelaten te worden in de desbetreffende bacheloropleiding.

Mede door de bestaande decretale mogelijkheden om modeltrajecten met een verschillende omvang en geïndividualiseerde trajecten te voorzien voor bepaalde groepen van studenten, kunnen de instellingen een eigen beleid uitbouwen. Zij bepalen daarbij zelf voor welke groepen van studenten met een bijzonder statuut zij bepaalde modeltrajecten aanbieden of in welke gevallen zij geïndividualiseerde trajecten toestaan, daarbij rekening houdend met de mogelijkheden van de studenten en met de context en het beleid van de instelling. Als de hierboven vermelde maatregel toegepast wordt op bijvoorbeeld een student die werken en studeren combineert en die bij zijn eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding instapt in een door de instelling aangeboden modeltraject van 30 studiepunten, dan heeft deze student 2 academiejaren de tijd om deze eerste 30 studiepunten van het modeltraject te verwerven. Als bijvoorbeeld een student die al vrijstellingen meeneemt uit een vorige opleiding en al enkele opleidingsonderdelen van het tweede jaar van het modeltraject wil volgen, een geïndividualiseerd traject van 50 studiepunten aangeboden krijgt, dan heeft deze student 2 academiejaren om de eerste 50 studiepunten van de opleiding te verwerven. Op deze manier, door de combinatie van enerzijds de mogelijkheden om de omvang van een traject af te stemmen op een bepaalde groep en anderzijds door het toepassen van de hierboven vermelde verplichte maatregel van studievoortgangsbewaking, wordt rekening gehouden met de noden van studentengroepen én worden ook deze groepen aangezet om binnen hun mogelijkheden studiesucces te realiseren. Daarbij moet een evenwicht gezocht worden tussen enerzijds het haalbaar maken van een opleiding door het voorzien van de mogelijkheid om kleinere pakketten op te nemen voor bepaalde groepen en anderzijds de studieduur.

Voor studenten die het echt slecht doen bij de start van hun opleiding kan een goede en snelle heroriëntering de beste oplossing zijn. De data in het rapport van de werkgroep studievoortgang geven aan dat heroriëntering in bepaalde gevallen zeker zijn vruchten afwerpt en dat een goede heroriëntering de kans om alsnog een diploma te behalen verhoogt. De data geven evenwel ook aan dat studenten zelden heroriënteren binnen hun eerste jaar. Heroriënteren na tegenvallende examenresultaten is ook niet altijd evident, gelet op de erg korte tijdspanne waarin deze beslissing meestal moet genomen worden. De werkgroep studievoortgang meent dat het zeker aangewezen is om studenten hierin aan te moedigen en in sommige gevallen het zelfs te verplichten. Voor de studenten met een slechte start in het hoger onderwijs worden in het voorliggende decreet de volgende maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen:

- Er wordt ingeschreven dat een instelling studieadvies moet geven aan iedere student die na zijn eerste examenperiode een beperkt aantal studiepunten verworven heeft. De instelling bepaalt autonoom de inhoud van dit advies en de grens vanaf wanneer en de wijze waarop dit advies wordt verleend. Deze ondersteunende maatregel kan een stimulans zijn om studenten alsnog in de voor hen geschikte opleiding te laten terechtkomen. Voor andere studenten kan het ook een wake-up call zijn om hun studies op een andere manier aan te pakken.
- De mogelijkheid wordt voorzien voor een instelling om de inschrijving in eenzelfde initiële bacheloropleiding te weigeren aan studenten die bij hun eerste inschrijving in die opleiding een heel laag studierendement behaalden. Het was decretaal nu al mogelijk om deze studenten te weigeren, maar de instellingen moesten zich daarvoor beroepen op een beoordeling van het individueel dossier van een student en hun beslissing omstandig motiveren en aantonen dat een volgende inschrijving in de opleiding geen positief resultaat zou opleveren. Door de decreetswijziging vervalt voor de groep studenten met een heel laag studierendement bij hun eerste inschrijving deze beoordeling op individueel dossier. Dit is geen verplichte maatregel, maar een instelling kan er voor opteren deze maatregel in te passen in haar beleid rond

studievoortgangsbewaking. Daarbij kan de hoogte van het studierendement dat moet behaald worden autonoom bepaald worden door de hogeronderwijsinstelling. Ze legt deze grens vast in het onderwijsreglement.

Bij alle opgenomen maatregelen blijft voor startende studenten steeds een tweede kans mogelijk. In het geval een instelling de bovenstaande regel hanteert als maatregel van studievoortgangsbewaking, dan heeft de student steeds de kans om zich in een andere opleiding in dezelfde of een andere instelling in te schrijven. Als een student na zijn eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding niet voor alle opleidingsonderdelen een creditbewijs verwerft of een deliberatiecijfer verwerft, dan heeft hij nog steeds een tweede kans in een volgend academiejaar om deze alsnog te verwerven. Als dit toch niet zou lukken, dan kan deze student zich alsnog inschrijven in dezelfde opleiding aan een andere instelling of een andere opleiding in dezelfde of een andere instelling. Om te vermijden dat studenten al te vaak veranderen van opleiding en/of instelling en op deze manier niet snel onder een bindende voorwaarde vallen, wordt decretaal wel voorzien dat instellingen een bijkomende bindende voorwaarde kunnen opleggen als een student geen 60% studierendement behaalt.

Voor de studenten die zich verder in hun studietraject bevinden, worden in het voorliggende decreet de volgende maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen:

- Binnen de huidige regelgeving kan een hogeronderwijsinstelling bepalen dat een student die geen 60% van de ingeschreven studiepunten verworven heeft tijdens een vorig academiejaar, bij een nieuwe inschrijving aan eenzelfde of een andere instelling een bindende voorwaarde opgelegd krijgt. Deze maatregel blijft behouden. Deze maatregel geldt ongeacht het soort contract dat de student heeft, en is van toepassing over instellingen heen.
- De mogelijkheid wordt gecreëerd voor een instelling om aan een student die na 4 examenkansen (of 2 examenkansen als het om een opleidingsonderdeel gaat waarvoor maar 1 examenkans per academiejaar wordt geboden) geen creditbewijs heeft verworven of deliberatiecijfer heeft verworven voor een opleidingsonderdeel, een bindende voorwaarde op te leggen, of de inschrijving van de student te weigeren. Dit ongeacht het globale studierendement van deze student in het desbetreffende academiejaar. Een instelling kan met andere woorden kiezen uit beide studievoortgangsmaatregelen, en legt in haar reglement vast welke zij voorziet voor welke groepen.

In de beide gevallen kan de instelling die een bindende voorwaarde oplegt de volgende inschrijving weigeren van een student die de opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft.

De maatregelen van studievoortgangsbewaking zijn van toepassing tenzij de student overmacht of bijzondere individuele omstandigheden kan aantonen.

Het voorliggende decreet beoogt ook belemmeringen die studieduurverlenging in de hand werken, zo veel als mogelijk weg te werken. Zo worden de mogelijkheden inzake volgtijdelijkheid strikter afgebakend. De werkgroep studievoortgang wijst er op dat een te stringente volgtijdelijkheid een gevaar inhoudt van studieduurverlenging en is van mening dat voor heel wat trajecten het gelijktijdig opnemen van opleidingsonderdelen een oplossing kan bieden. In overeenstemming met het advies van de werkgroep studievoortgang zal een strikte volgtijdelijkheid enkel kunnen opgelegd worden als er zich bepaalde risico's of veiligheidsproblemen stellen. Concreet betekent dit dat voor bachelor- en masteropleidingen het instellingsbestuur volgtijdelijkheid beperkt tot het **moeten gevolgd hebben** van een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. In geval van risico- of veiligheidsproblemen kan het instellingsbestuur daarenboven ook vastleggen dat een student moet geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of

een opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen.

Een student heeft dus het recht om een opleidingsonderdeel op te nemen samen met een of meerdere reeds gevolgde voorgaande opleidingsonderdelen waarvoor de student nog geen creditbewijs heeft verworven of deliberatiecijfer heeft verworven (principe van gelijktijdigheid). Dit principe van gelijktijdigheid is ingegeven vanuit de noodzaak om achterstand in het studietraject te kunnen wegwerken. Een concreet voorbeeld: een student zal Engels 2 kunnen opnemen als hij in een voorgaand academiejaar Engels 1 heeft gevolgd, maar hiervoor geen creditbewijs of deliberatiecijfer verwierf. Aangezien risico's en veiligheidsproblemen zeer sterk samenhangen met de aard van een opleiding (bijvoorbeeld al dan niet labo-oefeningen met gevaarlijke stoffen, werken met patiënten, ...) is het dan ook aan de instellingen om autonoom in hun onderwijs- en examenreglement te bepalen wat zij beschouwen als risico of veiligheidsprobleem.

Er wordt tevens voorzien dat studenten aan wie een bindende voorwaarde werd opgelegd het recht hebben om binnen het academiejaar waarop de bindende voorwaarde betrekking heeft, minimaal 45 studiepunten in dezelfde opleiding op te nemen. Op deze manier kunnen deze studenten een voldoende groot pakket opleidingsonderdelen opnemen, wat een positieve invloed kan hebben op de studievoortgang. Tot slot wordt geregeld dat studenten die in een vorig academiejaar niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs of een deliberatiecijfer hebben verworven maar geen bindende voorwaarde kregen opgelegd, het recht hebben om jaarlijks 72 studiepunten op te nemen in dezelfde opleiding, dit om studievertraging te voorkomen of weg te werken.

De in dit decreet opgenomen maatregelen hebben als doel een grote inzet van studenten bij de start van hun opleiding te stimuleren, een heroriëntering op het juiste moment voor studenten met een zeer laag studierendement, maar ook minder drempels voor de studievoortgang voor studenten die reeds hebben aangetoond dat ze een reële kans hebben om het diploma van hun opleiding binnen een redelijke termijn te behalen.

In wat volgt wordt een beeld geschetst van de mogelijke verschillende maatregelen van studievoortgangsbewaking binnen het studietraject van een student. Dit beeld streeft geen complete volledigheid na, maar wil een zo duidelijk mogelijk overzicht geven van de verschillende maatregelen die mogelijk zijn binnen het studietraject van een student.

Een generatiestudent schrijft zich in voor de eerste keer in een bepaalde initiële bacheloropleiding voor een modeltraject van 60 studiepunten:

- 1) Na zijn 1ste inschrijving heeft deze student een heel laag studierendement (academiejaar 1)
 - a) Mogelijkheid 1: De hogeronderwijsinstelling waar de student is ingeschreven heeft in zijn onderwijsreglement een grens voor het weigeren van een student in een volgend jaar in dezelfde opleiding vastgelegd. Het studierendement van deze student is lager dan de vastgestelde grens.
 - ⇒ De student kan zich een volgend academiejaar niet opnieuw inschrijven in dezelfde opleiding in dezelfde instelling (academiejaar 2).
 - ⇒ De student kan zich een volgend academiejaar inschrijven in dezelfde opleiding aan een andere instelling of in een andere opleiding aan dezelfde of een andere instelling (academiejaar 2). Als hij zich inschrijft in een andere opleiding of in eenzelfde opleiding aan een andere instelling wordt dit beschouwd als een eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding. De instelling kan eventueel een bindende voorwaarde opleggen als ze de 60%-studierendementsregel toepast.

- b) Mogelijkheid 2: de instelling waar de student is ingeschreven heeft **geen** studierendementsgrens vastgelegd in het onderwijsreglement.
- ⇒ De student behaalt na zijn 2de inschrijving in dezelfde opleiding de eerste 60 studiepunten van het modeltraject (academiejaar 2) → de student kan zich in een volgend academiejaar verder inschrijven in dezelfde opleiding (academiejaar 3).
 - ⇒ De student behaalt na zijn 2de inschrijving niet alle eerste 60 studiepunten van het modeltraject (academiejaar 2).
 - de student kan zich niet verder inschrijven in dezelfde opleiding in dezelfde instelling in een volgend academiejaar (academiejaar 3).
 - de student kan zich wel inschrijven in een andere opleiding aan dezelfde of een andere instelling (academiejaar 3). Deze inschrijving wordt dan beschouwd als een eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding. De instelling kan eventueel een bindende voorwaarde opleggen als ze de 60%-studierendementsregel toepast.
- 2) Na zijn 1ste inschrijving heeft deze student een studierendement dat hoger ligt dan een eventueel vastgelegde grens (zie punt 1a) maar lager dan 100% (academiejaar 1).
- a) De student behaalt na zijn 2de inschrijving in dezelfde opleiding de eerste 60 studiepunten van het modeltraject (academiejaar 2) → de student kan zich in een volgend academiejaar verder inschrijven in dezelfde opleiding (academiejaar 3).
- b) De student behaalt na zijn 2de inschrijving niet alle eerste 60 studiepunten van het modeltraject (academiejaar 2).
 - de student kan zich niet verder inschrijven in dezelfde opleiding in een volgend academiejaar (academiejaar 3).
 - de student kan zich wel inschrijven in in een andere opleiding aan dezelfde of een andere instelling (academiejaar 3). Deze inschrijving wordt dan beschouwd als een eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding. De instelling kan eventueel een bindende voorwaarde opleggen als ze de 60%-studierendementsregel toepast.
- c) De student neemt in academiejaar 2 de resterende opleidingsonderdelen van het modeltraject op, samen met een aantal nieuwe opleidingsonderdelen.
- ⇒ De student verwerft de resterende opleidingsonderdelen van het eerste jaar van het modeltraject en heeft een studierendement van meer dan 60%, maar verwerft geen credit of deliberatiecijfer voor een of meerdere opleidingsonderdelen (academiejaar 2). Deze student neemt in een volgend academiejaar (academiejaar 3) deze opleidingsonderdelen opnieuw op, samen met een aantal andere opleidingsonderdelen, maar verwerft bij zijn derde en vierde examenkans voor een opleidingsonderdeel geen creditbewijs of deliberatiecijfer (academiejaar 3). De instelling heeft in haar studievoortgangsbeleid opgenomen dat ze in dat geval een bindende voorwaarde oplegt (academiejaar 4). De student voldoet niet aan deze voorwaarde en de instelling heeft in haar studievoortgangsbeleid opgenomen dat de inschrijving in het daaropvolgende academiejaar kan geweigerd worden (academiejaar 5).
 - ⇒ De student verwerft de resterende opleidingsonderdelen van het eerste jaar van het modeltraject en heeft een studierendement van meer dan 60%, maar verwerft geen creditbewijs of deliberatiecijfer voor een of meerdere opleidingsonderdelen (academiejaar 2). Deze student neemt in een volgend academiejaar (academiejaar 3) deze opleidingsonderdelen opnieuw op, samen met een aantal andere opleidingsonderdelen, maar verwerft bij zijn derde en vierde examenkans voor een opleidingsonderdeel geen creditbewijs of deliberatiecijfer (academiejaar 3). De instelling heeft in haar studievoortgangsbeleid niet opgenomen dat ze in dat geval een

bindende voorwaarde oplegt (academiejaar 4). De student kan zonder problemen de resterende opleidingsonderdelen blijven opnemen in de volgende academiejaren, samen met nieuwe opleidingsonderdelen.

- ⇒ De student verwerft de resterende opleidingsonderdelen van het eerste jaar van het modeltraject, maar heeft een studierendement van minder dan 60% (oude en nieuwe opleidingsonderdelen samen) (academiejaar 2). De instelling kan een bindende voorwaarde opleggen (academiejaar 3). Als deze student zou veranderen van instelling dan kan ook deze instelling een bindende voorwaarde opleggen. De student voldoet niet aan de bindende voorwaarde (academiejaar 4) en de instelling koppelt hier een weigering tot inschrijving aan in het volgende academiejaar. De student kan zich in een volgend academiejaar (academiejaar 5) niet langer in dezelfde opleiding/instelling inschrijven, maar kan wel nog naar een andere opleiding/instelling gaan.

De mogelijkheid blijft nog steeds voorzien dat indien uit de gegevens van het individueel dossier van een student blijkt dat een volgende inschrijving in het hoger onderwijs geen positief resultaat zal opleveren, de inschrijving van de student op gemotiveerde wijze kan geweigerd worden.

Een trajectstarter schrijft zich in voor de eerste keer in een bepaalde initiële bacheloropleiding voor een geïndividualiseerd traject van 50 studiepunten (hij heeft in een verwante opleiding een aantal credits verworven waarvoor hij in de nieuwe opleiding een vrijstelling heeft gekregen). Het schema uitgetekend voor de generatiestudent is ook van toepassing op deze student, met het verschil dat hij na zijn 2de inschrijving (academiejaar 2) de eerste 50 studiepunten moet verwerven wil hij zich nog een volgend academiejaar (academiejaar 3) kunnen inschrijven in dezelfde opleiding.

Een student die studeren en werken wil combineren heeft van de instelling een bijzonder statuut toegekend gekregen en de instelling voorziet voor deze groep van studenten een modeltraject van 30 studiepunten in een bepaalde initiële bacheloropleiding. Als deze student zich voor de eerste keer inschrijft in dit modeltraject, is het schema uitgetekend voor de generatiestudent ook van toepassing op deze student, met het verschil dat hij na zijn 2de inschrijving (academiejaar 2) de eerste 30 studiepunten van het modeltraject moet verwerven wil hij zich nog een volgend academiejaar (academiejaar 3) kunnen inschrijven in dezelfde opleiding.

Het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking is slechts 1 aspect bij het verbeteren van de studie-efficiëntie. Verschillende andere factoren hebben een impact op de studievoortgang van de student. Daarbij kan het belang van een goede studiekeuze niet genoeg benadrukt worden. Maatregelen van studievoortgangsbewaking grijpen in wanneer een student te ver afwijkt van het modeltraject of de normale studieduur, maar lossen evenwel niet per se de oorzaak op. Er zal nog verder kwalitatief onderzoek gebeuren naar het identificeren van factoren en situaties die studievoortgang kunnen verbeteren of studievoortgang hinderen. Mogelijk resulteert dit in de toekomst nog in een verdere verfijning van de regelgeving of het instellingsbeleid rond studievoortgang. Ook de link met het leerkrediet en de (input)financiering vereist in de toekomst de nodige aandacht.

Met de in het voorliggende decreet opgenomen maatregelen wordt niet exact ingegaan op alle voorstellen uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024, maar wordt de geest gevolgd teneinde het vooropgestelde doel te bereiken. Zo wordt het voorstel om aan generatiestudenten de voorwaarde op te leggen om minstens 50 studiepunten op te nemen, anders ingevuld. Een generatiestudent die een pakket van 50 studiepunten opneemt, kan nooit een modeltraject van 3 jaar op 3 jaar afwerken. In het voorliggende decreet wordt voorzien dat startende studenten in een bepaalde bacheloropleiding zich moeten

inschrijven voor een modeltraject van 54 tot 66 studiepunten (het standaard modeltraject), tenzij ze behoren tot een bepaalde groep met een bijzonder statuut waarvoor het instellingsbestuur een modeltraject met een andere studieomvang voorziet, ze een individueel aangepast traject aangeboden krijgen of reeds in het bezit zijn van een bachelor- of masterdiploma. Het is voor bepaalde groepen van studenten aangewezen om een minder omvangrijk studiepakket op te nemen (bijvoorbeeld werkstudenten, topsporters, studenten met bepaalde functiebeperkingen, zij-instromers, ...). Zoals de werkgroep studievoortgang stelt is het eerder een oplossing om te voorzien in een aanbod van behapbare studiepakketten voor studenten, waarbij uiteraard naar een goed evenwicht moet worden gezocht tussen enerzijds het haalbaar maken van een opleiding en anderzijds de studieduur. De in het voorliggende decreet opgenomen voorstellen, in combinatie met de bestaande regelgeving rond de studieomvang van modeltrajecten en de mogelijkheid van geïndividualiseerde trajecten voldoen hieraan.

De data in het analysedocument van de werkgroep studievoortgang geven ook aan dat de in het Regeerakkoord voorgestelde harde knip tussen de bachelor- en de masteropleiding een impact zal hebben op een groot aantal studenten en eerder studieduurverlenging in de hand zal werken. Decretaal is reeds de mogelijkheid voorzien dat de hogeronderwijsinstellingen zelf beslissen of ze een student al dan niet toelaten tot een masteropleiding als hij het onderliggende bachelordiploma nog niet behaald heeft. Artikel II.198 van de Codex Hoger Onderwijs stelt immers dat *“een student die al dan niet in het bezit is van een bachelor- of masterdiploma, onder bepaalde voorwaarden, bepaald door het instellingsbestuur, toegelaten worden tot de inschrijving voor bedoelde (master-na-) masteropleiding en/of het daaraan voorafgaande voorbereidings- en/of schakelprogramma”*. Met het voorliggende decreet wordt daarenboven nog de mogelijkheid voorzien dat het niet verwerven van een creditbewijs na 4 examenkansen (of 2 examenkansen als het om een opleidingsonderdeel gaat waarvoor per academiejaar maar 1 examenkans is voorzien) aanleiding kan geven tot het opleggen van bindende voorwaarden of een weigering tot inschrijving, ook als het studierendement globaal genomen over alle ingeschreven opleidingsonderdelen meer dan 60% bedraagt. De instellingen hebben dan ook alle troeven in handen om een student niet te laten starten in een masteropleiding bij ondermaatse prestaties.

Evenmin wordt het in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 opgenomen voorstel om generatiestudenten die geen 50% studierendement behalen in het eerste jaar van hun opleiding te weigeren in een volgende inschrijving, decretaal verankerd. Uit de data blijkt immers dat het niet evident is om een objectieve grens te bepalen om strikt bindende maatregelen van studievoortgangsbewaking, zoals de weigering tot inschrijving in dezelfde opleiding, op te leggen aan een student op basis van het behaalde studierendement in het eerste jaar van de studie. De groep van generatiestudenten die niet de helft van de opgenomen studiepunten heeft verworven in het eerste jaar, maar toch nog een diploma behaalt in dezelfde opleiding binnen een redelijke termijn (nominale studieduur +1 of nominale studieduur +2) is aanzienlijk. Bovendien hypothekeert dit voorstel een tweede kans voor een grote groep van studenten. De in het voorliggende decreet opgenomen maatregel waarbij een instelling een student moet weigeren als die niet alle opgenomen opleidingsonderdelen in zijn eerste inschrijving heeft verworven na zijn tweede inschrijving in de opleiding, komt tegemoet aan deze bedenkingen en streeft dezelfde doelstellingen na als het voorstel opgenomen in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024.

Zoals hiervoor reeds vermeld wordt volgtijdelijkheid afgebakend, dit om studenten niet te blokkeren in hun studievoortgang en hen de mogelijkheid te laten om voldoende grote pakketten op te nemen om eventuele achterstanden in de mate van het mogelijke in te halen. Dit is een alternatief voor het voorstel uit het

Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 waarbij instellingen meer stringente modeltrajecten vastleggen op basis van volgtijdelijkheid.

Rekening houdend met de impact van de in het voorliggend decreet opgenomen maatregelen van studievoortgangsbewaking is het belangrijk dat de hogeronderwijsinstellingen duidelijk communiceren over de maatregelen en de gevolgen hiervan naar hun studenten. Het is daarbij nodig dat zij gevolg geven aan de aanbeveling van het Rekenhof waarin gesteld wordt dat *“de instellingen moeten blijven inzetten op adequate communicatie over de studievoortgangsbewakingsmaatregelen en studiebegeleiding en daarbij, naast de huidige extra aandacht voor eerstejaarsstudenten, ook voldoende aandacht besteden aan heroriënteerders en laterejaars met een verhoogd risico op een gebrekkige studievoortgang.”*

2. Verplichte remediëring starttoetsen (artikel 14)

Om ontgoochelingen te vermijden en de slaagkansen van studenten te verhogen wordt een versterking en verhoging van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs vooropgesteld, door een goede oriëntering en snelle heroriëntering.

De aanbevelingen van de werkgroep toetsen hoger onderwijs werden vertaald in voorliggend decreet.

De ‘niet-bindende toelatingsproeven’ (ijkingsstoetsen en instaptoets lerarenopleiding) maken we met voorliggend decreet gelijkvormiger onder de benaming ‘starttoetsen’. Momenteel is decretaal de term “niet-bindende toelatingsproef” ingeschreven voor wat in de praktijk hetzij een ijkingsstoets, hetzij een instaptoets wordt genoemd. Betrokken toetsen beperken geenszins de vrije toegang van een student tot de bacheloropleiding van zijn keuze, wat de huidige decretale terminologie wel kan doen uitschijnen en bij studenten, ouders en de bredere maatschappij voor verwarring zorgt. De huidige term weerspiegelt geenszins de doelstelling van de toetsen, een betere term dringt zich dus op. Bovendien moet ook vermeden worden een veelheid aan termen door elkaar te gaan gebruiken, wat de transparantie enkel kan bevorderen. De nieuwe term “starttoets” geldt voor alle toetsen waaraan deelname verplicht is voor inschrijving en waaraan verplichte remediëring wordt gekoppeld bij onvoldoende resultaten op de toets. Deze toetsen worden bovendien onder gecontroleerde omstandigheden afgenomen. De term starttoets wordt met dit decreet gedefinieerd.

Daarnaast willen we een verplichte remediëring koppelen aan de resultaten op de starttoetsen, om op deze manier het potentieel en de meerwaarde van de toetsen optimaal te benutten. Er moet vermeden worden dat studiekeizers de deelname aan de toetsen niet ernstig nemen, slecht scoren en vervolgens geen remediëring volgen. Het is de algemene doelstelling om door een gerichte, verplichte remediëring, op basis van de resultaten op de toetsen, vastgestelde tekorten weg te werken met het doel de studievoortgang van de student te optimaliseren en de slaagkansen te verhogen. Men moet er zich echter van bewust zijn dat niet alle tekorten van kandidaat-studenten kunnen worden ondervangen door de hogeronderwijsinstellingen. Er ligt dus een belangrijke verantwoordelijkheid bij de secundaire scholen om leerlingen voor te bereiden op een traject in het hoger onderwijs. Het kan niet de rol zijn van het hoger onderwijs om studenten de eindcompetenties van het secundair onderwijs bij te brengen. De remediëring moet dus draaien rond het wegwerken van een remedieerbaar pakket aan tekorten rond specifieke startcompetenties binnen een beperkte termijn. De student met te grote tekorten zou op basis van zijn resultaten op de toets en de feedback die hij ontvangt zelf moeten reflecteren over zijn gemaakte studiekeuze en mogelijk zijn studiekeuze moeten herzien.

Een verplichte remediëring bij vastgestelde tekorten kan de door- en uitstroom van studenten enkel versterken, wat zowel in het belang is van de student als van de instelling. De toetsen blijven evenwel "niet-bindend" in die zin dat de student kan starten in de opleiding, ongeacht zijn resultaten op de toets.

3. Toelatingsexamen dierenarts (artikel 13 en 25)

Met het voorliggende decreet wordt voor de bacheloropleidingen diergeneeskunde een toelatingsexamen ingevoerd naar analogie met het toelatingsexamen arts-tandarts: het toelatingsexamen dierenarts. Dit toelatingsexamen heeft zoals het toelatingsexamen arts-tandarts als doelstelling het selecteren van kandidaten met de grootste kans op succes in de opleiding diergeneeskunde. Daardoor zal dit toelatingsexamen niet enkel de instroom van het aantal studenten beperken, maar zal het ook een positieve impact hebben op het studierendement, de doorstroom en uitstroom in de opleiding. Het reduceren van het aantal startende studenten samen met het versterken van de kwaliteit van de instroom biedt de nodige garanties om de kwaliteit van de opleidingen diergeneeskunde veilig te stellen en te versterken en aldus aan de Europese kwaliteitseisen te voldoen. Daarenboven zal er ruimte vrijkomen om meer studentgecentreerd te werken en meer in te zetten op vaardigheden. Het laat ook toe om tegemoet te komen aan het verzoek van de beroepsorganisaties om studenten vroeger in het curriculum, en idealiter ook al in het eerste bachelorjaar, kennis te laten maken met de praktijk en meer in te zetten op stages, en communicatie- en professionele vaardigheden meer aandacht te geven.

Het toelatingsexamen dierenarts is een vergelijkend examen, waarbij het aantal geselecteerden bij voorbaat wordt bepaald. Daarmee wordt het advies van de Capaciteitscommissie Diergeneeskunde gevolgd die onder meer de voor- en nadelen van een numerus clausus en numerus fixus heeft besproken en adviseert om een numerus fixus te hanteren. De argumenten voor het invoeren van een toelatingsexamen op basis van een numerus fixus zijn de volgende:

- Bij een numerus clausus kan het aantal geslaagden variëren. Als men het aantal startende studenten in de opleidingen wil beperken, kan dat tot gevolg hebben dat men het examen moeilijker moet maken zoals in het verleden het geval was bij het toelatingsexamen arts-tandarts, met kans op meer beroepsprocedures. Bij een numerus fixus, waar het startquotum vastligt, moet de moeilijkheidsgraad van het examen niet kunstmatig worden opgedreven.
- Een numerus fixus heeft het grote voordeel van een vast aantal gunstig gerangschikten, wat een betere planning van het opleidingsaanbod, de opleidingscapaciteit en het aantal afgestudeerde dierenartsen toelaat.
- Men kan dynamisch inspelen op een wisselend afnemend beroepenveld.
- Een numerus fixus biedt de zekerheid om zowel de noden van de maatschappij als de Europese accreditatie (kwaliteit) van de opleidingen veilig te stellen.
- De psychometrische kwaliteit (betrouwbaarheid en validiteit) van het examen ligt gewoonlijk hoger dan bij een numerus clausus omdat men een betere spreiding van moeilijkheidsgraad van examenvragen heeft.
- Het systeem van numerus fixus wordt gehanteerd door alle Europese landen en is dus de norm.

Een mogelijk nadeel van een numerus fixus is de kans op beroepsprocedures over de omstandigheden van het toelatingsexamen (lawaaï, falend computermateriaal,...). Maar dit weegt niet op tegen de hiervoor aangehaalde voordelen.

Op basis van het advies van de Capaciteitscommissie Diergeneeskunde wordt het startquotum voor de bacheloropleiding diergeneeskunde vastgelegd op 240.

Voor het vastleggen van het startquotum heeft de Capaciteitscommissie Diergeneeskunde gebruik gemaakt van substantieel onderzoeksmateriaal. Zij heeft ook gebruik gemaakt van de ruime ervaring van opleidingen diergeneeskunde in

Europa waar, in tegenstelling tot de Vlaamse Gemeenschap, wel een instroombeperking geldt. De commissie houdt in haar advies rond de bepaling van het startquotum zowel rekening met de noden van de maatschappij als met de opleidingscapaciteit van de universiteiten:

- Noden van de maatschappij

Het aantal dierenartsen dat afstudeert zou aan de vraag van de arbeidsmarkt moeten voldoen. De verhouding vraag-aanbod fluctueert echter sterk met de jaren. Het anticiperen op de vraag naar de arbeidsmarkt is zeer complex en hangt samen met de ontwikkeling van de markt (conjunctuur), de impact van de ketenvorming en de ontwikkelde oplossingen om met eventuele schaarste aan dierenartsen om te gaan. Ook in ons omringende landen die hierrond onderzoek uitvoerden bleken cijfers en prognoses onvoldoende om er conclusies uit te trekken. Voor de Vlaamse Gemeenschap bevatten in het bijzonder de drie enquêtes (2006, 2010, 2016) die zijn uitgevoerd door de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent, een schat aan informatie over de dierenarts in de praktijk (verloning, evolutie loopbaan, ...) en over de perceptie van de afgestudeerde dierenartsen van de opleiding diergeneeskunde aan de Universiteit Gent.

Uit het verzameld materiaal blijkt dat:

- de toekomstige noden aan dierenartsen voor de maatschappij moeilijk en niet nauwkeurig kunnen worden bepaald;
- de Vlaamse Gemeenschap twee keer meer afgestudeerde dierenartsen heeft dan Nederland en Frankrijk en de overige Europese landen;
- een tekort aan dierenartsen dat lijkt te bestaan in sommige West-Europese landen, niet meteen wordt verwacht in de Vlaamse Gemeenschap gezien het hoger aantal afgestudeerden per inwoner/dier;
- de toename van de vroege uitstroom van jonge dierenartsen uit de praktijk een belangrijke factor is die grondig moet worden onderzocht;
- er meer afstuderende dierenartsen nodig zijn bij de gezelschapsdieren, maar dat men erover moet waken dat er ook voldoende afstuderende dierenartsen zijn voor de nutsdieren en voor de publieke sector.

- Opleidingscapaciteit

Voor de opleidingen diergeneeskunde van de Europese instellingen geldt al sinds 1985 een sterk systeem van kwaliteitscontrole dat vereisten hanteert die zijn opgenomen in de Europese wetgeving (Directives 8/1026 & 1027/EEC). Dit systeem van kwaliteitscontrole wordt geleid door de European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE) die een accreditatie verleent aan de opleidingen die aan de vereisten voldoen. Meer dan 80% van de Europese onderwijsinstellingen die de opleiding diergeneeskunde aanbieden, is geaccrediteerd. Een verlies van accreditatie heeft zware consequenties, vooral voor de toekomstige beroepsmogelijkheden van de afgestudeerden (geen toegang tot specialisaties in het buitenland, moeilijker om zich in het buitenland te vestigen, ...).

Op basis van de minimale vereisten gehanteerd door de EAEVE voldoet de opleiding diergeneeskunde van de Universiteit Gent momenteel niet in drie categorieën:

- aantal personeelsleden/aantal studenten in de opleiding;
- aantal dierenartsen/aantal afgestudeerden;
- aantal administratieve en technische personeelsleden/aantal afgestudeerden.

Deze criteria zijn objectieve maten die gehanteerd worden door de EAEVE om de kwaliteit van het onderwijs te beoordelen. De EAEVE stelt dat deze verhoudingen in onderwijzend en ondersteunend personeel versus het aantal studenten van cruciaal belang zijn in het voorzien van een kwalitatieve en veilige opleiding.

In de categorie "aantal patiënten/aantal studenten bij de gezelschapsdieren" voldeed de opleiding nog maar nipt in 2019 maar door de blijvende toename aan studenten zal dit waarschijnlijk niet meer het geval zijn in 2023, wanneer de opleiding opnieuw moet worden geaccrediteerd.

Voor de categorie "aantal personeelsleden/aantal studenten in de opleiding" scoort de opleiding het laagst. Deze ratio is de belangrijkste en meest doorslaggevende factor om te voldoen aan de minimale eisen van de EAEVE.

De ratio die nodig is voor accreditatie, bedraagt minimaal 0.13. Om deze ratio te behalen met het huidige personeelsbestand mag de opleiding diergeneeskunde in Gent maximaal tussen de 1000 en de 1100 studenten hebben gespreid over 6 jaar opleiding, wat betekent dat maximaal 240 studenten mogen starten aan de opleiding.

De berekening hiervoor is als volgt:

- startquotum van 240 studenten
- 95% van de geselecteerde studenten schrijft zich vervolgens in = 228 studenten (gebaseerd op ervaringen uit de geneeskunde/tandheelkunde)
- verdeling van de studenten 2/3 aan Universiteit Gent (= 152 studenten) en 1/3 aan de Universiteit Antwerpen (= 76 studenten) (gebaseerd op de huidige verdeling)

-> totaal bachelorstudenten aan de Universiteit Gent = 456 studenten

- In de masterjaren komen alle studenten (Universiteit Gent en Universiteit Antwerpen) samen in Gent, wat een instroom van 228 studenten in het eerste masterjaar met zich meebrengt.
- Gezien er drie masterjaren zijn, komt dit neer op een theoretisch totaal van 684 studenten in de masteropleiding in Gent.
- Er moet echter rekening gehouden worden met een drop-out van 10 à 15% in de bachelorjaren (gebaseerd op ervaringen in de geneeskunde (11%)/tandheelkunde (14%)), waardoor er iets minder studenten naar de masterjaren zullen doorstromen. Er wordt gerekend op een totaal van 599 studenten (met 12,5% drop-out) in de masterjaren (ipv 684).

-> Totaal bachelor (456) + master (599) aan de Universiteit Gent = 1055 studenten

Deze berekeningen gaan uit van 100% studie-efficiëntie en zijn gemaakt op basis van inschattingen en extrapolaties die gebaseerd zijn op de ervaringen en expertise uit de opleiding geneeskunde en verschillende buitenlandse opleidingen. Het zal in de toekomst moeten blijken of deze aannames ook van toepassing zullen zijn op de diergeneeskundige opleiding in de Vlaamse Gemeenschap. In ieder geval nemen de opleidingen maatregelen (bijvoorbeeld voldoende begeleiding) om een hoge studievoortgang en dus lage drop-out te verwezenlijken, zodat voldoende dierenartsen afstuderen.

Volgens deze berekeningen zouden jaarlijks 200 dierenartsen afstuderen (ter vergelijking: de laatste 5 jaar studeerden gemiddeld 251 dierenartsen af).

Er is evenwel geen negatieve impact te verwachten op het aantal Vlaamse dierenartsen. In de huidige situatie telt de opleiding diergeneeskunde ongeveer een derde Nederlandse studenten, waardoor slechts 167 van de 251 afgestudeerden Vlaamse dierenartsen zijn.

Op basis van de ervaring uit het toelatingsexamen arts (2% Nederlanders in 2020 en 4% Nederlanders in 2021) en de resultaten van de ijkingsstoets diergeneeskunde wordt verwacht dat het percentage Nederlandse studenten na invoering van een toelatingsexamen zal dalen. De verwachting is dus dat er zeker niet minder Vlaamse dierenartsen dan nu zullen afstuderen (eerder integendeel - tussen de 180 en 190 Vlaamse dierenartsen).

Daarnaast moet men ook rekening houden met het feit dat de veiligheid van personen en dieren én de bioveiligheid (= kans op verspreiding van infecties tussen dieren en tussen dier en mens) onder druk staat, voornamelijk in de masterjaren in de klinieken. Voor deze twee veiligheidsfactoren is het uiteraard moeilijk om een maximumaantal studenten te bepalen, maar het is evident dat hoe minder mensen in de klinieken aanwezig zijn, hoe lager het risico op ongevallen of overdracht van infectieziekten tussen de patiënten en tussen mens en dier (zoönoses) wordt. Uit ervaring op de faculteit blijkt dat een 200 à 220-tal studenten per jaar de bovengrens is om de activiteiten in de verschillende klinieken in veilige omstandigheden te laten verlopen.

Op basis van bovenstaande gegevens heeft de Capaciteitscommissie Diergeneeskunde dan ook geconcludeerd dat:

- het reduceren van het aantal studenten noodzakelijk is om de Europese (EAEVE) accreditatie te behouden en dus de kwaliteit van de opleiding te garanderen;
- het reduceren van het aantal studenten noodzakelijk is om de veiligheid van personen en bioveiligheid te garanderen;
- de opleidingscapaciteit toelaat om maximum 240 studenten te laten starten aan de opleiding diergeneeskunde.

Het startquotum van 240 studenten wordt decretaal verankerd. De Capaciteitscommissie Diergeneeskunde adviseerde ook om decretaal te voorzien dat het startquotum op gemotiveerde wijze aangepast kan worden naar gelang de evolutie van het aantal afgestudeerden in de masteropleiding, het afnemende beroepenveld en/of de opleidingscapaciteit.

Om in aanmerking te komen voor rangschikking, moeten kandidaten van het toelatingsexamen dierenarts minstens de helft van de punten behalen op het examenonderdeel Kennis en inzicht in de wetenschappen én minstens de helft van de punten op het examenonderdeel Generieke competenties. Daarmee hanteert het toelatingsexamen dierenarts een gelijkaardig kwaliteitscriterium als het toelatingsexamen arts-tandarts. Door dit kwaliteitscriterium op te nemen als voorwaarde voor rangschikking garandeert de examencommissie dat een voldoende homogene groep aan de start van de opleidingen diergeneeskunde komt, met zowel voldoende wetenschapscompetenties als voldoende informatieverwerkende en communicatieve competenties. Zo'n groep heeft een grotere kans op een voldoende studievoortgang dan een groep met studenten die onvoldoende hoog scoren op Kennis en inzicht in de wetenschappen of Generieke competenties.

4. Technische en organisatorische aanpassingen (artikelen 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27 en 28)

Voor deze aanpassingen wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

Impactanalyse

JoKER

Voor de 'Probleembeschrijving' en 'Beleidsdoelstellingen' wordt verwezen naar 'Probleemstelling en omgevingsanalyse' en 'Beleidsmaatregelen en doelstelling' van de memorie.

Analyse van de effecten

1. Studievoortgangsbewaking

In dit decreet zijn volgende maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen⁵:

- Een student die een eerste inschrijving neemt in een initiële bacheloropleiding in een bepaalde instelling schrijft zich in voor een modeltraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten (standaard modeltraject).
- Een student die na zijn eerste inschrijving niet alle opleidingsonderdelen van dit standaard modeltraject verworven heeft (dit is een creditbewijs of een deliberatiecijfer verworven heeft), schrijft zich bij zijn tweede inschrijving in dezelfde opleiding aan dezelfde instelling ten minste in voor alle resterende opleidingsonderdelen van dat modeltraject.
- Als een student na zijn tweede inschrijving in dezelfde opleiding aan dezelfde instelling niet alle resterende opleidingsonderdelen van het standaard modeltraject verworven heeft (dit is een creditbewijs of een deliberatiecijfer verworven heeft), dan kan hij zich niet langer inschrijven in dezelfde opleiding in dezelfde instelling.
- Een instelling kan een bijkomende bindende voorwaarde opleggen als een student geen studierendement heeft van 60%.

Deze maatregelen zullen als effect hebben dat studenten van bij de start van de opleiding 1) een voldoende groot pakket aan opleidingsonderdelen opnemen en 2) meer worden aangespoord om te slagen voor de opleidingsonderdelen waarvoor ze inschreven. Daardoor wordt studieduurvertraging en drop out in de mate van het mogelijke vermeden. Door deze maatregelen wordt de tweede kans van een student niet gehypothekeerd. Als de student na de eerste inschrijving niet slaagt voor alle opleidingsonderdelen van het standaard modeltraject, heeft hij het volgende academiejaar alsnog de kans om dit te doen. Als dit dan nog niet lukt, kan de student zich nog steeds inschrijven voor een andere opleiding of voor dezelfde opleiding aan een andere instelling. Bovendien kan van deze maatregel worden afgeweken als er overmacht of bijzondere individuele omstandigheden kunnen worden aangetoond.

Indien deze maatregelen niet zouden worden genomen, kunnen studenten bepaalde opleidingsonderdelen blijven meenemen in hun studietraject en alsnog het hoger onderwijs verlaten zonder diploma. Het opnemen van een beperkt opleidingsprogramma zou aanleiding geven tot studieduurverlenging.

Er is ook voorzien dat instellingen in hun beleid rond studievoortgangsbewaking rekening kunnen houden met bepaalde groepen van studenten. In artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs is reeds opgenomen dat een hogeronderwijsinstelling modeltrajecten met een andere studieomvang dan deze van het standaard modeltraject kan aanbieden voor bepaalde groepen of dat ze een student een geïndividualiseerd traject kan aanbieden. Voor bepaalde studenten is het immers niet realistisch of wenselijk om het standaard modeltraject van 54 tot 66 studiepunten op te nemen. Bepaalde groepen kunnen gebaat zijn met het opnemen van kleinere studiepakketten, bijvoorbeeld studenten die studeren combineren met werk en/of een gezin, studenten met een bepaalde functiebeperking, topsporters, studenten die met de opleiding starten in februari,... Deze studenten die in een bepaalde bacheloropleiding niet in het standaard modeltraject starten, moeten overeenkomstig de voorliggende maatregel ook na 2 academiejaren alle opgenomen studiepunten van de eerste inschrijving verwerven om nog verder toegelaten te worden in de desbetreffende bacheloropleiding. Door de combinatie van enerzijds de mogelijkheden om de omvang van een traject af te stemmen op een bepaalde groep en anderzijds door het toepassen van de verplichte studievoortgangsmaatregel, wordt rekening gehouden met de noden

⁵ De maatregelen van studievoortgangsbewaking die van toepassing zijn op de studenten ingeschreven in een graduaatsopleiding worden met voorliggend decreet niet gewijzigd en worden daarom niet behandeld in dit onderdeel.

van studentengroepen én worden ook deze groepen aangezet om binnen hun mogelijkheden studiesucces te realiseren.

- Hogeronderwijsinstellingen kunnen een inschrijving in eenzelfde initiële bacheloropleiding weigeren aan studenten die bij hun eerste inschrijving in die opleiding een heel laag studierendement behaalden.

Deze maatregel kon al worden opgelegd, maar de instellingen moesten zich daarvoor beroepen op een beoordeling van het individueel dossier van een student en hun beslissing omstandig motiveren en aantonen dat een volgende inschrijving in de opleiding geen positief resultaat zou opleveren. De maatregel is nog steeds niet verplicht, maar een instelling kan er voor opteren deze maatregel in te passen in haar beleid rond studievoortgangsbewaking. Het is daarom niet mogelijk om op voorhand vast te stellen of de maatregel meer of minder dan op dit ogenblik zal worden toegepast. Het onmiddellijke effect kan dus nog niet worden bepaald.

- Een hogeronderwijsinstelling kan een student die in een bepaald academiejaar geen 60% van de opgenomen studiepunten heeft verworven, in het volgende academiejaar dat de student een inschrijving neemt een bindende voorwaarde opleggen. Daarnaast kan de instelling die de bindende voorwaarde oplegt de volgende inschrijving weigeren van een student die de opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft.

Deze maatregel bestond reeds en wordt behouden.

- Een hogeronderwijsinstelling kan aan een student die na 4 examenkansen (of 2 examenkansen als er voor dat opleidingsonderdeel slechts 1 examenkans mogelijk is per academiejaar) geen creditbewijs heeft verworven of deliberatiecijfer heeft verworven voor een opleidingsonderdeel, een bindende voorwaarde opleggen of de inschrijving van de student weigeren, dit ongeacht het globale studierendement van deze student in het desbetreffende academiejaar. Daarnaast kan de instelling die de bindende voorwaarde oplegt de volgende inschrijving weigeren van een student die de opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft.

Het effect van deze maatregel zal zijn dat studenten meer worden aangespoord om te slagen voor de opleidingsonderdelen waarvoor ze inschreven.

Indien deze maatregel niet zou worden genomen, kunnen studenten bepaalde opleidingsonderdelen blijven meenemen in hun studietraject en uiteindelijk het hoger onderwijs verlaten zonder diploma.

- Om studenten van in het begin te ondersteunen bij hun studie, moet een instelling studieadvies geven aan iedere student die na zijn eerste examenperiode een beperkt aantal studiepunten verworven heeft.

Hogeronderwijsinstellingen ondersteunen al op vele manieren studenten bij hun studie, maar het effect van deze maatregel is dat studenten recht krijgen op studieadvies, waardoor studenten die slecht scoorden tijdens een eerste examenperiode vermoedelijk betere resultaten zullen behalen tijdens een volgende examenperiode of advies krijgen over een mogelijke heroriëntering naar een opleiding die beter bij hen past.

Indien deze maatregel niet zou worden genomen, is het mogelijk dat slecht scorende studenten geen studieadvies vragen en opnieuw slecht scoren bij een volgende examenperiode.

Het voorliggende decreet beoogt ook belemmeringen die studieduurverlenging in de hand werken, zo veel als mogelijk weg te werken. Zo worden de mogelijkheden inzake volgtijdelijkheid strikter afgebakend. Een te stringente volgtijdelijkheid

houdt een gevaar van studieduurverlenging in en voor heel wat trajecten kan het gelijktijdig opnemen van opleidingsonderdelen een oplossing bieden. Strikte volgtijdelijkheid zal enkel nog kunnen opgelegd worden als er zich bepaalde risico's of veiligheidsproblemen stellen. In alle andere gevallen krijgt een student het recht om een opleidingsonderdeel op te nemen samen met een of meerdere reeds gevolgde voorgaande opleidingsonderdelen waarvoor de student nog geen creditbewijs heeft verworven of deliberatiecijfer heeft verworven (principe van gelijktijdigheid). Dit principe van gelijktijdigheid is ingegeven vanuit de noodzaak om achterstand in het studietraject te kunnen wegwerken. Ook de bepalingen waarbij een student het recht heeft om een minimaal aantal studiepunten op te nemen (zie artikel II.206 van de Codex Hoger Onderwijs) zijn opgenomen om studenten hierbij te helpen.

Al deze maatregelen hebben dus tot doel een grote inzet van studenten bij de start van hun opleiding te stimuleren, betere begeleiding, ondersteuning en indien nodig heroriëntering van de studenten te bewerkstelligen en zouden als effect moeten hebben dat studenten niet afhaken tijdens hun studie en met zo weinig mogelijk studievertraging succesvol het hoger onderwijs afronden.

2. Verplichte remediëring starttoetsen

De nu reeds bestaande 'niet-bindende toelatingsproeven' (ijskingstoetsen en instaptoets lerarenopleiding) worden gelijkvormiger onder de benaming 'starttoetsen' en er wordt een verplichte remediëring gekoppeld aan de resultaten op de starttoetsen.

Deze toetsen beperken geenszins de vrije toegang van een student tot de bacheloropleiding van zijn keuze. De toetsen blijven "niet-bindend" in die zin dat de student kan starten in de opleiding, ongeacht zijn resultaten op de toets.

Door een gerichte, verplichte remediëring, op basis van de resultaten op de toetsen, kunnen evenwel vastgestelde tekorten weggewerkt worden, met het doel de studievoortgang van de student te optimaliseren en de slaagkansen te verhogen. Een verplichte remediëring bij vastgestelde tekorten kan de door- en uitstroom van studenten enkel versterken, wat in het belang is van de student.

Het effect van de maatregel om verplichte remediëring te koppelen aan de resultaten op een starttoets is, dat waar de instellingen in het verleden remediëring konden opleggen wanneer de vooropgestelde cesuur voor een toets niet werd behaald en ze daar dus volledig autonoom over beslisten, de instellingen met deze decreetswijziging nu decretaal verplicht worden om remediëring op te leggen wanneer de vastgelegde cesuur en/of cesuren op de starttoets en/of een toetsonderdeel van de starttoets niet wordt/worden behaald.

Hierdoor zullen meer studenten het remediëringaanbod moeten volgen, zullen ze beter begeleid worden en op deze wijze meer kansen op studiesucces hebben. De remediëring zal namelijk een voldoende onderbouwde link hebben met de gedetecteerde tekorten aan startcompetenties die de student werkelijk heeft. Door van de mogelijkheid om remediëring op te leggen een verplichting te maken komt er ook een gelijkere behandeling van studenten. Bovendien zullen alle studenten gevat worden die nood hebben aan bijspijking en hangt het niet langer af van de motivatie van de student om gedetecteerde tekorten weg te werken. De meerwaarde van de toetsen wordt op deze manier optimaal benut.

Een tweede effect zal zijn dat meer studenten een bewustere studiekeuze zullen maken en meer zullen georiënteerd worden naar een opleiding die beter aansluit bij hun competenties en vooropleiding, waardoor ze meer kans op slagen zullen hebben.

Een goede (her)oriëntering, begeleiding en ondersteuning zijn dus cruciaal om het voor meer studenten mogelijk te maken studiesucces te behalen.

Indien deze maatregel niet zou worden genomen, blijft de huidige situatie bestaan, waarbij te veel studenten niet bewust genoeg omgaan met hun studiekeuze, de

starttoetsen niet serieus nemen en niet ingaan op de aangeboden remediëring, te weinig studierendement behalen waardoor de time to graduation wordt verlengd en studenten soms het hoger onderwijs verlaten zonder diploma.

3. Toelatingsexamen dierenarts

Vanaf academiejaar 2023-2024 wordt een toelatingsexamen voor de bacheloropleiding diergeneeskunde ingericht, dat de instroom in deze opleidingen beperkt.

De doelstelling hiervan is het selecteren van kandidaten met de grootste kans op succes in de opleiding diergeneeskunde.

Het effect van deze maatregel zal zijn dat de instroom van het aantal studenten wordt beperkt, maar het zal ook een positieve impact hebben op het studierendement, de doorstroom en uitstroom in de opleiding. Het reduceren van het aantal startende studenten, samen met het versterken van de instroom, creëert ruimte binnen de opleiding om de kwaliteit te versterken (en aldus aan de Europese kwaliteitseisen te voldoen), om meer studentgecentreerd te werken en meer in te zetten op vaardigheden. Het laat ook toe om studenten vroeger in het curriculum kennis te laten maken met de praktijk en meer in te zetten op stages, en om communicatie- en professionele vaardigheden meer aandacht te geven.

Indien deze maatregel niet wordt genomen kunnen de hoge studentenaantallen van de opleiding diergeneeskunde verder de kwaliteit van de opleiding hypothekeren, wat kan leiden tot een mogelijk verlies van de Europese accreditatie vanaf academiejaar 2024-2025, en de veiligheid van de studenten in het gedrang brengen. Het verlies van de Europese accreditatie zou een negatief effect hebben op afstuderende dierenartsen: dierenartsen van niet-geaccrediteerde faculteiten krijgen minder opleidingsmogelijkheden in het buitenland waaronder de Europese georganiseerde specialisatie-opleidingen onder de vleugels van de European Board of Veterinary Specialisation (EBVS) en worden niet langer aanvaard om te werken als practicus in bepaalde Europese landen waaronder het Verenigd Koninkrijk, tenzij ze opnieuw een zwaar examen afleggen.

4. Technische en organisatorische aanpassingen

Van de maatregelen onder deze categorie hebben enkel de volgende een effect op de studenten:

- Een instellingsbestuur kan na verloop van vijf jaar, bij substantiële verschillen tussen de competenties die de student blijkens een creditbewijs heeft verworven binnen een bepaalde opleiding aan de eigen instelling en de huidige beoogde competenties binnen die opleiding aan de eigen instelling, de student opleggen om deze substantiële verschillen te overbruggen door het geheel of gedeeltelijk opnemen van één of meerdere opleidingsonderdelen.

Het effect voor een student is dus dat bij substantiële verschillen (aan te tonen door de instelling) een student kan verplicht worden één of meerdere opleidingsonderdelen geheel of gedeeltelijk op te nemen.

Indien deze maatregel niet zou worden genomen, blijft de ongelijkheid bestaan tussen credits uitgereikt door de eigen instelling in dezelfde opleiding (die onbeperkt geldig zijn) en credits die in andere instellingen zijn uitgereikt (die niet onbeperkt geldig zijn).

- De mogelijkheid om ook in het studiegebied Tandheelkunde voor de master-na-masteropleidingen, zoals deze in het studiegebied Geneeskunde het bekwaamheidsonderzoek voor inschrijving te koppelen aan een mogelijkheid tot het inbouwen van kwantitatieve beperkingen van het aantal inschrijvingen.

Deze maatregel zal als effect hebben dat in het studiegebied Tandheelkunde de master-na-masteropleidingen minder studenten zullen kunnen worden ingeschreven. Deze kwantitatieve beperkingen moeten evenwel worden vastgelegd op basis van objectieve parameters die de instelling zelf bepaalt en een instelling moet steeds kunnen aantonen hoe zij op gemotiveerde wijze de berekening van de opleidingscapaciteit uitvoerde.

Indien deze maatregel niet zou worden genomen, komt de bekostiging van deze master-na-masteropleidingen in het gedrang. Deze opleidingen worden niet meegenomen in de financieringsberekeningen van de overheid, maar decretaal is wel het maximale studiegeld dat kan worden gevraagd aan een student vastgelegd. Wanneer te veel studenten inschrijven voor een master-na-masteropleiding die per student meer kost dan het wettelijk vastgelegde studiegeld, dan is deze opleiding verlieslatend voor een instelling. Dit zou kunnen betekenen dat sommige van deze opleidingen niet meer zullen worden aangeboden, waardoor er minder keuzevrijheid voor de studenten zou ontstaan.

Een alternatieve maatregel kan het inrichten van een toelatingsproef voor de master-na-masteropleiding zijn. Maar een toelatingsproef dermate organiseren dat exact het aantal beoogde studenten hiervoor slaagt, is enerzijds praktisch moeilijk te organiseren en anderzijds ook niet altijd wenselijk.

- De studieomvang van de master-na-masteropleiding in de klinische biologie wordt uitgebreid van 120 tot 180 studiepunten.

Dit zal niet leiden tot een verlenging van de totale studieduur voor de studenten, aangezien de volledige duur van de vervolgopleiding tot klinisch bioloog nu al 5 jaar bedraagt en een combinatie is van de academische master-na-masteropleiding en stage. Na 5 jaar kunnen studenten via de machtigingscommissie (federaal niveau) hun RIZIV-nummer krijgen en prestaties verrichten. Het effect van deze verlenging is een verschuiving van de inhouden en stages van de vervolgopleiding tot klinisch bioloog, waarbij een groter deel zal aangeboden worden binnen de academische master-na-masteropleiding.

- De studieomvang van de master-na-masteropleidingen in de specialistische tandheelkunde en in de specialistische mondzorg worden uitgebreid van 60 tot 180 studiepunten.

Dit zal niet leiden tot een verlenging van de totale studieduur voor de studenten, aangezien de volledige duur van de opleiding tot specialist in de tandheelkunde / mondzorg behouden blijft op 3 jaar of 4 jaar. Deze specialistische opleidingen zijn nu namelijk een combinatie van de academische master-na-masteropleiding voor het theoretische luik en een permanente vorming (Universiteit Gent) / postgraduaat (KU Leuven) voor het klinische luik. Studenten schrijven zich dan ook jaarlijks in voor zowel de master-na-masteropleiding als voor de permanente vorming/ het postgraduaat.

Het effect van de maatregel is dus een verschuiving van het klinische luik van de vervolgopleiding tot specialist in de tandheelkunde / specialist in de mondzorg waarbij een groter deel / het volledige deel aangeboden wordt binnen de academische master-na-masteropleiding.

- Een student die zich bevond in een overmachtssituatie waardoor hij niet kon deelnemen aan alle of een gedeelte van de examens voor de opleidingsonderdelen waarvoor hij in een academiejaar studiepunten opgenomen heeft, kan een verzoek indienen om de opgenomen studiepunten waarover de student geen examen heeft kunnen afleggen, terug toe te voegen aan zijn leerkrediet. Door de decreetswijziging wordt de termijn waarbinnen dit kan beperkt tot 3 jaar. Deze termijn gaat in op 1 september van het academiejaar waarop het verzoek betrekking heeft.

Het aantal teruggegeven studiepunten wordt via dit decreet ook toegevoegd aan het jokerkrediet voor een studietoelage.

Het effect hiervan op de student is dat dit verzoek sneller zal moeten worden ingediend. De termijn van 3 jaar blijft een redelijke termijn.

Door het toevoegen van het aantal teruggegeven studiepunten aan het jokerkrediet voor een studietoelage wordt vermeden dat studenten die verloren leerkrediet terugkregen van de Raad, in hun verdere studieloopbaan toch een nadelig effect zouden ondervinden bij de berekening van hun studietoelage.

Voor de punten 'Uitvoering', 'Handhaving' en 'Evaluatie' wordt verwezen naar het punt 'Implementatie' van de memorie van toelichting.

Consultatie

Om de bepalingen rond studievoortgangsbewaking en rond de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de starttoetsen mee te onderbouwen en vorm te geven werden twee gemengde werkgroepen opgericht (zie ook Probleemstelling en omgevingsanalyse):

- 1) de werkgroep 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs'
- 2) de werkgroep 'Toetsen Hoger Onderwijs'

Beide werkgroepen waren samengesteld uit vertegenwoordigers van de hogeronderwijsinstellingen, VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad), Vlaamse Hogescholenraad, VVS (Vlaamse Vereniging van Studenten), het kabinet onderwijs en de administratie onderwijs.

Voor het toelatingsexamen dierenarts werden gesprekken georganiseerd met vertegenwoordigers van de opleidingen diergeneeskunde, met de Vlaamse Scholierenkoepel en de Vlaamse Vereniging van Studenten. Tevens werd een Capaciteitscommissie Diergeneeskunde samengesteld. In deze capaciteitscommissie was zowel de aanbodzijde (Universiteit Antwerpen, Universiteit Gent) als de behoeftezijde (Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen, Verenigde Dierenartsen, praktijkdierenartsen, SAVAB Flanders, Interregionale Dierenartsenkring, dierenarts industrie CEVA, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek, Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten) vertegenwoordigd. Ook de studenten (uit de bachelor- en masteropleidingen diergeneeskunde) en een vertegenwoordiger van de examencommissie artst-andarts maakten deel uit van de commissie.

De Vlor bracht een advies op eigen initiatief uit bij de visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde': Aandachtspunten bij de toegang tot het hoger onderwijs en het toelatingsexamen Diergeneeskunde.

De bepalingen in verband met de European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes, de teruggave van leerkrediet bij overmacht, de studieomvang van de master-na-masteropleidingen, de beperking van de instroom in master-na-masteropleidingen in het studiegebied Tandheelkunde, het beoordelen van de competenties van een verworven credit na 5 jaar en de deliberatiebevoegdheid van de examencommissies werden besproken binnen een werkgroep van de VLIR, waarin ook studenten waren vertegenwoordigd.

Budgettaire impact

De voorgestelde maatregelen rond studievoortgangsbewaking en verplichte remediëring genereren geen extra kosten voor de Vlaamse overheid. Studiebegeleiding wordt nu al als impliciete opdracht van de

hogeronderwijsinstellingen verwacht maar wordt nu geëxpliciteerd. De hieraan verbonden kosten zijn dus reeds voorzien in de financiering van de hogeronderwijsinstellingen. Wat de verplichte remediëring betreft beschikken de instellingen reeds over een brede waaier van initiatieven en instrumenten die nu al aangeboden worden aan de studenten.

Voor de ontwikkeling en opvolging van de starttoetsen wordt er ook jaarlijks een subsidie toegekend aan VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad.

Ook de in het voorliggende decreet opgenomen technische en organisatorische aanpassingen brengen geen extra kosten mee voor de Vlaamse overheid, behalve een minimale kost door het toevoegen van het aantal teruggekregen studiepunten aan het jokerkrediet voor een studietoelage, na een beslissing van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

In academiejaren 2017-2018 tot en met 2019-2020 (meest recent beschikbare gegevens in DHO) ontvingen gemiddeld 118 studenten met een studietoelage (een deel van het) leerkrediet terug na een beslissing van de Raad. Dat is ongeveer 0,19% van alle studenten met een studietoelage. Niet al deze beursstudenten zullen echter invloed ondervinden van deze maatregelen: van de gemiddeld 118 beursstudenten met een studietoelage, zijn er heel wat het daaropvolgende jaar niet meer ingeschreven, ontvingen ze geen studietoelage meer omwille van een andere reden of was er nog voldoende jokerkrediet beschikbaar.

Slechts in een beperkt aandeel werd het bestaande jokerkrediet binnen het studietoelagekrediet volledig uitgeput en zal er dus ook de jaren na het academiejaar van de teruggave een impact zijn. Van 2017-2018 tot 2019-2020 zouden gemiddeld 48 studenten per jaar een effect hebben gemerkt op hun studietoelage van de voorgestelde maatregel in het daaropvolgende academiejaar. De studenten die effect zouden ondervinden ontvingen gemiddeld 28 studiepunten terug bij hun leerkrediet na een beslissing van de Raad.

Op basis van historische data wordt een stijging van de studietoelage vastgesteld van 31,51 euro per financierbaar punt. De jaarlijkse, terugkerende, kost van deze maatregel zou dan 42.349,44 euro bedragen. Dit zou een stijging van het totale open-end budget voor de studiefinanciering van 0,03% betekenen.

De organisatie van het toelatingsexamen dierenarts impliceert ook bijkomende werkings- en personeelsmiddelen.

Onderstaande kostprijsberekening houdt rekening met het gegeven dat het toelatingsexamen arts en het toelatingsexamen tandarts op 1 dag georganiseerd worden als éénzelfde examen arts-tandarts. De daaruit resulterende kostenbesparing en efficiëntiewinsten kunnen aangewend worden voor het toelatingsexamen dierenarts. Eveneens wordt er uitgegaan van een situatie waarin de secundaire scholen hun volledige en kosteloze medewerking blijven verlenen aan de organisatie van deze examens.

Het toelatingsexamen dierenarts wordt, zoals het toelatingsexamen arts-tandarts, een numerus fixus examen.

Er zullen dus vanaf het academiejaar 2023-2024 twee toelatingsexamens worden georganiseerd: een gezamenlijk examen arts-tandarts en een examen dierenarts. Door de invoering van het toelatingsexamen dierenarts neemt het totaal aantal deelnemers aan de toelatingsexamens toe (raming: + 1.000 deelnemers)

De organisatie van een toelatingsexamen dierenarts resulteert in volgende meerkosten ten opzichte van de huidige toelatingsexamens arts en tandarts:

De uitbreiding van de examencommissie met 2 commissieleden uit de opleidingen diergeneeskunde (één uit de Universiteit Gent en één uit de Universiteit Antwerpen) heeft een meerkost van $2 \times 2.592,16$ euro (= 5.184,32).

Deze vaste meerkost kan worden opgevangen binnen de algemene middelen van AHOVOKS. Het agentschap zal blijvende inspanningen doen om efficiëntiewinsten te realiseren door het samenvoegen van de organisatie van de examens arts en

tandarts met de organisatie van het examen dierenarts, maar ook de integratie van de toelatingsexamens in de Examencommissie SO.

Deze middelen zullen worden ingepast in volgende begrotingsartikelen:

- Werkingsmiddelen AHOVOKS: FD0-1FGD2GL-WT
- Personeel AHOVOKS: FD0-1FAD2ZZ-LO.

Werking

	Extra kost t.o.v. toelatingsexamens arts – tandarts
Er worden zoals vandaag 2 examens gemaakt onder de vorm van een numerus fixus: arts-tandarts en dierenarts	0 euro
ICT-ondersteuning: kost voor 1.000 extra deelnemers	
- Platform voor inschrijvingen, kandidaten, resultaten	+ 3.960 euro
- Toetsplatform AHOVOKS (bestaand)	+ 1.000 euro
- Back-office organisatie + ticketing	0 euro
- Itemanalysetool	0 euro
- Usolvit oefenplatform	+ 8.000 euro
Facilitaire kosten 1.000 extra deelnemers	+ 14.000 euro
Extra toezichters	+ 26.670 euro
Totale meerkost werkingskosten per jaar	+ 53.630 euro

Personeel

	Extra kost t.o.v. toelatingsexamens arts – tandarts
Totaal extra personeel op jaarbasis (0,2 VTE)	13.110 euro

De middelen voor het toetsplatform Usolvit staan op projectmiddelen van de minister, bevoegd voor onderwijs en vorming. Er zal 8.000 euro extra voorzien moeten worden voor deze uitgaven op begrotingsartikel 1FGD2GN-WT basisallocatie 1FG030.

De overige meerkost kan deels gedragen worden binnen de algemene middelen van AHOVOKS. Het agentschap zal blijvende inspanningen doen om efficiëntiewinsten te realiseren door het samenvoegen van de organisatie van de examens arts en tandarts met de organisatie van het examen dierenarts, maar ook door de integratie van de toelatingsexamens in de Examencommissie SO.

Deze uitgaven zullen worden ingepast in volgende begrotingsartikelen:

- Werkingsmiddelen AHOVOKS: FD0-1FGD2GL-WT
- Personeel AHOVOKS: FD0-1FAD2ZZ-LO.

Implementatie

1. Studievoortgangsbewaking

De nieuwe regelgeving wordt toegepast op inschrijvingen vanaf het academiejaar 2023-2024.

Aangezien de studievoortgang van studenten uitermate belangrijk is, is het ook nodig om het beleid, onder meer omwille van de inherente onzekerheid die er aan verbonden is, tijdig te evalueren. Daarom wordt decretaal bepaald dat de regelgeving rond het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking

moet worden geëvalueerd 5 jaar na inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving. Het betreft een evaluatie waarbij opnieuw kwantitatieve analyses zullen worden gedaan en de betrokken actoren zoals instellingen en studenten(vertegenwoordigers) bevraagd worden over het beleid.

De artikelen treden in werking voor inschrijvingen vanaf het academiejaar 2023-2024. Van de instellingen wordt verwacht dat ze voordien de nieuwe maatregelen van studievoortgangsbewaking grondig voor bereiden, zodat ze tijdig kunnen worden geïmplementeerd. De decreetswijzigingen hebben immers een impact op het onderwijs- en examenreglement, de manier en inhoud van trajectbegeleiding,....

2. Verplichte remediëring starttoetsen

Voor inschrijvingen vanaf academiejaar 2023-2024 wordt verplichte remediëring opgelegd aan een student die slecht scoort op een starttoets. De instellingen bepalen autonoom de omvang en de inhoud van deze remediëring en bepalen gezamenlijk vanaf welke cesuur de remediëring wordt opgelegd.

De VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad volgen de validering van de verplichte remediëring en de impact ervan op studenten op. Jaarlijks rapporteren zij hierover aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming.

De hogescholen respectievelijk de universiteiten leggen een instellingsoverschrijdend reglement vast voor de organisatie van de starttoetsen. Deze reglementen worden jaarlijks gevalideerd door respectievelijk de Vlaamse Hogescholenraad en de VLIR en overgemaakt aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming.

De bepalingen in verband met de starttoetsen en de verplichte remediëring treden in werking op 1 maart 2023, wat de instellingen in staat stelt om de nodige voorbereidingen te doen en om de deelnemers aan de starttoetsen ruim op tijd hierover te informeren.

3. Toelatingsexamen dierenarts

Het toelatingsexamen dierenarts zal voor een eerste keer worden georganiseerd vóór de start van het academiejaar 2023-2024. De verplichting tot deelname aan het toelatingsexamen dierenarts en de gunstige rangschikking geldt voor iedere student die zich vanaf het academiejaar 2023-2024 voor het eerst inschrijft in de bacheloropleiding diergeneeskunde.

De inwerkingtreding in het academiejaar 2023-2024 laat toe om toekomstige studenten tijdig te informeren.

De opvolging zal gebeuren naar analogie met het toelatingsexamen arts-tandarts.

4. Technische en organisatorische aanpassingen

Voor deze aanpassingen wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

C. Totstandkomingsprocedure

1. en 2. Studievoortgangsbewaking en verplichte remediëring starttoetsen

Om de bepalingen rond studievoortgangsbewaking en rond de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de starttoetsen mee te onderbouwen en vorm te geven werden twee werkgroepen opgericht (zie ook Probleemstelling en omgevingsanalyse):

1) de werkgroep 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs'

2) de werkgroep 'Toetsen Hoger Onderwijs'

- Werkgroep 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs'

De expertise om de uitgangspunten uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 rond studievoortgang verder uit te werken of bijkomende dan wel alternatieve voorstellen te doen die leiden tot dezelfde algemene doelstellingen (studierendement verhogen, gemiddelde studieduur terugdringen en drop-out verminderen) ligt in de eerste plaats bij de hogeronderwijsinstellingen zelf vanuit hun ervaringen met het eigen studievoortgangsbeleid. Daarom werd een werkgroep 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs' opgericht met vertegenwoordigers van de hogescholen/de Vlaamse Hogescholenraad, de universiteiten/VLIR, VVS en de overheid (kabinet en administratie). Deze werkgroep kwam 5 keer samen.

Aangezien het belangrijk is dat nieuwe maatregelen van studievoortgangsbewaking evidence based onderbouwd zijn, heeft deze werkgroep eerst een ruime dataverzameling gedaan. Bij de hogeronderwijsinstellingen werd, aan de hand van een vragenlijst, uitvoerige informatie verzameld over hun huidige beleid rond studievoortgangsbewaking en het opleggen van (bindende) studievoortgangsmaatregelen. Vanuit de Databank Hoger Onderwijs werd een reeks Vlaanderenbrede datasets verzameld rond opgenomen studiepunten, studierendement en de relatie tussen studierendement in het eerste bachelorjaar en het behalen van een diploma. Vertrekkende van de voorgestelde studievoortgangsmaatregelen in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 en op basis van een grondige analyse van de beschikbare data heeft de werkgroep dan een aantal beleidsvoorstellen gedaan om de studievoortgang in het hoger onderwijs te optimaliseren.

- Werkgroep 'Toetsen Hoger Onderwijs'

Om de visie rond de plannen om verplichte remediëring te koppelen aan de resultaten op een starttoets te capteren, en de consequenties en randvoorwaarden hiervan in kaart te brengen, werd een werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de hogescholen/de Vlaamse Hogescholenraad, de universiteiten/VLIR, VVS en de overheid (kabinet en administratie). Deze werkgroep kwam 4 keer samen.

De werkgroep heeft een eindrapport opgesteld met haar bevindingen en met concrete beleidsvoorstellen rond de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de starttoetsen. Deze beleidsvoorstellen werden vertaald in voorliggend decreet.

3. Toelatingsexamen dierenarts

De Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen hebben een voorstel uitgewerkt voor de invoering van een toelatingsexamen dierenarts. Deze twee universiteiten zijn de enige universiteiten in Vlaanderen die de bevoegdheid hebben om een opleiding diergeneeskunde aan te bieden.

Op basis van dit voorstel en verdere gesprekken met vertegenwoordigers van de opleidingen diergeneeskunde, en overleg met de Vlaamse Scholierenkoepel en de Vlaamse Vereniging van Studenten werd een visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde' opgesteld die op 16 juli 2021 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering en voor bespreking in het Vlaams Parlement werd ingediend. Deze nota werd besproken in de Commissie Onderwijs van 7 oktober 2021.

In uitvoering van de visienota werd een Capaciteitscommissie Diergeneeskunde samengesteld om advies te geven aan de Vlaamse Regering over het invoeren van een numerus clausus of een numerus fixus alsook over het maximum aantal kandidaten dat jaarlijks tot de bacheloropleiding diergeneeskunde in Vlaanderen kan worden toegelaten. Deze commissie heeft haar advies gegeven op 16 september 2021. In deze capaciteitscommissie was zowel de aanbodzijde (Universiteit Antwerpen, Universiteit Gent) als de behoeftezijde (Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen, Verenigde Dierenartsen, praktijkdierenartsen, SAVAB Flanders, Interregionale Dierenartsenkring, dierenarts industrie CEVA, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek, Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten) vertegenwoordigd. Ook de studenten (uit de bachelor- en masteropleiding diergeneeskunde) en een vertegenwoordiger van de examencommissie arts-tandarts maakten deel uit van de commissie.

De Vlor bracht een advies op eigen initiatief uit bij de visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde': *Aandachtspunten bij de toegang tot het hoger onderwijs en het toelatingsexamen Diergeneeskunde*. Het advies schuift, vanuit het helikopterperspectief van de Vlor, enkele algemene principes naar voren over de toegang tot het hoger onderwijs.

Daarnaast geeft het advies enkele aandachtspunten voor de invoering van een toelatingsexamen dierenarts mee, indien de politieke keuze daarvoor wordt gemaakt. De Vlor vraagt in dat geval een beargumenteerde keuze voor een 'numerus clausus' of 'numerus fixus', afstemming op het toelatingsexamen arts/tandarts, en een haalbare timing. Als het toelatingsexamen wordt ingevoerd, moet het verder ook gepaard gaan met de uitrol van een voorbereidingstraject, heldere communicatie, opvolging van niet-geslaagden, en monitoring van het effect.

4. Technische en organisatorische aanpassingen

Binnen de VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad werden voorstellen van de hogeronderwijsinstellingen overlegd, waarna de voorstellen tot aanpassing van de regelgeving aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming werden bezorgd. De als relevant beoordeelde voorstellen werden opgenomen in voorliggend decreet.

C1. Advies van de Vlor

De Vlaamse Onderwijsraad heeft op 15 februari 2022 zijn advies uitgebracht, waarin naast een reeks algemene bedenkingen ook aandachtspunten meegegeven worden rond de verschillende onderdelen van voorliggend decreet en rond de uitwerking en implementatie ervan. Hieronder wordt een reactie opgenomen op de opmerkingen die gericht zijn aan de decreetgever.

Algemene beschouwingen

- Betrokkenheid personeelsgeledingen

Hoewel deels ook gewerkt werd met de input van de voorbereidende werkgroepen toetsen en studievoortgang hoger onderwijs, opgericht op vraag van minister Weyts, betreurt de Vlor het dat de personeelsgeleding bij die voorbereidende werkzaamheden op geen enkele manier betrokken is geweest.

Reactie: Bij de samenstelling van de werkgroepen werd omwille van de thematiek gevraagd naar vertegenwoordigers met kennis van het beleid die strategisch kunnen denken en keuzes kunnen maken, alsook naar vertegenwoordigers met administratieve en technische kennis die data kunnen analyseren. De te analyseren

onderwerpen betroffen geen personeelsmateries. Na elke vergadering was er ruimte voor de leden van de werkgroepen om terug te koppelen naar hun achterban, onder andere naar de personeelsgeledingen.

- Onduidelijke onderliggende strategische doelstellingen en beleidskeuzes en democratisering hoger onderwijs

De Vlor stelt dat de doelstellingen in zeer operationele termen worden omschreven, waarbij eerder wordt vertrokken van wat men wil verhinderen dan van wat men wil bereiken. De achterliggende beleidsvisie wordt echter onvoldoende geëxpliciteerd en blijft dus onduidelijk. De beleidskeuzes mogen niet in strijd zijn met de democratisering van het onderwijs.

Reactie: In de uitgebreide memorie van toelichting wordt de achterliggende beleidsvisie van het voorliggende decreet duidelijk omschreven: een goede ondersteuning van de studiekeuze om studenten snel op de juiste plaats te krijgen en zo nodig te remediëren, bij onvoldoende studiesucces in het eerste jaar van de opleiding studenten aanmoedigen om hun studie-aanpak te verbeteren of over te stappen naar een meer geschikte opleiding, om zo teleurstellingen te vermijden. De aandacht voor een goede en snelle (her)oriëntering wordt met de voorliggende maatregelen versterkt.

Dit decreet doet geen afbreuk aan de belangrijkste doelstellingen van het hoger onderwijs: het verwerven van kennis, vaardigheden en competenties.

Het behoud van een democratisch hoger onderwijs blijft ook voor de decreetgever een belangrijk uitgangspunt. Door het voorzien van de nodige remediëring en verplicht studieadvies krijgen alle studenten, ook deze uit kansengroepen, extra ondersteuning. Een heldere communicatie, in het bijzonder naar kansengroepen, zal hierbij een belangrijke rol spelen. Daarenboven zijn voor bijzondere statuten aangepaste studietrajecten mogelijk. Het decreet voorziet ook in de nodige monitoring en evaluatie om mogelijke negatieve effecten snel op te sporen, en zo nodig bij te sturen.

Het decreet doet ook geen afbreuk aan de doelstellingen van de Vlaamse Regering m.b.t. Levenslang leren. Onder meer hiervoor worden er immers bijzondere statuten in het leven geroepen.

- Haalbare en eenvormige timing

De inwerkingtreding van het decreet is al voorzien vanaf academiejaar 2023-2024. Dat zorgt ervoor dat de implementatietermijn te kort is. De impact van de maatregelen op de hogeronderwijsinstellingen is namelijk groot.

Reactie: De huidige inwerkingtredingsdatum blijft behouden. De nieuwe regels gaan uit van de huidige curricula aan de hogeronderwijsinstellingen en vereisen in principe geen curriculumhervormingen.

Uit de rapporten van de werkgroepen blijkt dat er binnen de hogeronderwijsinstellingen al veel gebeurt. Op het gebied van remediëring is er al heel wat materiaal voorhanden (zowel intra- als extra-curriculair), van waaruit verder kan gewerkt worden. Het is niet de bedoeling dat volledig nieuwe remediëringstrajecten worden ontwikkeld. Nieuw is uiteraard wel dat studenten met een ondermaatse score op de starttoets verplicht zullen moeten deelnemen.

De instellingen bieden op dit moment al op een kwalitatieve manier ondersteuning en begeleiding aan studenten. Door het invoeren van het verplichte studieadvies is het de bedoeling dat studenten met een minder studieresultaat de weg vinden naar deze ondersteuning en begeleiding.

De instellingen kennen tijdig het kader waarbinnen ze moeten werken, ze moeten niet wachten op de definitieve goedkeuring van het voorliggende decreet om te starten met de nodige voorbereidingen.

Bepaalde artikelen vormen een uitzondering op de algemene inwerkingtredingsdatum en treden soms in werking op verschillende momenten

doorheen een academiejaar. De Vlor wijst op het belang van eenvormige timing binnen een academiejaar.

Reactie: De inwerkingtredingsdata werden grondig nagekeken en aangepast waar nodig (cf. artikelsgewijze toelichting).

- Financiële en personele/organisatorische implicaties

Hoewel het voorontwerp van decreet vermeldt dat de voorgestelde wijzigingen geen financiële implicaties hebben, wijst de Vlor er op dat dit absoluut niet realistisch is. Het decreet creëert verschillende extra opdrachten voor de instellingen. De voorgestelde wijzigingen brengen een significante schaalvergroting teweeg, met stevige financiële implicaties.

De overheid onderschat de inspanningen die van het personeel en de organisatie worden verwacht om de diverse maatregelen blijvend te implementeren.

Reactie: De decreetgever meent dat er een discrepantie is tussen wat het decreet beoogt en wat de instellingen denken dat ze als gevolg daarvan moeten opstarten en/of aanpassen. Zoals eerder vermeld gaat dit decreet uit van wat reeds aan de instellingen gangbaar is en waarop verder kan gewerkt worden. Ze kunnen terugvallen op de goede praktijken die reeds aanwezig zijn en deze versterken. Door studenten sneller in de juiste opleiding te krijgen zal er op termijn een soort evenwicht ontstaan, zodat de impact op het personeel na de implementatieperiode ook zal verminderen.

Op de Vlaamse Regering werden i.h.k.v. het Voorsprongfonds aan de Vlaamse Hogescholenraad middelen toegekend voor het ontwikkelen van remediëringspakketten in het kader van de starttoetsen.

- Beleidsruimte en onnodige uniformisering

Het voorontwerp bevat maatregelen die heel specifiek gekozen zijn en ook veel sterker dan voorheen identiek moeten worden toegepast door verschillende hogeronderwijsinstellingen. De Vlor is bezorgd dat er daardoor te weinig ruimte overblijft voor de instellingen om hun eigen beleid te voeren. Juridisch gezien behoort de autonomie van instellingen om specifieke systemen op te zetten tot de vrijheid van onderwijs, zoals bepaald in de Grondwet.

Reactie: In het decreet is gezocht naar een evenwicht tussen een bepaalde mate van uniformisering en autonomie van de instellingen. De keuze voor het verplichte karakter van bepaalde maatregelen is ingegeven vanuit een aantal bezorgdheden:

- duidelijkheid creëren naar de studenten toe;
- rechtszekerheid;
- duidelijkere handelingsruimte zonder grijze zones;
- tegengaan van concurrentie en profilering;
- de huidige decretale bepalingen zijn erg vrijblijvend, en door de invulling die de instellingen hieraan geven zien we weinig evolutie inzake studievoortgang en vermindering van drop-outs.

Daarnaast blijft er nog een grote mate van autonomie om het eigen beleid van de instelling vorm te geven. De meeste maatregelen blijven een mogelijkheid, geen verplichting. Ook over de inhoud van de bindende voorwaarden zijn er geen regels opgenomen. Dat laat aan instellingen voldoende de ruimte om toch nog rekening te houden met hun specifieke situatie en doelpubliek.

De grondwettelijk beschermde onderwijsvrijheid verzet zich er niet tegen dat de decreetgever bindende regels inzake studievoortgang vastlegt, die erop gericht zijn een evenwicht te garanderen tussen flexibiliteit en beheersing van de kosten, en die tegelijk de studenten aan verschillende instellingen gelijke behandeling verzekert.

Bezorgdheden bij de verschillende onderdelen

- Instroom in hoger onderwijs: toelatingsexamen Diergeneeskunde

De Vlor herhaalt haar algemene bedenkingen bij haar advies op de Visienota. De Vlor geeft ook mee dat er in het decreet nog verwezen wordt naar het algemeen secundair onderwijs, terwijl de onderwijsdoelen sinds de modernisering zijn gekoppeld aan finaliteiten.

Reactie: Met de opmerkingen van het oorspronkelijke Vlor-advies over de invoering van het toelatingsexamen diergeneeskunde is reeds rekening gehouden bij de uitwerking van het decreet en de bijhorende memorie van toelichting. Ook werd rekening gehouden met de opmerking rond de koppeling aan de finaliteiten.

- Instroom in hoger onderwijs: verplichte remediëring starttoets
 - Nieuwe benaming

De Vlor vraagt om, naast de overkoepelende term starttoetsen, de termen ijkingsstoetsen en instaptoetsen te behouden om zo de transparantie naar studiekeizers te bewaren.

Reactie: Enkel de decretale term "starttoets" wordt aanvaard, dit om duidelijk te maken dat het gaat om een verplichte toets die op gecontroleerde wijze wordt afgenomen en waaraan verplichte remediëring is gekoppeld. De term ijkingsstoets kan alleen behouden blijven voor die toetsen waaraan niet verplicht moet worden deelgenomen voor inschrijving en waaraan ook geen verplichte remediëring is gekoppeld. Voor de verplichte ijkingsstoetsen en de instaptoetsen lerarenopleiding kan in de toekomst enkel de term "starttoets" gebruikt worden. Dit om transparantie te bieden aan toekomstige studenten en hun ouders.

- Verplichte remediëring: kostprijs student

Het voorontwerp van decreet stelt dat er ook vermeden moet worden dat de verplichte remediëring voor studenten extra kosten genereert. Eventuele handboeken of cursusmaterialen worden echter niet gevat in het studiegeld, en de Vlor meent dat hogeronderwijsinstellingen niet kunnen worden verplicht om die kosten zelf te dragen.

Reactie: Op basis van het advies van de Vlor werd het desbetreffende artikel aangepast, zodat het gebruikelijke cursusmateriaal kan aangerekend worden aan de studenten. Wanneer de student ervoor kiest om tijdens het academiejaar pas het remediëringspakket op te nemen i.p.v. voor de start van het academiejaar, dan worden de studiepunten meegeteld in het inschrijvingsgeld. Het zal de studenten echter worden afgeraden om pas bij de start van het academiejaar het remediëringstraject op te nemen. De studenten worden aangemoedigd om direct na het afleggen van de starttoets en voor het academiejaar start de remediëring te volgen.

- Onduidelijke rol in studiekeuzeproces en realistische verwachtingen

De Vlor vraagt een duidelijke en correcte positionering van de starttoetsen in het studiekeuzeproces, en ook een heldere verhouding ten opzichte van de Vlaamse toetsen. De Vlor benadrukt het belang van realistische verwachtingen ten opzichte van de remediëring. Het is immers niet haalbaar om in het hoger onderwijs stevige tekorten die zouden zijn ontstaan in het secundair onderwijs volledig te remediëren, zeker niet zonder bijkomende middelen.

Reactie: In de algemene memorie van toelichting werd de positionering van de starttoetsen t.o.v. de Vlaamse toetsen opgenomen en werd de verantwoordelijkheid van het secundair onderwijs benadrukt.

- Rechtsbescherming

Studenten die het niet eens zijn met het resultaat dat ze gekregen hebben op de starttoets, zullen tegen het resultaat beroep kunnen aantekenen. Het voorontwerp verduidelijkt echter niet bij welke instantie beroep zal kunnen worden ingesteld

tegen de beslissing van de beroepsinstantie voorzien in de instellingsoverschrijdende reglementen. Er is bovendien ook geen formulering opgenomen voor een eventueel beroep tegen opgelegde remediëring.

Reactie: In het decreet werden hieromtrent de volgende keuzes gemaakt:

- Na de beslissing van de beroepsinstantie die vorm moet worden gegeven in het instellingsoverschrijdend reglement, is er geen beroep mogelijk bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen;
- Er is niet langer een beroep voorzien tegen het opleggen van verplichte remediëring. Remediëring is immers een instrument dat ingezet wordt om studenten te helpen bij het behalen van studiesucces en grijpt nog niet in op hun studievoortgang.

Dit is duidelijk opgenomen in de memorie van toelichting.

- o Betrokkenheid verschillende niveaus/actoren

Als algemeen principe schuift de Vlor naar voren dat alles wat voorafgaat aan de eigenlijke inschrijving, instellingsoverschrijdend moet worden georganiseerd, en dat de instellingen aan zet zijn na de inschrijving.

Reactie: Het decreet is geconcipieerd volgens het algemene principe opgenomen in het Vlor-advies: alles voor de inschrijving is instellingsneutraal. Er moeten gezamenlijke afspraken worden gemaakt in het instellingsoverschrijdend reglement, o.a. de afnamemodaliteiten van de starttoetsen. Alles na de inschrijving van de student wordt geregeld op instellingsniveau. In dit opzicht werd in het decreet wel opnieuw opgenomen dat het over een instellingsoverschrijdende toets gaat.

- o Consequentie niet-naleving

Er is nood aan duidelijkheid over de afdwingbaarheid van de deelname aan verplichte remediëring, zeker wanneer de verplichte remediëring niet binnen het curriculum zou worden georganiseerd. Instellingen zouden dit minstens moeten kunnen meenemen bij de beoordeling van eventuele overmacht en bijzondere omstandigheden bij het niet volledig behalen van het eerste modeltraject.

Reactie: In navolging van het Vlor-advies werd er decretaal ingeschreven dat instellingen wanneer een student niet heeft deelgenomen aan de opgelegde remediëring, hiermee rekening kunnen houden bij de deliberatie of een bindende voorwaarde kunnen opleggen.

- Doorstroom in hoger onderwijs: studievoortgangsbewaking
 - o Partieel behoud van volgtijdelijkheid

De Vlor is het er mee eens dat het verkeerd gebruik van volgtijdelijkheid moet worden weggewerkt. In het voorontwerp van decreet worden echter nagenoeg alle volgtijdelijkheden geschrapt, wat het erg moeilijk maakt voor opleidingen om inhoudelijke leerlijnen uit te zetten.

Reactie: Uiteraard blijft het belangrijk dat binnen opleidingen inhoudelijke leerlijnen kunnen uitgezet worden. Het inperken van volgtijdelijkheid is hiermee niet in tegenspraak. Naar aanleiding van de opmerkingen werd de regelgeving aangepast. Er werd vastgelegd dat voor bachelor- en masteropleidingen het instellingsbestuur volgtijdelijkheid beperkt tot het moeten gevolgd hebben van een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. In geval van risico- of veiligheidsproblemen kan het instellingsbestuur daarenboven ook vastleggen dat een student moet geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. Dit biedt aan de studenten de mogelijkheid om tegelijk met het verwerven van de noodzakelijke voorkennis al meer gevorderde kennis op te doen over een bepaald onderwerp en zo de leerdoelen toch te behalen.

Het blijft een vrije keuze van de student om van deze gelijktijdigheid gebruik te maken. De instellingen beschikken over verschillende momenten waarop ze met de studenten in gesprek kunnen gaan over de haalbaarheid van de gemaakte keuzes.

- Geen beperking van de huidige bindende voorwaarden bij beperkte studie-efficiëntie

De Vlor pleit er voor om het kunnen opleggen van bindende voorwaarden bij het niet-behalen van 60% studierendement niet uit te stellen tot na het afwerken van het eerste modeltraject - zoals in het decreet wel wordt voorgesteld - maar ze zo snel mogelijk, d.w.z. al vanaf het tweede jaar, te kunnen opleggen aan studenten.

Reactie: Het advies van de Vlor wordt hier gevolgd en het decreet werd in deze zin aangepast.

- Verduidelijking voorwaarde voor weigering

De Vlor is vragende partij om de minimale grens van dat studierendement concreet te operationaliseren. Er wordt gedacht aan de grens van 30%. Daarnaast stelt de VLOR dat de mogelijkheid behouden moet blijven om instellingen op basis van het individueel dossier van een student te laten beslissen tot een weigering.

Reactie: Na verder overleg met de instellingen werd de keuze gemaakt om het vaststellen van de grens over te laten aan de autonomie van de instellingen.

De mogelijkheid om instellingen op basis van het individueel dossier van een student te laten beslissen tot een weigering is decretaal reeds voorzien.

- Doordachte boven- en ondergrens van studiepakketten

De Vlor benadrukt het belang van voldoende studierendement bij de invoer van de maatregel dat een student het recht heeft 72 studiepunten op te nemen, en vraagt om aan instellingen de mogelijkheid te geven om die pas te laten ingaan na het succesvol afwerken van het eerste jaar van het modeltraject van de bacheloropleiding. De maatregel vraagt ook de nodige begeleiding en individuele aanpak, en het effect ervan moet worden gemonitord.

Reactie: De maatregel geldt enkel voor studenten die niet onder bindende voorwaarden vallen. Studenten die het eerste jaar van het modeltraject niet afgewerkt hebben, vallen onder de decretale bindende voorwaarde en hebben dan ook niet het recht om 72 studiepunten op te nemen. In het decreet werd door het aanpassen van de verwijzingen verduidelijkt wat allemaal begrepen wordt onder bindende voorwaarden.

Alle studenten die in een bepaalde opleiding een studievoortgangmaatregel krijgen opgelegd, zouden ook altijd 45 studiepunten kunnen opnemen in die opleiding. De Vlor gaat ervan uit dat de decreetgever hier bedoelt dat het gaat om een totaal van 45 studiepunten over opleidingen heen. Anders zou het kunnen gebeuren dat een student 45 studiepunten in de bachelor opneemt en dit combineert met 45 studiepunten in de master. Het is echter niet wenselijk dat studenten onbeperkt opleidingsonderdelen uit de bachelor en master kunnen combineren.

Reactie: In het decreet wordt duidelijk gesteld dat het recht tot het opnemen van 45 studiepunten geldt voor die opleiding waarop de bindende voorwaarde betrekking heeft. Als een student zijn inschrijving in een bacheloropleiding combineert met een inschrijving in een masteropleiding, blijft het de beslissing van de instelling om te bepalen of deze combinatie mogelijk is en dus ook hoeveel studiepunten mogen worden opgenomen in de masteropleiding (artikel II.198 van de Codex Hoger Onderwijs).

- Overmacht

De Vlor wijst erop dat het juridisch gezien niet goed is om de term overmacht op deze wijze in te schrijven in het decreet, omdat het een begrip is met een eigen specifieke betekenis. De juridische invulling van overmacht is immers beperkter dan de manier waarop in hogeronderwijsinstellingen – in het voordeel van de studenten – met individuele omstandigheden wordt omgegaan. Er is nood om vanuit de hogeronderwijsinstellingen te kunnen afwijken van de beperkte juridische invulling van het begrip, via gemotiveerde uitzonderingsmaatregelen voor bepaalde studenten.

Reactie: Deze opmerking is terecht. Het decreet werd in deze zin aangepast.

- Vermijden van stigmatisering graduaatsopleidingen

De Vlor stelt dat in het voorontwerp van decreet geen maatregelen voor graduaatsopleidingen zijn opgenomen. De Vlor wijst ook op het gevaar van een te grote discrepantie tussen de studievoortgangsmaatregelen voor verschillende groepen studenten.

Reactie: Voor studenten in de graduaatsopleidingen zijn er wel maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen in het decreet. De bestaande maatregelen voor studenten in deze opleidingen blijven behouden.

De keuze voor een verschillende aanpak van graduaatstudenten en studenten in een bacheloropleiding is een bewuste keuze. Het gebrek aan voldoende evidentie blijft een overtuigend argument. De evolutie van de studievoortgang en drop out van graduaatsstudenten wordt van nabij gemonitord, en van zodra er meer zicht op is, zullen de maatregelen indien nodig bijgestuurd worden. Komt daarbij dat de graduaatsopleidingen een kleinere studieomvang hebben dan bacheloropleidingen (90 tot 120 studiepunten), waardoor het niet evident is om dezelfde maatregelen te nemen. Tot slot behandelt de Codex Hoger Onderwijs de graduaatsopleidingen reeds op een andere manier, zoals bijvoorbeeld bij het leerkrediet. Een transparante communicatie naar alle studenten zal belangrijk zijn.

- Verduidelijking voor studenten die een bachelor- en graduaatsopleiding combineren

De Vlor merkt op dat er in het voorontwerp van decreet voorzien is dat studenten die zich niet voor een eerste keer inschrijven in een bacheloropleiding en tezelfdertijd ingeschreven zijn in een graduaatsopleiding, uitgesloten zijn van de maatregelen die van toepassing zijn op bachelorstudenten.

Reactie: Dit is een foutieve interpretatie van de decretale bepaling. Een student die beide opleidingen combineert, zal onder twee sets van maatregelen van studievoortgangsbewaking vallen, die van de graduaatsopleidingen en die van de bacheloropleidingen. Het desbetreffende artikel werd geherformuleerd om deze foutieve interpretatie uit te sluiten.

- Schakel- en voorbereidingsprogramma's en masteropleidingen

De Vlor stelt dat in het voorontwerp van decreet geen uitspraken worden gedaan over studenten in schakel- en voorbereidingsprogramma's en studenten in masteropleidingen. Er is dus nood aan duidelijkheid welke maatregelen al dan niet van toepassing zijn op die groepen studenten.

Reactie: Dit is een foutieve interpretatie van de decretale bepaling. Studenten uit schakel- en voorbereidingsprogramma's en masteropleidingen vallen onder paragraaf 4 van het desbetreffende artikel. Deze paragraaf werd geherformuleerd om deze foutieve interpretatie uit te sluiten.

- Doordacht gebruik van het begrip "startende student"

Studenten die omwille van studievoortgangsmaatregelen een opleiding niet-succesvol kunnen voltooien, kunnen alsnog startende studenten blijven, wanneer zij (herhaaldelijk) van opleiding en/of instelling veranderen. De Vlor stelt zich er

vragen bij of die terminologie voldoende doordacht is. Die omschrijving is namelijk in het voordeel van studenten die de middelen en mogelijkheid hebben om zich blijvend her in te schrijven en ook van instelling te wisselen (tot hun leerkrediet op is). Bovendien maakt die bepaling het onmogelijk om instellingsoverschrijdend bindende voorwaarden op te leggen. Het zorgt ook voor een opgelegde ongelijke behandeling van studenten die wel en niet van instelling of opleiding zijn gewisseld.

Reactie:

De mogelijkheid om instellingsoverschrijdend bindende voorwaarden op te leggen is wel voorzien in het decreet, namelijk door de mogelijkheid om een inschrijving van een student op dossier te weigeren, maar ook door de 60%-regel toe te passen na het 1ste jaar van het modeltraject. Ook het systeem van leerkrediet vormt een rem op het ongebreideld herinschrijven van een student.

- Absolute karakter van de maatregelen en omvang traject

Er wordt vertrokken van een modeltraject voor alle startende studenten, waarbinnen alle studenten binnen 2 academiejaren hun eerste 60 studiepunten moeten behaald hebben. De Vlor is er niet van overtuigd dat het nodig is om een dergelijke maatregel als enige oplossing voor alle studenten op te leggen omdat er immers heel wat studenten zijn die bewust met een beperkt en voor hen haalbaar pakket starten. Ook voor zij-instromers die deelnemen in het kader van levenslang leren kan de omvang van het pakket een drempel vormen om in te stromen in het hoger onderwijs.

De Vlor vraagt zich tegelijk ook af wat de impact van die maatregel is.

De Vlor is tevens bezorgd dat het bijstellen van keuzeopties (zoals talen) en keuzevakken niet meer mogelijk zal zijn, terwijl het de studie-efficiëntie wel ten goede kan komen. De Vlor pleit er voor om de mogelijkheid te behouden dat studenten die vaststellen dat een bepaald pakket niet haalbaar is, dat in de loop van het academiejaar kunnen verkleinen, bijvoorbeeld na gesprekken met studiekeuzebegeleiders naar aanleiding van slechte studieresultaten. De Vlor vraagt zich ook af wat er gebeurt wanneer studenten doorheen het academiejaar uitschrijven voor opleidingsonderdelen uit hun modeltraject.

Reactie: Met het voorliggende decreet blijven de mogelijkheden voor de instellingen behouden om een aangepast modeltraject aan te bieden voor studenten met een bijzonder statuut (zij-instromers, studenten die studeren en werken combineren, ...) of om te werken met geïndividualiseerde trajecten. Dat betekent dat alle studenten hun opgenomen studiepunten moeten behalen binnen 2 academiejaren, maar dat het aantal te behalen studiepunten afhankelijk is van het afgesloten studiecontract. Uiteraard blijft het wel de bedoeling van de decreetgever dat zoveel mogelijk studenten starten in een standaard modeltraject, dit om de studieduur binnen de perken te houden.

De Codex Hoger Onderwijs laat toe dat contracten kunnen gewijzigd worden tijdens het academiejaar. Deze wijzigingen kunnen enkel worden doorgevoerd als overeenstemming wordt bereikt tussen het instellingsbestuur en de student. Deze bepaling blijft behouden. Bij een wijziging aan een contract vervalt het oorspronkelijke contract en geldt het nieuwe contract. De maatregelen van studievoortgangsbewaking zijn van toepassing op het nieuwe contract. Ook hier blijft het de bedoeling om contractwijzigingen enkel in uitzonderlijke gevallen door te voeren.

Op dit ogenblik is het niet realistisch om de mogelijke impact van een maatregel te meten. Eens een maatregel ingevoerd is, spelen immers ook andere factoren en uiteraard is het ook de bedoeling van een maatregel dat studenten hun studiedrag gaan aanpassen.

- Geïndividualiseerd traject voor bepaalde studenten

De Vlor pleit ervoor dat instellingen de mogelijkheid krijgen om studenten die niet slagen op (onderdelen van) de starttoets een geïndividualiseerd traject te laten

volgen (minstens voor die onderdelen), zodat het voor die studenten haalbaar is om hun diploma met minimale studieduurverlenging te halen.

Reactie: dit kan op individuele basis tussen de student en instelling worden bekeken.

- Technisch organisatorische aanpassingen regelgeving
 - European Approach for Quality Assurance for Joint Programmes
- De Vlor is tevreden met de voorgestelde wijziging maar vraagt het effect van de herformulering van de betrokken artikelen nog verder te verduidelijken.

Reactie: Op vraag van de Vlor werd de memorie van toelichting aangevuld.

- Onbeperkte geldigheid creditbewijs binnen dezelfde opleiding en instelling

De Vlor staat achter het principe dat een student na een aanpassing van het curriculum eerder verworven credits moet kunnen valideren binnen het nieuwe programma (art. II.225, §4 van de Codex Hoger Onderwijs). Wanneer uit een actualiteitstoets echter blijkt dat een credit verouderd is, moet het duidelijk zijn dat een student het verouderde credit niet kan valideren.

Reactie: Naar aanleiding van het advies van de Vlor werd in het decreet en de memorie van toelichting verduidelijkt dat paragraaf 4 van artikel II.225 wordt toegepast met behoud van de bepalingen in paragraaf 3 van datzelfde artikel.

- Afstudeerrichtingen studiegebied Tandheelkunde

Aanvullend op de uitbreiding van de studieomvang van de specialistische mondzorg en tandheelkunde is het volgens de Vlor ook noodzakelijk om te kunnen afwijken van de standaardomvang van de verschillende afstudeerrichtingen die kunnen worden gevolgd.

Reactie: In navolging van het Vlor-advies werd hiertoe een bijkomend artikel opgenomen in voorliggend decreet.

- Numerieke beperking instroom master-na-masteropleiding

De Vlor stelt vast dat er in de memorie van toelichting bij de artikelsgewijze bespreking nog een aantal foute verwijzingen staan naar een algemene numerieke beperking.

Reactie: Dit is een terechte opmerking. De memorie van toelichting werd aangepast.

- Problematiek voorbereidings- en schakelprogramma's en keuzevakken

Op dit moment kan de examencommissie een student op gemotiveerde wijze voor het geheel van de opleiding geslaagd verklaren. De Vlor is vragende partij dat er bij het maken van die deliberatiebeslissing rekening kan worden gehouden met de geïndividualiseerde keuzes bij de samenstelling van het studiepakket, in plaats van louter met de abstract geformuleerde algemene opleidingsdoelen.

Reactie: Op vraag van de Vlor werd hiertoe een bijkomend artikel opgenomen in voorliggend decreet.

Aanbevelingen bij de uitwerking en implementatie

- Monitoring van impact van maatregelen
- Er moet volgens de Vlor, in samenspraak met alle onderwijspartners, worden gemonitord welke impact de maatregelen hebben op de instroom in het hoger onderwijs, op de doorstroom na het eerste jaar, en op de totale studieduur. Dit is

zeker van belang voor kansengroepen in het algemeen en zij-instromers in het bijzonder. Er moet worden opgevolgd of er geen ongewenste effecten optreden, in het bijzonder ook door een harde weigering na het tweede jaar.

Reactie: Het is de opzet van de decreetgever om deze maatregelen te monitoren en te evalueren.

- Geen onnodige verantwoordingsdruk

De Vlor vraagt zich af op welke wijze de implementatie van de nieuwe maatregelen zal worden nagegaan, en welke gevolgen eraan worden gekoppeld indien ze niet worden nageleefd. In elk geval moet worden vermeden dat de instellingen worden onderwerpen aan onnodige bijkomende verantwoordingsdruk.

De Vlor vraagt ook om instellingsoverschrijdende reglementen niet blijvend op jaarlijkse basis te evalueren, maar om dit te doen wanneer afspraken worden gewijzigd.

Reactie: De controle op de toepassing van de regelgeving blijft tot de taak van de regeringscommissarissen behoren, met de reeds bestaande gevolgen bij niet-naleving ervan.

Uitgebreide data zijn opgenomen in de instellingsdashboards die AHOVOKS in samenspraak met de onderwijspartners heeft ontwikkeld. Deze data vormen de basis voor de monitoring. Er kan echter niet worden vermeden dat sommige data nog bij de instellingen zullen worden opgevraagd, maar de bevraging kan beperkt gehouden worden.

Voor de transparantie van de studenten is het belangrijk dat elk jaar duidelijk wordt gecommuniceerd welk instellingsoverschrijdend reglement van toepassing is. Dit neemt niet weg dat dit reglement ongewijzigd kan blijven gedurende meerdere jaren. Een jaarlijkse evaluatie van het reglement wordt decretaal niet gevraagd, wel een validatie.

C2. Advies van de SERV

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen heeft op 7 februari 2022 zijn advies uitgebracht. De SERV erkent het probleem van algemene studieduurverlenging bij generatiestudenten en vraagt om deze duur terug in te perken en vertraagde instroom op de arbeidsmarkt te minimaliseren. De essentie is voldoende gekwalificeerde uitstroom in relatie tot de arbeidsmarkt.

De SERV spreekt zich verder niet in detail uit over het voorliggende decreet.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt enkel gemeenschapsaangelegenheden.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Het leerkrediet en het studietoelagekrediet zijn twee maatregelen die worden ingezet om o.a. het studiesucces te weerspiegelen, studenten te stimuleren om een bewuste studiekeuze te maken, de financiering voor hogescholen en universiteiten mee te bepalen,... De berekeningen van beide kredieten vertonen veel gelijkenissen.

Bij elke inschrijving worden het studietoelagekrediet en het leerkrediet vermindert met het aantal opgenomen studiepunten en aan het einde van het academiejaar worden beide verhoogd met het aantal verworven studiepunten.

Het studietoelagekrediet wordt ook aangevuld met een jokerkrediet. Dit is een éénmalig krediet van 60 studiepunten dat aan de student wordt gegeven bij de start van zijn opleiding en is bedoeld om de student een tweede kans te geven in geval hij niet slaagt en dus geen studietoelagekrediet opbouwt.

Studenten kunnen een verzoek indienen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen om hun leerkrediet aan te passen, omdat ze zich in een overmachtssituatie bevonden (zie artikel II.204, §3 van de Codex Hoger Onderwijs). Bij een positieve uitspraak van de Raad, wordt het verloren leerkrediet voor deze opleidingsonderdelen opnieuw teruggegeven aan de student en geregistreerd in de Databank Hoger Onderwijs (DHO). Het studietoelagekrediet wordt echter niet opnieuw verhoogd met het door de Raad teruggegeven leerkrediet, enkel verworven studiepunten kunnen opnieuw worden toegevoegd. In uitzonderlijke situaties kan dit ervoor zorgen dat studenten, in de academiejaren volgend op de teruggave, geen studietoelage meer ontvangen, of een lager bedrag aan studietoelage ontvangen. Dit ondanks de beslissing van de Raad om het verloren leerkrediet terug te geven aan de student. Deze situaties zijn uitzonderlijk omdat ook het reeds bestaand jokerkrediet al volledig uitgeput zou zijn nog voor het einde van de studieloopbaan.

Met voorliggend artikel wordt vermeden dat studenten die verloren leerkrediet opnieuw terugkregen van de Raad, in hun verdere studieloopbaan toch een nadelig effect zouden ondervinden bij de berekening van hun studietoelage.

Het met voorliggend decreet ingevoerde principe is analoog met de specifieke procedure omwille van overmachtssituaties door corona in academiejaren 2019-2020 en 2020-2021. Maar in tegenstelling tot deze tijdelijke procedures, wordt het jokerkrediet nu enkel aangevuld voor teruggaven van leerkrediet voor studenten ingeschreven in een opleiding met een diplomacontract. Enkel deze opleidingen komen namelijk in aanmerking voor een studietoelage.

De teruggaven van leerkrediet worden geregistreerd in DHO, het aanvullen van het jokerkrediet gebaseerd op de teruggave van het leerkrediet kan automatisch verlopen. De IT-oplossingen die werden gebouwd voor de implementatie van het extra coronajokerkrediet worden opnieuw gebruikt.

Artikel 3

Deze toelichting moet samen worden gelezen met de toelichtingen bij de artikelen 14, 16, 20, 21 en 22.

Om de maatregelen in voornoemde artikelen te kunnen uitvoeren, worden de definitie van studievoortgangsbeslissing, en de definitie van voorbereidingsprogramma gewijzigd en worden er twee nieuwe definities (nl. van starttoets en van deliberatiecijfer) toegevoegd.

Met de wijziging aan de definitie van studievoortgangsbeslissing wordt vastgelegd welke paragrafen van artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs een studievoortgangsbeslissing zijn, en waarvoor een student dus ook naar de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen kan stappen. Bovendien wordt ook de beslissing in verband met substantiële verschillen in competenties wanneer een creditbewijs meer dan 5 jaar geleden werd verworven hieraan toegevoegd.

Omwille van de rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen rond voorbereidingsprogramma's, wordt de definitie van een voorbereidingsprogramma gewijzigd (zie ook toelichting bij artikel 21).

Naar analogie met de definitie van een schakelprogramma wordt verduidelijkt wat de doelstelling van een voorbereidingsprogramma is.

Artikel 4

In de context van de uitbreiding van de studieomvang van de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde en de masteropleiding in de specialistische mondzorg (zie artikel 7) is ook een uitzondering op de maximumomvang van de afstudeerrichtingen nodig.

Er moet niet enkel rekening worden gehouden met de vereisten rond de beroepserkenning in de orthodontie en de parodontologie, maar er zijn ook voor de andere afstudeerrichtingen, o.a. voor kindertandheelkunde, bepaalde Europese standaarden die richtinggevend zijn voor de invulling van de opleiding. Om zich voldoende te kunnen richten naar dergelijke vereisten, hebben de opleidingen meer dan 120 studiepunten binnen een afstudeerrichting nodig. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor een goed uitgebalanceerd curriculum dat ook in de toekomst kan blijven voldoen aan de voorwaarden voor de beroepserkenning en de Europese standaarden.

Met het decreet van 1 maart 2019 tot wijziging van de regelgeving betreffende het toezicht op en bepaalde organisatorische aspecten van het hoger onderwijs, werd de begrenzing van de studieomvang van afstudeerrichtingen binnen masteropleidingen tot ten hoogste 120 studiepunten weggeschreven voor de masteropleidingen in het studiegebied Geneeskunde. Met voorliggend artikel wordt deze bovengrens ook weggeschreven voor afstudeerrichtingen van masteropleidingen binnen het studiegebied Tandheelkunde. Er wordt dus enkel nog bepaald dat de omvang van een afstudeerrichting in deze opleidingen ten minste 30 studiepunten bedraagt.

Artikel 5

Met dit artikel wordt in de onderwijsbevoegdheid van LUCA School of Arts, zoals opgenomen in artikel II.92, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, de vestiging 'Diepenbeek' vervangen door de vestiging 'Genk'.

LUCA School of Arts ontleent zijn onderwijsbevoegdheid in Genk aan de bepaling zoals die bij de overdracht van campus C-mine werd overgenomen van de toenmalige Katholieke Hogeschool Limburg, met hoofdzetel in Diepenbeek. Nu campus C-mine echter integraal is ingebed in de multicampuswerking van LUCA School of Arts, is de band met de gemeente Diepenbeek of met de voormalige hogeschool (intussen UC Limburg) niet meer relevant. Voor studenten is het verwarrend dat zij in het Hogeronderwijsregister of op hun diploma nog steeds de vestiging Diepenbeek zien verschijnen, terwijl hun opleiding zich volledig afspeelt in Genk. Deze wijziging leidt tot meer transparantie voor studiekeziers, studenten, alumni en werkveld.

Artikel 6 en artikel 10

Er stelt zich een probleem met betrekking tot de formulering van artikel II. 153/5 en artikel II.170/12, vierde lid, van de Codex Hoger Onderwijs, die de European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes invoeren bij de Toets Nieuwe Opleiding en de accreditatie op maat van de eigen regie van opleidingen die door een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs gezamenlijk met buitenlandse instelling(en) voor hoger onderwijs ingericht worden. De zinsnede 'die bij succesvolle voltooiing ervan leiden tot een gezamenlijk diploma' houdt namelijk

een beperking/verenging in van het toepassingsgebied voor de European Approach, die niet in de Europese regelgeving en definities aanwezig is.

De European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes is bedoeld om de kwaliteitszorg van internationale opleidingen te vereenvoudigen door 1 kader te voorzien dat voor accreditaties in alle betrokken landen kan volstaan. Deze aanpak werd ontwikkeld om instellingen te ontlasten zodat ze niet meerdere kwaliteitszorgprocedures moeten doorlopen, namelijk volgens de verschillende nationale kaders van de landen waar de opleiding wordt aangeboden.

De huidige formulering met een beperking tot gezamenlijke opleidingen heeft dan ook een paradoxaal effect: in plaats van het vermijden van overbodige procedures (het overdoen van de accreditatie in elk land) zorgt de formulering van deze artikels ervoor dat opleidingen met dubbele of multidiplomerings in Vlaanderen net wel met ongewilde en overbodige procedures geconfronteerd worden. Door de letterlijke interpretatie van het huidige artikel II.170/12, vierde lid, doorlopen opleidingen die samen met internationale partners ingericht worden en een gezamenlijk opleidingsprogramma aanbieden met dubbele of multidiplomerings, een externe evaluatie op basis van de European Approach **en** een accreditatie op maat van de eigen regie waarbij de NVAO een commissie samenstelt die het zelfevaluatierapport beoordeelt en een locatiebezoek aflegt en dus eigenlijk de beoordeling via de European Approach nog eens overdoet.

Daarom worden artikel II.153/5 en artikel II.170/12, vierde lid, geherformuleerd om de European Approach voor alle internationale gezamenlijk ingerichte opleidingen, in concreto alle aangeboden geïntegreerde curricula die leiden tot multi- of gezamenlijke diplomering, mogelijk te maken. Dit stemt overeen met de officiële definitie die binnen de European Approach wordt gehanteerd: "Joint programmes" are understood as an integrated curriculum coordinated and offered jointly by different higher education institutions from EHEA countries, and leading to double/multiple degrees or a joint degree."

Artikel 7, artikel 8 en artikel 9

Aangezien er geen procedure voor de uitbreiding van de studieomvang voor master-na-masteropleidingen voorzien is, wordt de uitbreiding van de studieomvang van de masteropleiding in de klinische biologie, de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde en de masteropleiding in de specialistische mondzorg decretaal vastgelegd, naar analogie met de uitbreiding van de studieomvang van de masteropleiding in de huisartsgeneeskunde en de master in de specialistische geneeskunde.

Binnen voornoemde masteropleidingen dringen er zich programmaherzieningen op die een uitbreiding van de studieomvang noodzakelijk maken. Deze programmaherzieningen zijn noodzakelijk omwille van 1 of meerdere redenen:

- evoluties in het domein;
- regelgeving omtrent de beroepsuitoefening;
- kwaliteitsverbetering en -controle van de opleiding;
- erkenning van het diploma voor buitenlandse studenten of personen die met hun diploma in het buitenland gaan werken;
- internationale accreditatie van de opleiding.

De uitbreiding van de studieomvang van deze masteropleidingen heeft gevolgen voor de inhoud van het programma. Zoals voor de initiële masteropleidingen waarvan de studieomvang uitgebreid wordt, wordt in artikel II.170/9 van de Codex Hoger Onderwijs daarom opgenomen dat deze uitgebreide master-na-masteropleidingen een opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie moeten

aanvragen. De opleidingen met uitgebreide studieomvang hebben immers onder de nieuwe vorm nog geen opleidingsaccreditatie doorlopen. Naar analogie met de bepaling in artikel II.160, § 4/1 wordt ook voor deze opleidingen waarvan de studieomvang wordt uitgebreid bepaald dat ze geacht worden geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het tweede academiejaar dat volgt op het einde van het academiejaar waarin de nieuw bepaalde studieomvang voor de eerste keer geheel doorlopen werd. De instelling dient uiterlijk 8 maanden voor het verstrijken van deze geldende accreditatie een nieuwe opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie aan te vragen bij de accreditatieorganisatie.

De uitbreiding van de studieomvang van de masteropleiding in de klinische biologie zal niet leiden tot een verlenging van de totale studieduur voor de studenten, aangezien de volledige duur van de vervolgopleiding tot klinisch bioloog nu al 5 jaar bedraagt en een combinatie is van de huidige academische master-na-masteropleiding en stage. Na 5 jaar kunnen studenten via de machtigingscommissie (federaal niveau) hun RIZIV-nummer krijgen en prestaties verrichten. Het effect van uitbreiding van de studieomvang is een verschuiving van de inhoud en stages van de vervolgopleiding tot klinisch bioloog, waarbij een groter deel zal aangeboden worden binnen de academische masteropleiding.

De uitbreiding van de studieomvang van de master-na-masteropleidingen in de specialistische tandheelkunde en in de specialistische mondzorg zal niet leiden tot een verlenging van de totale studieduur van de opleiding tot specialist in de tandheelkunde / mondzorg, deze blijft behouden op 3 jaar of 4 jaar. Deze specialistische opleidingen zijn nu namelijk een combinatie van de academische master-na-masteropleiding voor het theoretische luik en een permanente vorming (UGent) / postgraduaat (KU Leuven) voor het klinische luik. Studenten schrijven zich dan ook jaarlijks in voor zowel de master-na-masteropleiding als voor de permanente vorming/ het postgraduaat. Deze uitbreiding betekent een verschuiving van het klinische luik van de vervolgopleiding tot specialist in de tandheelkunde / specialist in de mondzorg waarbij een groter deel / het volledige deel aangeboden wordt binnen de academische masteropleiding.

De uitbreiding van de studieomvang van voormelde masteropleidingen heeft geen impact op de financiering vanuit de overheid, deze master-na-masteropleidingen worden immers niet meegenomen in de financieringsberekeningen.

Voor studenten die zijn ingeschreven in de betrokken opleidingen waarvan de studieomvang wordt uitgebreid, wordt voorzien in overgangsmaatregelen. Zij kunnen ofwel de betrokken opleiding met de oorspronkelijke studieomvang voltooiën binnen de 2 daaropvolgende academiejaren ofwel overstappen naar de opleiding met de uitgebreide studieomvang met behoud van de verworven creditbewijzen.

Artikel 11 en 12

Door het besluit van de Vlaamse Regering van XX over de organisatie van het secundair onderwijs, wat leerlingen betreft, worden de namen van de studiebewijzen die in het secundair onderwijs worden uitgereikt gewijzigd vanaf het schooljaar 2024-2025. Met dit artikel worden de bepalingen over de diploma's secundair onderwijs in de algemene toelatingsvoorwaarden voor de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs en voor de bacheloropleidingen in lijn gebracht met voornoemd besluit van de Vlaamse Regering. Tot en met academiejaar 2024-2025 zal naast de nieuwe studiebewijzen ook nog het huidige diploma secundair onderwijs worden uitgereikt na het derde leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs. Nadien worden enkel nog de nieuwe studiebewijzen uitgereikt. Het diploma uitgereikt na het tweede leerjaar van de derde graad arbeidsmarktfinaliteit (BSO) geeft rechtstreekse toegang tot het hoger beroepsonderwijs. De wachttijd van 3 jaar komt hiermee te vervallen.

Daarnaast worden een diploma van bachelor of master toegevoegd aan de algemene toelatingsvoorwaarden tot een bacheloropleiding, zodat dit in lijn is met de algemene toelatingsvoorwaarden voor de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs.

Artikel 13

Met het voorliggende artikel worden de toelatingsexamens arts en tandarts opnieuw tot éénzelfde gezamenlijk toelatingsexamen in fixus formule hervormd (zoals tot en met 2017 het geval was, weliswaar op dat moment nog in een numerus clausus-formule). Sinds 2020 maakt de bindende voorkeur één gezamenlijk toelatingsexamen mogelijk. Eénzelfde gezamenlijk examen arts-tandarts, waarbij de selectie gebeurt voor twee opleidingen, is veel efficiënter, ook voor de ontwikkeling van examenvragen en beraadslaging. Bovendien neemt in het huidige model 2/3 van de deelnemers aan het toelatingsexamen tandarts ook al deel aan het toelatingsexamen arts. Dat betekent dat er op één gezamenlijke examendag voor arts en tandarts een 500-tal extra deelnemers zouden bijkomen (namelijk diegenen die nu enkel aan het toelatingsexamen tandarts deelnemen), en dus wellicht ook een beperkt aantal extra scholen nodig zijn. Dat is organisatorisch haalbaar, temeer omdat de coronabeperkingen tegen 2023 allicht weggevallen zijn zodat meer deelnemers per examenlokaal en een betere clustering van toezichters mogelijk zijn. Ook inhoudelijk is het voor de examencommissie arts-tandarts geen probleem om eenzelfde gezamenlijk examen te maken, ook niet voor het examenonderdeel 'generieke competenties die aansluiten bij themata uit respectievelijk de beroepspraktijk van artsen en de beroepspraktijk van tandartsen' (GC). Beide beroepspraktijken liggen inhoudelijk dicht genoeg bij elkaar. En omdat de examencommissie verwanten van artsen en tandartsen niet wil bevoordelen tegenover verwanten van niet-artsen en niet-tandartsen, is er in de praktijk ook weinig verschil tussen het toelatingsexamen arts- en het toelatingsexamen tandarts voor GC. Met andere woorden, eenzelfde gezamenlijk toelatingsexamen arts-tandarts is een zeer valabele piste zowel naar examenefficiëntie (voor scholen, examencommissie, AHOVOKS, leveranciers digitaal examenplatform, kosten...) als naar inhoudelijke en predictieve validiteit.

Behoudens het samenvoegen van het toelatingsexamen arts en het toelatingsexamen tandarts tot één toelatingsexamen arts-tandarts, blijft de bestaande regelgeving in verband met deze toelatingsexamens grotendeels ongewijzigd. Wel gebeurde de technische aanpassing van het wegschrijven van de terminologie rond 'slagen', aangezien dat woord verkeerde verwachtingen schept bij deelnemers. 'Slagen' is een term die nog uit de periode van het numerus clausus-examen stamt. Correkter is het om te spreken van een voorwaarde om in aanmerking te komen voor rangschikking. Kandidaten komen enkel in aanmerking voor rangschikking als ze minstens de helft van de punten behalen op het onderdeel Kennis en inzicht in de wetenschappen (KIW) én minstens de helft op het onderdeel Generieke competenties (GC). Aan die voorwaarden op zich verandert er niets. Voor het onderdeel KIW gebeurt de afstemming van de wetenschappelijke kennis en inzicht op de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. De nieuwe eindtermen zullen na de modernisering van het secundair onderwijs niet meer gekoppeld zijn aan onderwijsvormen, maar aan finaliteiten. Daarom wordt de term 'algemeen secundair onderwijs' vervangen door de term 'doorstroomfinaliteit van het secundair onderwijs' voor de toelatingsexamens vanaf 2025.

Ook worden voor het toelatingsexamen arts-tandarts de startquota aangepast. Met het besluit van de Vlaamse Regering van 14 februari 2020 tot vastlegging van het startquotum voor de opleiding arts en voor de opleiding tandarts wordt het aantal kandidaten dat gunstig gerangschikt kan worden voor arts vastgelegd op 1276 en voor tandarts op 180. Deze aantallen worden overgenomen in het decreet.

Tevens wordt de datum waarop de Vlaamse Regering jaarlijks het startquotum kan aanpassen, verschoven van 1 januari naar 1 februari.

Tot slot wordt in paragraaf 12 verduidelijkt dat studenten die instromen in een masteropleiding in de desbetreffende studiegebieden op basis van een bachelordiploma dat rechtstreeks toegang verleent en behaald werd buiten de Vlaamse Gemeenschap alsnog gunstig gerangschikt moeten worden voor het geldende toelatingsexamen.

Daarnaast wordt met dit artikel een toelatingsexamen dierenarts ingevoerd, naar analogie met het toelatingsexamen arts-tandarts.

Om de kwaliteit van de opleiding en de veiligheid van mens en dier te vrijwaren, wordt het gunstig gerangschikt zijn na deelname aan een toelatingsexamen, het toelatingsexamen dierenarts, als bijkomende toelatingsvoorwaarde ingeschreven voor een bacheloropleiding binnen het studiegebied Diergeneeskunde. Zoals bij het toelatingsexamen arts-tandarts is de doelstelling van het toelatingsexamen dierenarts het selecteren van kandidaten met de grootste kans op succes in de opleiding diergeneeskunde. Het toelatingsexamen dierenarts beoogt dan ook het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een opleiding diergeneeskunde met succes af te ronden.

Net als bij het toelatingsexamen arts-tandarts wordt het toelatingsexamen dierenarts, in het licht van het gelijkheidsbeginsel, georganiseerd op niveau van de Vlaamse Gemeenschap door een examencommissie, en niet door de universiteiten zelf. De bestaande examencommissie arts-tandarts zal hiertoe worden uitgebreid met leden uit de opleidingen diergeneeskunde van respectievelijk de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent.

Het toelatingsexamen dierenarts is een numerus fixus examen, een vergelijkend examen waarbij het aantal geselecteerden bij voorbaat wordt bepaald. De argumenten die de keuze voor een numerus fixus examen verantwoorden, zijn opgenomen in het algemene deel van deze memorie van toelichting.

Er wordt een rangschikking opgesteld van de kandidaten volgens hun behaalde totaalscore op het toelatingsexamen. Enkel wie minstens de helft van de punten behaalt op KIW én minstens de helft op GC, komt in aanmerking voor rangschikking. De kandidaten met de hoogste numerieke totaalscore worden gunstig gerangschikt, rekening houdend met het startquotum (cf. infra). Het startquotum kan overschreden worden voor kandidaten met een gelijke score als de persoon op plaats 240.

Ook in het geval van het toelatingsexamen dierenarts worden de resultaten voldoende ruim voor de aanvang van het academiejaar bekendgemaakt zodat studenten nog tijd hebben om andere studiemogelijkheden te exploreren. De studenten ontvangen hun examenresultaat ten laatste midden juli, zodat ze, indien ze dat wensen voor einde juli intern beroep kunnen aantekenen; tegen einde augustus behandelt de examencommissie het intern beroep. In september kan extern beroep aangetekend worden zodat de hele beroepsprocedure afgehandeld is voor de start van het academiejaar.

De Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen ontvangen tegen ten laatste 1 augustus een alfabetische lijst met gunstig gerangschikten zodat ze studenten kunnen inschrijven. Indien de behandeling van de beroepen daartoe leidt, worden later aan deze lijst eventueel nog gunstig gerangschikten toegevoegd.

De gunstig gerangschikte student heeft de vrije keuze over de universiteit waar hij de opleiding diergeneeskunde wenst aan te vatten.

Het startquotum voor de bacheloropleiding in het studiegebied diergeneeskunde wordt vastgelegd op 240.

Dit startquotum is gebaseerd op volgende elementen:

- de EAEVE normen voor de Europese accreditatie, onder meer de ratio's academisch personeel/aantal studenten, ondersteunend personeel/aantal studenten, aantal dierenartsen/aantal studenten, aantal patiënten/aantal studenten;
- de onderwijscapaciteit van de opleidingen diergeneeskunde (beschikbaar personeel en aanwezige infrastructuur);
- het benodigde aantal dierenartsen in Vlaanderen.

De berekeningswijze en verantwoording van dit startquotum is opgenomen in het algemene deel van de memorie van toelichting.

Bij de rangschikking worden studenten met een gelijk examenresultaat op dezelfde wijze behandeld. Dit impliceert dat het aantal gunstig gerangschikte studenten mogelijk het vastgelegde quotum overschrijdt.

Om het startquotum optimaal te kunnen afstemmen op de noden van de opleiding en het afnemend veld, wordt, zoals bij het toelatingsexamen arts-tandarts, decretaal voorzien dat de Vlaamse Regering uiterlijk tegen 1 februari het vastgestelde startquotum kan wijzigen op basis van enkele beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria.

Het toelatingsexamen dierenarts zal net zoals het toelatingsexamens arts-tandarts bestaan uit twee onderdelen:

1° wetenschappelijke kennis en inzicht in de vakken biologie, fysica, chemie en wiskunde, afgestemd op de tweede en de derde graad van het algemeen secundair onderwijs voor de toelatingsexamens georganiseerd tot en met 2024 en afgestemd op de tweede en de derde graad van de doorstroomfinaliteit van het secundair onderwijs voor de toelatingsexamens georganiseerd vanaf 2025;

2° generieke competenties die aansluiten bij thema's uit de beroepspraktijk van dierenartsen.

De inhoudelijke en predictieve kwaliteit van de toelatingsexamens arts en tandarts zijn zeer groot, zoals blijkt uit de hoge succesratio in de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde en de daarbij horende lage uitval van studenten. Diezelfde psychometrische kwaliteit wordt beoogd voor het toelatingsexamen dierenarts, en dus ook een soortgelijke succesratio en soortgelijke lage uitval tijdens de opleiding diergeneeskunde. Daarom wordt er voor gekozen om de inhoud van het toelatingsexamen dierenarts in grote mate analoog te laten zijn aan dat van het toelatingsexamen arts-tandarts, waarbij uiteraard wel voldoende rekening zal gehouden worden met de eigenheid van de startcompetenties voor de opleiding diergeneeskunde.

Ook bij het toelatingsexamen dierenarts wordt het aan de Vlaamse Regering overgelaten om de regels vast te leggen rond de inhoud van het examen, de indeling van het examen, de evaluatiecriteria en de toetsmethodes.

De essentiële elementen van de organisatie van het toelatingsexamen dierenarts (organisatie van 1 examen voorafgaand aan een academiejaar, bekendmaking examen, examengeld, taken examencommissie, werkings- en examenreglement examencommissie, publicatie representatieve stalen van examenvragen,...) zijn volledig dezelfde als diegene die decretaal al zijn opgenomen voor het toelatingsexamen arts-tandarts.

De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor het toelatingsexamen dierenarts wordt ondergebracht binnen de examencommissie arts-tandarts die de examencommissie arts-tandarts-dierenarts wordt. De decretale regels rond de benoeming en de samenstelling van de examencommissie blijven gelden.

De huidige examencommissie wordt uitgebreid met vertegenwoordigers uit de opleiding diergeneeskunde van de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent. Het maximaal aantal commissieleden wordt opgetrokken naar 20 leden.

Het toelatingsexamen dierenarts wordt op zodanige wijze georganiseerd dat deelnemers ook kunnen deelnemen aan het toelatingsexamen arts-tandarts.

De voorwaarde dat men uiterlijk op 30 september moet voldoen aan de algemene toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding om de gunstige rangschikking op het toelatingsexamen te doen gelden, wordt ook van toepassing gemaakt op het toelatingsexamen dierenarts. De uiterste datum werd op 30 september gelegd zodat het duidelijk is voor de aanvang van het academiejaar hoeveel van de gunstig gerangschikte studenten effectief kunnen toegelaten worden in de betrokken opleidingen.

De regelgeving die voor de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde geldt, waarbij kandidaten met vrijstellingen voor sommige opleidingsonderdelen of kandidaten die een diploma hebben behaald na een opleiding waarvoor geen bijkomende toelatingsvoorwaarde van toepassing is, een toelatingsexamen moeten afleggen, wordt ook van toepassing gemaakt op de opleidingen diergeneeskunde. Bijvoorbeeld een student die vrijstellingen heeft behaald in een bacheloropleiding biomedische wetenschappen en die wil instromen in de bacheloropleiding diergeneeskunde, moet alsnog gunstig gerangschikt zijn voor het toelatingsexamen dierenarts.

Er worden bij de invoering van het toelatingsexamen dierenarts ook overgangsmatregelen voorzien. Deze zijn vergelijkbaar met de overgangsmatregelen die golden bij de invoering van het toelatingsexamen arts-tandarts. Toen werd voorzien dat studenten die niet slaagden voor de eerste kandidatuur arts of tandarts in academiejaar 1996-1997 zich opnieuw konden inschrijven in academiejaar 1997-1998 voor de eerste kandidatuur met vrijstelling van het toelatingsexamen. In de context van de huidige flexibele organisatie van het hoger onderwijs wordt dit voor het toelatingsexamen dierenarts als volgt vertaald: aan studenten die in het academiejaar voorafgaand (2022-2023) aan de invoering van het toelatingsexamen (2023-2024) ingeschreven waren in de bachelor- of masteropleiding diergeneeskunde, wordt een vrijstelling van deelname aan het toelatingsexamen verleend.

Ook voor personen die buiten België een diploma van dierenarts hebben behaald en toegang hebben tot de masteropleiding diergeneeskunde in het Vlaamse hoger onderwijs, geldt een vrijstelling van deelname aan het toelatingsexamen dierenarts, zoals decretaal ook werd ingeschreven voor het toelatingsexamen arts-tandarts.

Volledig naar analogie met het toelatingsexamen arts-tandarts geldt ook bij het toelatingsexamen dierenarts in het belang van de kandidaat de onbeperkte geldigheid van het bewijs van gunstige rangschikking. Een gunstig gerangschikte kandidaat is met andere woorden niet verplicht om zich datzelfde jaar in te schrijven in de opleiding diergeneeskunde.

De opvolging van het toelatingsexamen dierenarts zal gebeuren naar analogie met het toelatingsexamen arts-tandarts. Daarbij zal expliciet aandacht besteed worden aan het effect van het examen op de instroom van buitenlandse studenten.

Artikel 14

De verplichting om deel te nemen aan een toets als voorwaarde voor inschrijving in bepaalde bacheloropleidingen aan de hogescholen en universiteiten blijft behouden. Een student moet bij zijn eerste inschrijving in bepaalde bacheloropleidingen dus een bewijs van deelname aan een toets kunnen

voorleggen. Dit bewijs van deelname is enkel geldig voor de inschrijving die de student neemt in het academiejaar dat start na de afname van de toets. Indien een student zich pas inschrijft in een volgend academiejaar, dan moet hij opnieuw deelnemen aan de toets. De oorspronkelijke term 'niet-bindende toelatingsproef' wordt met dit decreet wel gewijzigd naar 'starttoets'. Door de naamswijziging wordt de doelstelling van de toetsen, namelijk de student een beeld geven van de eigen competenties ten opzichte van de benodigde startcompetenties voor de opleiding, beter weerspiegeld en wordt de verwarring weggenomen dat deze toetsen de toelating tot bepaalde opleidingen zouden kunnen beperken. De term starttoets wordt gebruikt voor alle toetsen waaraan deelname verplicht is voor inschrijving en waaraan verplichte remediëring wordt gekoppeld bij onvoldoende resultaten op de toets. De toetsen worden onder gecontroleerde omstandigheden afgenomen.

De starttoetsen zijn instellingsneutrale toetsen die betrouwbaar en valide zijn. De student registreert zich centraal voor deelname aan een starttoets. De student kan zich daarna aan de instelling van zijn keuze inschrijven, ongeacht waar hij de starttoets heeft afgelegd. De VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad blijven belast met de ontwikkeling en de opvolging van deze toetsen. Zoals in het verleden legt de Vlaamse Regering bij besluit de lijst vast van de bacheloropleidingen waarvoor deelname aan een starttoets een voorwaarde voor inschrijving is. Jaarlijks wordt de VLUHR geraadpleegd met het oog op een verdere aanvulling van deze lijst.

Door de koppeling van verplichte remediëring (cf. infra) aan de resultaten op de starttoetsen worden deze toetsen meer high stakes. Het is daarom een conditio sine qua non dat de afname van de starttoetsen gebeurt onder gecontroleerde omstandigheden (d.i. onder toezicht), zodat het gebruik van hulpmiddelen uitgesloten kan worden. Zowel een afname op papier of een digitale afname blijven mogelijk.

Bij de organisatie van een starttoets wordt voor studenten met functiebeperkingen in redelijke aanpassingen voorzien. Zo een redelijke aanpassing kan er bijvoorbeeld uit bestaan dat de student langer de tijd krijgt om de starttoets in te vullen, dat hij de starttoets kan afleggen in een stille ruimte, dat hij een hulpmiddel mag gebruiken bij een visuele beperking, ...). De instellingen leggen de afspraken rond de toekenning van redelijke aanpassingen vast in de instellingsoverschrijdende reglementen (cf. infra).

Na de afname van de starttoets ontvangt iedere deelnemer zo spoedig mogelijk een persoonlijk feedbackrapport. Het is de bedoeling dat de feedback aanleiding geeft tot reflectie over de gemaakte studiekeuze. Daarbij kan de hulp van een studie- of trajectbegeleider nuttig zijn. Decretaal is dan ook opgenomen dat iedere deelnemer aan een starttoets het recht heeft om op basis van dit feedbackrapport een gesprek aan te gaan met een studie- of trajectbegeleider in de instelling waar hij zich wenst in te schrijven.

De verplichting om deel te nemen aan een starttoets blijft gelden voor iedereen die zich voor de eerste keer inschrijft in een bacheloropleiding waarvoor deelname aan een starttoets een bijkomende inschrijvingsvoorwaarde vormt, maar uitzonderingen zijn mogelijk. Naast gemotiveerde uitzonderingen voor individuele studenten zoals die reeds mogelijk waren in het verleden, zijn ook uitzonderingen voor bepaalde groepen van studenten en vanuit bepaalde voortrajecten mogelijk. Via de starttoetsen moeten de hogeronderwijsinstellingen bepaalde startcompetenties van inkomende studenten kunnen inschatten en eventuele tekorten en hiaten beter kunnen opvangen en remediëren. De praktijk wijst echter uit dat er voor bepaalde groepen van studenten al op een andere manier kan worden aangetoond dat zij reeds over de geteste startcompetenties voor bepaalde opleidingen bezitten. In de praktijk is het bijvoorbeeld logisch dat een student die de starttoets voor de educatieve bachelor kleuteronderwijs heeft afgelegd, maar overschakelt naar de educatieve bachelor secundair onderwijs, de toets niet meer

opnieuw hoeft af te leggen. Het gaat hier immers om toetsen die uit dezelfde testonderdelen bestaan. Een ander voorbeeld is een mogelijke uitzondering voor studenten die reeds deelnamen aan het toelatingsexamen voor arts of tandarts of die de toelatingsproef voor de Koninklijke Militaire School hebben afgelegd, gezien daar dezelfde kennis en competenties worden getest dan bij sommige starttoetsen. Voor bepaalde studenten die al een bachelor- of masteropleiding hebben behaald, kan men er ook van uitgaan dat zij de nodige startcompetenties hebben verworven voor bepaalde opleidingen. Men moet de voorgeschiedenis van studenten dus in rekening kunnen brengen en bijvoorbeeld ook op basis van EVC/EVK vrijstelling van deelname kunnen verlenen. Het zou een grote administratieve last zijn om in voornoemde gevallen voor iedere individuele student uit een bepaalde groep de uitzondering te moeten motiveren. Voor voorbeelden als hierboven moet het mogelijk zijn om ook voor een groep van studenten de uitzondering te motiveren. De motiveringsplicht blijft overeind, maar het kan dus gaan om een standaardmotivering voor een groep van studenten.

Over de mogelijke uitzonderingen en de manier waarop men die uitzonderingen kan toekennen worden per toets gezamenlijke afspraken gemaakt om concurrentie tussen instellingen te vermijden. Deze afspraken worden vastgelegd in de instellingsoverschrijdende reglementen (cf. infra). Het decreet laat toe dat instellingen ook verplichte remediëring opleggen aan studenten die vrijstelling kregen van deelname aan een starttoets, zoals dat nu al het geval is.

Deelname aan een starttoets is voldoende om aan de bijkomende inschrijvingsvoorwaarde voor bepaalde opleidingen te voldoen (de toetsen die in aanmerking komen voor een bepaalde bacheloropleiding zijn vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van de lijst van bacheloropleidingen waarvoor deelname aan een toets een voorwaarde voor inschrijving is), al strekt het wel tot de aanbeveling deel te nemen aan de starttoets die voor een welbepaalde opleiding werd ontwikkeld. Op deze manier wordt vermeden dat studenten die aan een bepaalde starttoets deelnemen maar zich nadien willen inschrijven in een andere opleiding waarvoor deelname aan een starttoets geldt, opnieuw moeten deelnemen aan een andere starttoets. De ontwikkelde starttoetsen zijn immers vaak sterk vergelijkbaar. In het geval de student niet deelneemt aan de corresponderende starttoets voor de opleiding kan de instelling wel verplichte remediëring opleggen, ongeacht of de vooropgestelde cesuur werd behaald of niet.

De resultaten op de starttoetsen blijven niet-bindend voor de inschrijving in die zin dat een instelling aan een student in geen geval de toelating tot een opleiding kan weigeren op basis van de resultaten op de starttoets.

Waar de instellingen in het verleden echter remediëring konden opleggen wanneer de vooropgestelde cesuur voor een toets niet werd behaald en ze daar dus volledig autonoom over beslisten, worden de instellingen met deze decreetswijziging decretaal verplicht om remediëring op te leggen wanneer de vastgelegde cesuur en/of cesuren op de starttoets en/of een toetsonderdeel van de starttoets niet wordt/worden behaald.

Het is mogelijk om per toets meerdere cesuren op te leggen, ook per onderdeel en zelfs subonderdeel van een toets, om op deze manier zeer gericht te kunnen remediëren. Het is zelfs mogelijk om binnen een onderdeel meerdere cesuren op te leggen (ondergroep-middengroep-bovengroep).

De cesuur/cesuren om te bepalen wanneer en welke remediëring wordt opgelegd, worden uniform vastgelegd per toets over de onderwijsinstellingen heen.

Het bepalen van de cesuur/cesuren behoort dus volledig tot de gezamenlijke autonomie van de instellingen. De vastgelegde cesuur/cesuren worden opgenomen in de instellingsoverschrijdende reglementen (cf. infra) en op deze wijze duidelijk gecommuniceerd aan de deelnemers aan de starttoetsen. Bij de cesuurbepaling wordt rekening gehouden met de gehanteerde scoringsmethodes en met de moeilijkheidsgraad van de gestelde vragen.

Er bestaat momenteel al een gevarieerd aanbod van remediëringsinitiatieven aan de hogeronderwijsinstellingen dat als inspiratie kan worden gebruikt bij het uitwerken van verplichte remediëring. Dat aanbod is afgestemd op de eigenheid van de instellingen (onderwijsvisie en onderwijspraktijk), van de verschillende curricula en van verschillende doelgroepen. Die variatie zorgt voor een meerwaarde in de instellingsspecifieke context. Het decreet mag geen struikelblok vormen voor de wijze van remediëring die een instelling wenst op te leggen aan de studenten.

De instellingen bepalen daarom autonoom de inhoud, vorm en omvang van de verplichte remediëring. Dat kan gaan van het verplicht volgen van monitoraten, tot een (online) zelfstudiepakket,... Het zou erg beperkend werken als men met de verplichte remediëring binnen de voorziene studie-omvang van het curriculum moet blijven, een goed remediëringsaanbod wordt immers vaak ook extra-curriculair vormgegeven. De verplichte remediëring kan bijgevolg voorafgaand aan het academiejaar of tijdens het academiejaar worden vormgegeven. Het remediëringspakket mag maximaal uit zes studiepunten bestaan, bovenop de 180 studiepunten die een bacheloropleiding telt. De instellingen leggen bij voorkeur zo veel als mogelijk in onderling overleg de vormen van remediëring vast, om concurrentie tussen instellingen te vermijden en de transparantie voor de studenten te verhogen. In de instellingsoverschrijdende reglementen (zie verder) moeten de instellingen vastleggen hoeveel studiepunten kan worden afgeweken van de omvang van een modeltraject en dit met een maximum van 6 studiepunten.

Het vastleggen van een geschikt remediëringspakket is erg belangrijk en een moeilijke evenwichtsoefening. Men moet de student enerzijds zo goed mogelijk ondersteunen, en anderzijds moet een te hoge studielast tijdens het academiejaar vermeden worden. De instellingen moeten daarom ook verplicht voorzien in een remediëringsaanbod dat door de studenten voorafgaand aan de start van de opleiding kan worden gevolgd indien zij dit wensen. Het is echter geen verplichting voor de student om aan remediëring te doen voor aanvang van het academiejaar. Het zal de studenten wel sterk worden aangeraden om het voorafgaand aan het academiejaar te volgen. Dit remediëringsaanbod wordt autonoom ingevuld door de instellingen en kan bijvoorbeeld ook bestaan uit een online (zelf)studiepakket.

Bij het vormgeven van de remediëring moet men er zich van bewust zijn dat de remediëring zich moet richten op remedieerbare tekorten die door de starttoets worden vastgesteld.

Of er aan de opgelegde remediëring evaluatiemomenten (buiten diegene die gangbaar zijn voor de opleiding binnen de instelling) of verplichte deelname worden gekoppeld behoort volledig tot de autonomie van de instellingen. De controle op de deelname aan verplichte remediëring kan er ook uit bestaan dat de studenten deelname- of aanwezigheidsattesten kunnen voorleggen. Het opleggen van verplichte remediëring is slechts zinvol als het voldoende afdwingbaar kan worden gemaakt. Een link met het studievoortgangsbeleid is daarom nodig. Het kunnen opleggen van bindende voorwaarden aan een student die de hem opgelegde remediëring niet volgt wordt bijgevolg opgenomen in artikel II. 246 van de Codex Hoger Onderwijs, dat bepaalt welke maatregelen van studievoortgangsbewaking een instelling kan nemen (zie ook toelichting bij artikel 22). Ook wordt voorzien dat wanneer een student niet deelneemt aan verplichte remediëring, de instelling hiermee rekening kan houden bij zijn deliberatie.

De VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad moeten de validering van de verplichte remediëring en de impact ervan op de studenten opvolgen. Bij deze monitoring wordt aandacht besteed aan het effect van de starttoetsen en de verplichte remediëring op verschillende kansengroepen, waarbij onder meer gekeken wordt naar een eventuele invloed van niet-pertinente kenmerken van studenten. De remediëring moet een voldoende onderbouwde link hebben met de gedetecteerde tekorten aan startcompetenties die de student werkelijk heeft. De opvolging

gebeurt binnen hun eigen bestaande kanalen. De instellingen moeten hierover jaarlijks rapporteren aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming.

Om de rechtsbescherming van studenten te garanderen nu de starttoetsen meer high stakes worden door de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de toetsen, wordt er voorzien in een toegankelijke en laagdrempelige beroepsprocedure. De student die meent dat een onrechtmatige beslissing is genomen bij een beslissing in het kader van de starttoetsen, heeft toegang tot een beroepsprocedure waarvan de modaliteiten worden vastgelegd in de instellingsoverschrijdende reglementen. Meer concreet moet de student een beroep kunnen indienen tegen zijn resultaten op de starttoets, tegen het niet verkrijgen van een vrijstelling van deelname aan een starttoets en tegen het niet verkrijgen van ondersteunende maatregelen of de aard van ondersteunende maatregelen. Tegen deze beslissingen kan geen extern beroep ingediend worden bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

Tegen het opleggen van remediëring kan niet langer een beroep worden ingesteld, noch intern, noch extern bij de Raad. Remediëring wordt immers opgelegd om studenten te helpen bij hun verdere studievoortgang.

Er wordt een instellingsoverschrijdend reglement opgesteld door respectievelijk de hogescholen en de universiteiten, waarin minimaal nadere regels en afspraken moeten worden opgenomen over:

- de vastgelegde cesuur/cesuren per starttoets en/of toetsonderdeel van de starttoets en de consequenties hiervan naar verplichte remediëring;
- de consequenties naar verplichte remediëring bij deelname aan een niet overeenstemmende starttoets of in geval van vrijstelling van deelname aan een starttoets;
- de modaliteiten van afname van de starttoetsen;
- de modaliteiten voor de beroepsprocedure;
- de vrijstelling tot verplichte deelname aan een starttoets en de manier waarop vrijstelling van deelname wordt verleend;
- afspraken rond de toekenning van redelijke aanpassingen voor studenten met functiebeperkingen als bepaald in artikel II. 221, §2, tweede lid;
- afspraken rond het aantal studiepunten dat kan worden afgeweken van de omvang van het modeltraject, wanneer aan een student in het kader van remediëring een geïndividualiseerd traject wordt opgelegd. De totale omvang kan niet meer zijn dan zes studiepunten.

Daarnaast kunnen in deze instellingsoverschrijdende reglementen ook bijkomende afspraken opgenomen worden (bv. rond de omvang en vormgeving van de remediëring).

De instellingsoverschrijdende reglementen worden ieder jaar gezamenlijk door respectievelijk de hogescholen en de universiteiten opgesteld en worden ter validatie voorgelegd aan VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad. Op deze manier worden de reglementen formeel goedgekeurd. De instellingsoverschrijdende reglementen worden ook ieder jaar ter informatie aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming bezorgd. Ze worden door de instellingen openbaar en makkelijk raadpleegbaar voor de studenten gemaakt. Om ervoor te zorgen dat alle betrokkenen tijdig over alle nodige informatie rond de starttoetsen beschikken, moeten de instellingsoverschrijdende reglementen telkens gevalideerd en gecommuniceerd worden voor 15 maart van het jaar waarin de starttoetsen worden afgenomen.

Deelname aan een starttoets blijft kosteloos voor de student. Ook de verplichte remediëring mag geen extra kosten voor de student genereren. Uiteraard betaalt de student wel het studiegeld voor de reguliere opleidingsonderdelen die hij, al dan

niet in het kader van de verplichte remediëring, volgt en de kosten voor het gebruikelijke cursusmateriaal.

Dit artikel treedt in werking op 1 maart 2023. Dit stelt de instellingen in staat om de deelnemers aan de starttoetsen ruim op tijd te informeren over de verplichte remediëring die kan gekoppeld worden aan de resultaten op de starttoetsen vanaf academiejaar 2023-2024. Bovendien moeten de instellingsoverschrijdende reglementen die de hogescholen en de universiteiten respectievelijk gezamenlijk moeten opstellen worden gevalideerd en aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming worden overgemaakt uiterlijk op 15 maart voorafgaand aan de afname van de starttoetsen.

Artikel 15

De Codex Hoger Onderwijs voorziet op dit ogenblik uitsluitend in een kwantitatieve beperking van het aantal inschrijvingen voor de master-na-masteropleidingen in het studiegebied Geneeskunde. Met dit artikel wordt deze bepaling aangevuld met een beperking voor de master-na-masteropleidingen in het studiegebied Tandheelkunde, waar dezelfde problematiek geldt als in het studiegebied Geneeskunde.

De oorspronkelijke bepalingen rond de kwantitatieve beperking voor de master-na-masteropleidingen in het studiegebied Geneeskunde werden toegevoegd bij decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, wat betreft het hoger onderwijs, met een uitgebreide motivering in de memorie van toelichting die onverkort blijft gelden voor deze bepaling rond de master-na-masteropleidingen in het studiegebied Tandheelkunde, vermits ook bij deze opleidingen de opleidingscapaciteit begrensd wordt door het aantal erkende stageplaatsen en stagemeesters die elke universiteit is toegewezen voor een bepaald specialisme.

Artikel 16

Om de studievoortgang van een student te bevorderen en studieduurverlenging tegen te gaan, is het noodzakelijk dat een student van bij de start van zijn opleiding een voldoende groot pakket opleidingsonderdelen opneemt en dat hij een opgelopen achterstand tijdens zijn traject kan 'inhalen'. Met het voorliggende decreet worden daartoe de nodige maatregelen ingeschreven.

Met de toevoeging van een paragraaf 4 aan artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs wordt voor een startende student in een bepaalde bacheloropleiding aan een bepaalde instelling de verplichting opgelegd om zich in te schrijven in een modeltraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten per academiejaar. Op deze manier wordt gegarandeerd dat een student bij de start van zijn opleiding voldoende studiepunten opneemt, wat mogelijke studieduurverlenging kan inperken. Deze verplichting geldt niet voor een student die wordt ingeschreven in een geïndividualiseerd traject, bijvoorbeeld door vrijstellingen die hij gekregen heeft op basis van verworven competenties in een voorgaande opleiding. Deze verplichting geldt evenmin voor studenten met een bijzonder statuut en waarvoor de instelling voor de groep van studenten met dat bijzonder statuut een modeltraject met een aangepaste studieomvang aanbiedt. De instelling neemt in het onderwijsreglement de bijzondere statuten op die ze toekent aan een groep van studenten, evenals de voorwaarden en modaliteiten voor het toekennen ervan. Ook studenten die reeds een bachelor- of masterdiploma hebben behaald, of een

diploma dat daarmee gelijkwaardig wordt erkend, vallen niet onder deze verplichting.

Gedurende de studieloopbaan moeten de instellingen ervoor zorgen dat studenten die studievertraging hebben opgelopen maximaal de kans krijgen om voldoende grote studiepakketten op te nemen om studieduurverlenging zo veel als mogelijk tegen te gaan.

Voor heel wat studenten kan het gelijktijdig mogen opnemen van met elkaar gerelateerde opleidingsonderdelen daartoe voordelig zijn.

Momenteel wordt volgtijdelijkheid decretaal ruim gedefinieerd als 'de door het instellingsbestuur bepaalde regels inzake het gevolgd hebben van of het geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een examen kan doen over een ander opleidingsonderdeel of een andere opleiding'. Het decreet bepaalt nergens op basis van welke criteria een instelling kan beslissen dat er volgtijdelijkheid geldt tussen opleidingsonderdelen. De beslissing om volgtijdelijkheid toe te passen kan dus puur inhoudelijk van aard zijn, kan gebaseerd zijn op veiligheidsoverwegingen en kan ook onderdeel uitmaken van de opvolging van de studievoortgang van een individuele student.

De manier waarop volgtijdelijkheid wordt toegepast verschilt dan ook van instelling tot instelling en van opleiding tot opleiding, en hangt ook af van de individuele situatie van de student. Instellingen werken ook met standaard volgtijdelijkheidsregels, los van het studierendement van de student.

Een te ruime toepassingsmogelijkheid van volgtijdelijkheid houdt echter gevaar van studieduurverlenging in, omdat studenten niet altijd een voldoende groot studiepakket kunnen/mogen opnemen.

In voorliggende paragraaf 5 wordt vastgelegd dat voor bachelor- en masteropleidingen het instellingsbestuur volgtijdelijkheid beperkt tot het moeten gevolgd hebben van een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. In geval van risico- of veiligheidsproblemen kan het instellingsbestuur daarenboven ook vastleggen dat een student moet geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen.

Deze regels van volgtijdelijkheid kunnen zowel tussen opleidingsonderdelen van opeenvolgende semesters of academiejaren toegepast worden. Met deze bepalingen moet de instelling het aan de student toestaan dat een opleidingsonderdeel tegelijkertijd met voorgaande opleidingsonderdelen wordt opgenomen, dit evenwel op voorwaarde dat de student het voorgaande opleidingsonderdeel reeds gevolgd heeft maar hiervoor geen creditbewijs of deliberatiecijfer verwerft.

Een risico of veiligheidsprobleem kan zich bijvoorbeeld voordoen als een student de basisprincipes bij labo-oefeningen nog niet kent en toch al proeven zou doen in een labo met gevaar voor de eigen veiligheid en de veiligheid van medestudenten en docenten, of wanneer een student medische handelingen zou stellen wanneer hij de basishandelingen nog niet onder de knie heeft of nog over onvoldoende inhoudelijke kennis beschikt om die handelingen correct uit te voeren.

Door de toevoeging van paragraaf 6 aan artikel II.200 wordt daarnaast het recht van de student ingeschreven om binnen de opleiding die hij volgt jaarlijks een minimum aantal studiepunten op te nemen.

Een student aan wie een bindende voorwaarde werd opgelegd heeft het recht om in het academiejaar waarin de bindende voorwaarde van kracht is, minimaal 45 studiepunten op te nemen in de opleiding waarop de bindende voorwaarde van toepassing is.

Een student aan wie geen bindende voorwaarde werd opgelegd, maar die in een vorig academiejaar niet voor alle opgenomen studiepunten een creditbewijs of deliberatiecijfer verwierf, heeft het recht om in de desbetreffende opleiding jaarlijks een studiepakket tot 72 studiepunten op te nemen, met de bedoeling om studieachterstand weg te werken en terug in het modeltraject te komen. Deze maatregel is dus niet van toepassing op studenten die bij een tweede inschrijving nog niet alle studiepunten verworven hebben van hun eerste inschrijving en daarnaast geen bindende voorwaarde gekregen hebben.

Het recht om de hierboven vermelde studiepunten op te nemen kan ook hier slechts worden uitgeoefend indien er geen volgtijdelijkheidsregels gelden die dit onmogelijk maken.

De regelgeving van de instellingen op het vlak van onderwijs- en examenplanning blijft evenwel onverminderd gelden. Een student kan dus niet eisen van de hogeronderwijsinstellingen dat zij bv. hun lessenrooster en examenplanning aanpassen in functie van zijn studiepakket.

Met de toevoeging van paragraaf 7 wordt bepaald dat een student bij een tweede inschrijving voor eenzelfde initiële bacheloropleiding minstens alle resterende opleidingsonderdelen van de eerste inschrijving (dus de opleidingsonderdelen waarvoor de student geen creditbewijs of deliberatiecijfer verworven heeft) moet opnemen. Ook op deze manier wordt beoogd dat studenten zo snel als mogelijk alle opleidingsonderdelen van de eerste inschrijving verwerven.

Artikel 17

Dit betreft een louter technische aanpassing.

Door het vervangen van artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs (zie artikel 22) werd de opbouw van dat artikel gewijzigd. In artikel II.201 van de Codex Hoger Onderwijs worden daarom de verwijzingen naar artikel II.246 overeenkomstig aangepast.

Artikel 18 en 23

Decretaal wordt er voorzien in een regeling tot teruggave van leerkrediet in geval van overmacht, om te vermijden dat studenten met bijvoorbeeld een langdurige ziekte of een ongeval met lange nasleep hun leerkrediet verloren zien gaan.

Sinds het invoeren van deze procedure wordt deze meer en meer gebruikt door studenten en meer en meer verruimd toegepast in de praktijk. Studenten krijgen nu ook leerkrediet terug voor éénmalige afwezigheid van ziekte tijdens een examen, en vragen leerkrediet terug over periodes van meerdere jaren. Bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen waren in 2019 73,5% van de aanhangige dossiers, dossiers over teruggave leerkrediet. De huidige procedure is bovendien soms tijdrovend voor de hogeronderwijsinstellingen. Meerdere jaren na datum is het niet evident om alle relevante documentatie te vinden over bijvoorbeeld de mogelijkheden tot het herplaatsen van een examen, soms zijn alle betrokken personen niet meer tewerkgesteld in de instelling. Dat maakt het soms moeilijk om adequate informatie te geven over de omstandigheden tijdens het betrokken academiejaar.

Nu ondertussen de Vlaamse regeling in het kader van het Groeipakket voorziet in een systeem voor langdurig zieke studenten zonder dat deze nog ingeschreven moeten zijn in een instelling voor hoger onderwijs, is ook een meer beperkte invulling van de regeling voor teruggave van het leerkrediet aan de orde.

Met de decreetswijziging blijft de mogelijkheid bestaan voor een student die zich in een overmachtssituatie bevond om leerkrediet terug te vragen, maar wordt deze

mogelijkheid beperkt in de tijd: de student kan een verzoek indienen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen binnen een termijn van uiterlijk drie jaar die ingaat op 1 september van het academiejaar waarop het verzoek betrekking heeft.

Voor het begrip 'overmacht' wordt verwezen naar situaties van overmacht waardoor studenten alle of een deel van hun examens hebben moeten missen. Overmacht moet geïnterpreteerd worden als een onverwachte en ernstige situatie in de persoonlijke levenssfeer van de student die zich voordoet onafhankelijk van de wil van de student waardoor de student onvermijdelijk een volledige examenperiode of een gedeelte van een examenperiode gemist heeft.

Hierbij aansluitend wordt met het voorliggende artikel 23 de verplichting dat aangetoond moet worden dat een aangepaste examenregeling geen oplossing biedt, geschrapd. De hogeronderwijsinstellingen proberen binnen de perken van het haalbare steeds te voorzien in aangepaste examenregelingen. De huidige formulering creëerde echter een te zware bewijslast voor de instellingen.

Artikel 19

Met dit artikel worden een aantal wijzigingen aangebracht aan de bepalingen rond de inhoud van het onderwijsreglement (artikel II.221, §1 van de Codex Hoger Onderwijs):

1° Dit punt sluit aan bij artikel 3, 5°, dat regelt dat de hogeronderwijsinstellingen enkel strikte volgtijdelijkheid tussen opleidingsonderdelen van een bachelor- of masteropleiding kunnen toepassen als er zich risico's of veiligheidsproblemen kunnen voordoen. De instellingen kunnen zelf bepalen wat zij als risico of veiligheidsprobleem beschouwen, maar moeten dit opnemen in hun onderwijsreglement. Het voorliggende artikel wijzigt daartoe artikel II.221, §1, punt 3°, c) dat aan de instellingen verplicht om per opleiding mee te delen welke volgtijdelijkheden gelden.

2° De deelname aan een starttoets als bijkomende inschrijvingsvoorwaarde voor bepaalde bacheloropleidingen (zie artikel 14) wordt, zoals dat nu al het geval was, opgenomen in het onderwijsreglement van de instelling. Voor de informatie rond de afnamemodaliteiten, de vastgelegde cesuren en de consequenties naar verplichte remediëring, de beroepsmogelijkheden, uitzonderingsgronden voor deelname aan een starttoets en de afspraken rond redelijke aanpassingen moet hierbij verwezen worden naar de instellingsoverschrijdende reglementen.

3° Een instelling kan maatregelen van studievoortgangsbewaking opleggen aan een student (zie artikel 22). Deze maatregelen van studievoortgangsbewaking worden opgenomen in het onderwijsreglement. Ook de wijze waarop wordt omgegaan met overmacht en bijzondere individuele omstandigheden in het kader van de maatregelen van studievoortgangsbewaking moet worden opgenomen in het onderwijsreglement.

Daarnaast moet in het onderwijsreglement ook de grens worden opgenomen vanaf wanneer een inschrijving kan geweigerd worden in eenzelfde initiële bacheloropleiding voor studenten met een te laag studierendement en de grens vanaf wanneer studieadvies wordt gegeven door de instelling, vermeld in artikel II.246.

Tot slot worden in het onderwijsreglement ook de bijzondere statuten vastgelegd, evenals de voorwaarden en modaliteiten voor de toekenning hiervan aan een groep van studenten.

Het onderwijsreglement moet overeenkomstig voorliggend decreet gewijzigd worden voor toepassing vanaf het academiejaar 2023-2024. Uiteraard betekent dit dat deze wijzigingen al vooraf moeten worden doorgevoerd en tijdig gecommuniceerd aan de studenten (conform artikel II.220)

Artikel 20

Artikel II.225, §3 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat een creditbewijs onbeperkt geldig blijft binnen de betrokken opleiding en aan de instelling waar dit werd verworven. Daarop worden geen uitzonderingen voorzien.

Creditbewijzen die een student binnen dezelfde opleiding verwierf maar aan een andere instelling, genieten diezelfde onbeperkte geldigheidsduur niet. Die creditbewijzen kunnen weliswaar worden gevalideerd in de vorm van een vrijstelling, maar een vrijstelling kan worden geweigerd als er bijvoorbeeld een onvoldoende gelijkwaardigheid is doordat het creditbewijs te oud is en de inhoud van het opleidingsonderdeel vaak een al te grote evolutie heeft ondergaan sinds dat creditbewijs werd verworven.

Deze verschillen in de regelgeving kunnen aanleiding geven tot ongelijke situaties. Dit heeft alvast aanleiding gegeven tot een prejudiciële vraag bij het Grondwettelijk Hof omtrent de grondwettigheid van de regel luidens welke credits uitgereikt door de eigen instelling in dezelfde opleiding onbeperkt geldig zijn, waar dat niet zo is voor credits die in andere instellingen zijn uitgereikt (R. Stvb. 5 februari 2021 nr. 6.294 in de zaak 2021/002 – GwH rolnummer 7517).

Het voorliggend artikel maakt het de hogeronderwijsinstellingen mogelijk de actualiteit van eerder verworven credits te bekijken, niet enkel in het kader van een vrijstellingsprocedure (voor credits verworven in een andere instelling) maar ook voor credits verworven binnen de opleidingen en programma's aan de eigen instelling. Daartoe wordt een aanpassing gedaan aan artikel II.225. De mogelijkheid wordt voorzien dat wanneer de instelling substantiële verschillen kan aantonen tussen de competenties die de student blijkt het creditbewijs, dat minstens 5 jaar oud is, heeft verworven en de huidige beoogde competenties, ze de student kan opleggen om deze substantiële verschillen te overbruggen door het geheel of gedeeltelijk opnemen van één of meerdere opleidingsonderdelen.

Artikel II.225, §4 stelt dat een student na een aanpassing van het curriculum eerder verworven credits moet kunnen valideren binnen het nieuwe programma. De voorliggende wijziging aan paragraaf 4 verduidelijkt dat paragraaf 3, tweede lid echter ook in deze situatie blijft gelden. De student heeft dus niet het recht een creditbewijs dat ouder is dan 5 jaar te valideren bij een wijziging aan het curriculum.

Artikel 21

Dit artikel vervangt het eerste lid van artikel II.229 van de Codex Hoger Onderwijs.

In een aantal uitspraken van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen werd een hogeronderwijsinstelling verplicht om een student geslaagd te verklaren voor een schakel- of voorbereidingsprogramma, ondanks het feit dat de student niet voor alle opleidingsonderdelen geslaagd was, wanneer de student de opleidingsonderdelen van de aansluitende opleiding verwierf. De Raad gebruikt hiervoor een extensieve toepassing van art. II.229 die een examencommissie verplicht een student geslaagd te verklaren als de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn. Gelet op de mogelijkheid om voorbereidings- of schakelprogramma's gelijktijdig op te nemen met het daarop aansluitende programma, creëert dit een situatie waarin de student

opleidingsonderdelen van het schakel- of voorbereidingsprogramma kan opzij duwen, ondanks het feit dat daarin wel belangrijke competenties worden aangeleerd. Door diezelfde extensieve toepassing worden instellingen ook verplicht om studenten met een ernstig tekort voor een keuze-opleidingsonderdeel toch geslaagd te verklaren als de student bijvoorbeeld via een ander opleidingsonderdeel kan aantonen dat een algemeen omschreven verbredingsdoelstelling zou gehaald zijn.

Het is nochtans enkel de examencommissie die kan oordelen wat het gewicht en belang is van het slagen voor bepaalde opleidingsonderdelen in een opleiding.

Met de wijziging van artikel II.229 van de Codex Hoger Onderwijs wordt opnieuw het zwaartepunt bij de expertise van de examencommissie gelegd, en het vertrouwen uitgesproken in het globale oordeel van deze commissies. Het uitgangspunt is dat als een student niet voldoet aan de slaagcriteria zoals uitgewerkt in het onderwijs- en examenreglement van de instelling, de student niet geslaagd is. De examencommissie kan, op vraag van de student die persoonlijke of familiale omstandigheden kan aantonen, afwijken van dit principe en de student alsnog geslaagd verklaren indien de examencommissie van oordeel is dat alle doelstellingen van de opleiding in voldoende mate behaald zijn. De verwijzing naar persoonlijke of familiale omstandigheden sluit uit dat zuiver studiegerelateerde omstandigheden als voldoende worden beschouwd om voor deliberatie in aanmerking te komen. Zo kan een student bijvoorbeeld niet louter verwijzen naar het aantal opleidingsonderdelen waarvoor hij geslaagd is, bv. in een vervolgopleiding, als voldoende reden om voor deliberatie in aanmerking te komen. Wat wel kan aanzien worden als een persoonlijke omstandigheid is de bijzondere situatie waarbij een student in de laatste fase van de opleiding een uniek opleidingsonderdeel opgenomen heeft en de titularis van dat onderdeel onverwacht overlijdt, waarvoor geen oplossing wordt gevonden voor het einde van het betreffende academiejaar zodat de student niet kan afstuderen.

Artikel 22

Dit artikel vervangt het huidige artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs rond het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking.

In het nieuwe artikel II.246 worden de maatregelen van studievoortgangsbewaking opgesplitst naar 4 groepen van studenten die zich in een verschillende fase in hun studietraject bevinden:

- studenten die zich wensen in te schrijven in een bacheloropleiding met een verplichte starttoets (paragraaf 1);
- studenten die zich inschrijven in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs (paragraaf 2);
- studenten die een eerste inschrijving nemen in een bepaalde initiële bacheloropleiding (paragraaf 3);
- studenten die zich verder in hun studietraject bevinden (studenten in een bacheloropleiding die niet onder paragraaf 3 vallen, studenten in schakel- en voorbereidingsprogramma's en studenten in masteropleidingen) (paragraaf 4).

Voor de studenten in het hoger beroepsonderwijs worden de bestaande maatregelen van studievoortgangsbewaking overgenomen (voor de argumentatie: zie algemeen deel van deze memorie). Wel wordt voor deze studenten de mogelijkheid voorzien dat zij overmacht en bijzondere individuele omstandigheden kunnen invoeren.

Er is enerzijds een maatregel die verplicht wordt opgelegd (decretaal) en anderzijds maatregelen die de instellingen kunnen opleggen, met andere woorden waarover zij autonoom kunnen beslissen er gebruik van te maken in functie van

de eigen studentenpopulatie, instellingscontext en -noden en het eigen begeleidings- en remediëringsbeleid.

Er wordt waar relevant duidelijk aangegeven of een maatregel opleidings- en instellingsgebonden is, dan wel of de maatregel instellingsoverschrijdend kan worden toegepast. In dit laatste geval is het opleggen van een bindende voorwaarde aan een student op basis van de studiepunten die de student verwierf aan de eigen of een andere instelling mogelijk. Gezien de eigen invulling van de bindende voorwaarden gekoppeld aan het specifieke beleid van een bepaalde instelling, zijn de in een bepaald studiecontract opgelegde bindende voorwaarden in principe niet overdraagbaar over instellingen heen. In die zin kan het niet behalen van een bindende voorwaarde opgelegd op basis van de regels van een bepaalde instelling niet automatisch leiden tot het weigeren van een nieuwe inschrijving in een andere instelling. In geval het aangewezen is om de inschrijving van een student op basis van de eigen reglementering onmiddellijk te weigeren kan van de mogelijkheid van het weigeren op dossier gebruik worden gemaakt (zie toelichting bij paragraaf 5).

Er werd bij het vastleggen van de maatregelen van studievoortgangsbewaking gestreefd naar een goed evenwicht tussen maatregelen die voldoende streng zijn om van bij het begin van het studietraject een betere studievoortgang te bereiken en studenten snel terug in het modeltraject te krijgen, en maatregelen waarmee de instellingen flexibeler kunnen omspringen volgens eigen inzichten en ervaringen.

In paragraaf 1 worden de maatregelen van studievoortgangsbewaking bepaald voor studenten aan wie verplichte remediëring wordt opgelegd. De instelling kan bindende voorwaarden opleggen aan een student die niet deelgenomen heeft aan de hem opgelegde verplichte remediëring of kan dit in rekening brengen bij de deliberatie van de student. Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft, kan de inschrijving in een volgend academiejaar geweigerd worden door de instelling waar de bindende voorwaarde werd opgelegd.

Paragraaf 2 legt de maatregelen van studievoortgangsbewaking voor studenten in het hoger beroepsonderwijs vast. De maatregelen zoals die tot nog toe golden blijven behouden.

Paragraaf 3 handelt over de maatregelen van studievoortgangsbewaking die gelden voor studenten die zich een eerste maal inschreven in een bepaalde initiële bacheloropleiding.

Van studenten die geen 100% studiesucces behalen na een eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding, en dus niet voor alle opgenomen studiepunten een creditbewijs of een deliberatiecijfer verwierven, wordt verwacht dat ze voor alle resterende opleidingsonderdelen van hun eerste inschrijving wel een creditbewijs of een deliberatiecijfer verwerven bij een volgende inschrijving in de opleiding, tenzij er sprake is van overmacht of bijzondere individuele omstandigheden. Dat betekent dus dat elke student na 2 jaar een creditbewijs of een deliberatiecijfer moet hebben verworven voor alle opleidingsonderdelen van zijn eerste inschrijving. Wanneer een student verandert van keuzeopleidingsonderdeel bij zijn tweede inschrijving, moet hij voor dit nieuwe keuzeopleidingsonderdeel onmiddellijk slagen in dat academiejaar. De student heeft dan ook maar 2 examenkansen (of 1 als er geen 2 kansen zijn) voor dat keuzeopleidingsonderdeel.

Op deze manier wordt van bij de start van het traject streng opgetreden om studieduurverlenging tegen te gaan. Als een student niet voldoet aan deze decretale voorwaarde wordt de inschrijving in de desbetreffende opleiding

verboden, en dient de student zich desgewenst dus te heroriënteren. Deze strikte decretale voorwaarde wordt opgenomen in het derde lid.

Daarnaast wordt decretaal de mogelijkheid voorzien dat een instelling de inschrijving in eenzelfde initiële bacheloropleiding aan dezelfde instelling kan weigeren als op basis van het behaalde studierendement na zijn eerste inschrijving een volgende inschrijving in dezelfde opleiding geen positief resultaat zal opleveren, tenzij er sprake is van overmacht of van bijzondere individuele omstandigheden. Dit was decretaal nu al mogelijk, maar de instellingen moesten zich daarvoor beroepen op een beoordeling van het individueel dossier van een student en hun beslissing omstandig motiveren en aantonen dat een volgende inschrijving in de opleiding geen positief resultaat zou opleveren. Door de decreetswijziging vervalt voor deze groep studenten met een laag studierendement bij hun eerste inschrijving deze beoordeling op individueel dossier. De instelling bepaalt desgevallend in haar onderwijs- en examenreglement autonoom de grens vanaf wanneer een inschrijving kan geweigerd worden. Voor het bepalen van deze grens baseert de instelling zich op onderzoek binnen de instelling over het studierendement en -succes van haar studenten.

In paragraaf 4 worden maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen die van toepassing kunnen zijn op alle studenten met uitzondering van de studenten ingeschreven in het hoger beroeps onderwijs.

In het tweede lid blijft de mogelijkheid voor de instellingen voorzien om een bindende voorwaarde op te leggen aan de studenten die tijdens een vorig academiejaar minder dan 60% van hun opgenomen studiepunten hebben verworven. Deze voorwaarde geldt ongeacht of de studiepunten werden verworven aan de eigen instelling of een andere instelling.

Tevens wordt de mogelijkheid voorzien dat bij het niet verwerven van een creditbewijs of een deliberatiecijfer na 4 examenkansen voor een opleidingsonderdeel (of na 2 examenkansen indien het om een opleidingsonderdeel gaat waarvoor per academiejaar slechts 1 examenkans is voorzien) de instelling een bindende voorwaarde kan opleggen, of de inschrijving van de student kan weigeren, zelfs als het studierendement van de student globaal genomen over alle opleidingsonderdelen meer dan 60% bedraagt.

De instelling waar de bindende voorwaarde werd opgelegd kan de inschrijving van een student die de opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft, een volgend academiejaar weigeren.

Paragraaf 5 behoudt de bestaande mogelijkheid dat een instelling de inschrijving van een student ook kan weigeren als uit het individueel dossier van de student blijkt dat een nieuwe inschrijving in het hoger onderwijs geen kans op succes heeft. Niet in alle gevallen kunnen bindende voorwaarden immers soelaas brengen. Het dossier van een student bevat studiegerelateerde elementen. Studiegerelateerde elementen kunnen betrekking hebben op het recent afgelopen studietraject of het ruimere studieverleden van een student, al dan niet in dezelfde instelling (zeer zwak studierendement, herhaaldelijk falen voor bepaalde opleidingsonderdelen,....). Een dergelijke weigering vereist een omstandige motivering.

Paragraaf 6 stelt dat de instellingen autonoom, volgens hun eigen beleid rond studievoortgang en de individuele noden en omstandigheden van de student, de inhoud van de bindende voorwaarden bepalen. Tevens bepaalt deze paragraaf dat de instellingen kunnen afwijken van het opleggen van bindende voorwaarden of van het weigeren van een inschrijving wanneer een student kan aantonen dat er sprake is van overmacht of van bijzondere individuele omstandigheden. Van een bijzondere individuele omstandigheid kan er bijvoorbeeld sprake zijn als een

student na zijn tweede inschrijving 1 opleidingsonderdeel niet verworven heeft, maar hij kan aantonen dat dit het gevolg is van een moeilijke persoonlijke situatie. Of hij geeft aan dat hij bijscholing heeft gevolgd zodat de kans reëel is dat hij dit opleidingsonderdeel alsnog kan verwerven. De instelling kan ondanks individuele omstandigheden de weigering behouden indien op basis van het reeds afgelegde studieparcours de kans dat de opleiding met succes kan afgerond worden, quasi onbestaande is.

Overeenkomstig paragraaf 7 moeten de instellingen in hun onderwijsreglement de gehanteerde maatregelen van studievoortgangsbewaking vermelden. Ook de wijze waarop overmacht en bijzondere individuele omstandigheden kunnen worden ingeroepen, wordt opgenomen in het onderwijsreglement.

Studenten waarvan de inschrijving geweigerd is op basis van onvoldoende studierendement kunnen na heroriëntering succesvol zijn in een andere opleiding en daar een eerste hogeronderwijsdiploma behalen. Bijvoorbeeld een student neemt een eerste inschrijving in een academische bachelor in de rechten, op basis van onvoldoende studierendement wordt hij geweigerd in deze opleiding en hij volgt met succes de professionele bachelor in het bedrijfsmanagement – optie rechtspraktijk en behaalt zijn diploma. Op dat ogenblik moet deze student de mogelijkheid krijgen om opnieuw in te stappen in zijn eerste opleiding, omdat de kans op studiesucces dan wel reëel is. Of een student start in een professionele bacheloropleiding, maar stapt na de weigering over naar een graduaatsopleiding en behaalt daar een diploma. Ook dan moet hij de kans krijgen om zijn eerste keuze alsnog te realiseren. Daarom wordt in paragraaf 8 voorzien dat vanaf het ogenblik dat een student een diploma hoger onderwijs heeft verworven na de weigering tot inschrijving, hij zich opnieuw kan inschrijven in de opleiding waar hij oorspronkelijk geweigerd is. Uiteraard gelden hier ook de regels inzake leerkrediet en kan de instelling de student alsnog weigeren als hij onvoldoende leerkrediet heeft. Daarnaast wordt de mogelijkheid ingevoerd om na een wachttijd van zes jaar opnieuw in de oorspronkelijke opleiding te mogen instromen. De bedoeling van deze wachttijd is om in het kader van Levenslang Leren de mogelijkheid niet te ontzeggen om de opleiding van keuze te volgen wanneer men meer maturiteit heeft gekregen. Bovendien worden er per jaar terug 10 studiepunten leerkrediet opgebouwd.

In paragraaf 9 wordt bepaald dat het instellingsbestuur in bijzondere gevallen en op objectieve gronden de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel van een student vroegtijdig kan beëindigen.

Deze bepalingen, die met het decreet van 21 maart 2014 tot aanpassing van enkele hogeronderwijsbepalingen die de organisatie en controle van het onderwijs faciliteren en de plan- en implementatielasten verminderen (het Vereenvoudigingsdecreet) werden ingevoegd in artikel II.246, worden opnieuw opgenomen.

De maatregelen vermeld in paragraaf 1 tot en met 6, 8 en 9, blijven studievoortgangsbeslissingen waartegen zowel intern als extern beroep kan worden ingediend door de student.

Uit data blijkt dat heroriëntering in bepaalde gevallen zeker zijn vruchten afwerpt, maar dat studenten dit zelden doen binnen hun eerste jaar. Door een goede en snelle heroriëntering kan echter de kans verhogen om een diploma te behalen en studieduurverlenging te beperken. In paragraaf 10 wordt daarom aan de instellingen opgelegd om reeds een studieadvies te geven aan alle studenten die na hun eerste examenperiode (de eerste reeks van examens binnen een academiejaar) een beperkt aantal studiepunten hebben verworven. De instellingen kunnen zelf bepalen wat dit advies inhoudt en vanaf welke grens en op welke manier dit advies wordt verstrekt. Het studieadvies kan bijvoorbeeld betrekking hebben op de studiemethode, op het al dan niet verderzetten van de opleiding, op

remediëring die kan gevolgd worden,.... Instellingen worden hiermee niet verplicht om een één op één advies aan studenten te geven. Zij kunnen bijvoorbeeld ook een (standaard) advies formuleren op het puntenblad van de student.

Paragraaf 11 bepaalt dat iedere student het recht heeft een gesprek aan te gaan met een studie- en/of trajectbegeleider. Op deze manier kan optimaal ingespeeld worden op de persoonlijke situatie van de student. Dit gesprek hoeft niet enkel het gevolg te zijn van een tegenvallend examenresultaat, maar kan een student bijvoorbeeld ook helpen bij zijn studiemethode of bij het samenstellen van een optimaal studiepakket.

Aangezien de studievoortgang van studenten uitermate belangrijk is, is het ook nodig om het beleid, onder meer omwille van de inherente onzekerheid die er aan verbonden is, tijdig te evalueren. Daarom wordt in paragraaf 12 bepaald dat de regelgeving rond het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking moet worden geëvalueerd 5 jaar na inwerkingtreding ervan. Het betreft een evaluatie waarbij opnieuw kwantitatieve analyses worden gemaakt en de betrokken actoren zoals instellingen en studenten(vertegenwoordigers) bevraagd worden over het beleid. De kwantitatieve analyses zullen gebeuren op basis van de huidige beschikbare data bij AHOVOKS, aangevuld met data van de hogeronderwijsinstellingen. AHOVOKS zal geen extra data capteren in de Databank Hoger Onderwijs ten opzichte van de data die vandaag reeds voorhanden zijn.

Artikel 24

Dit betreft een louter technische aanpassing.

Voor de berekening van de onderwijssoevereint van een hogeschool geeft de tabel in paragraaf 6 het aantal opgenomen studiepunten weer (minimum en maximum) dat vermenigvuldigd moet worden met een bepaalde gewichtsfactor en dit tot en met het begrotingsjaar 2023. Aangezien deze regeling nog verder doorloopt wordt hier het begrotingsjaar 2023 vervangen door de vermelding "vanaf 2023".

Artikel 25

Vanaf het begrotingsjaar 2017 is er voor de opleidingen geneeskunde binnen het systeem van de werkingsuitkeringen een aparte regeling uitgewerkt. Daarbij werd het aandeel in het onderwijsvariabel deel "VOWun" dat de opleidingen bachelor in de geneeskunde, master in de geneeskunde, master in de huisartsgeneeskunde van de 4 universiteiten die zowel de bacheloropleiding als masteropleiding in de geneeskunde en masteropleiding in de huisartsgeneeskunde aanbieden, genereren, vastgelegd op een bepaald percentage, zijnde het gemiddeld procentueel aandeel dat die opleidingen in VOWun van de begrotingsjaren 2012, 2013, 2014, 2015 en 2016 genereren. Dit bedrag wordt dan verdeeld onder de 4 universiteiten op basis van het aandeel dat elke universiteit (Universiteit Gent, Universiteit Antwerpen, Vrije Universiteit Brussel en Katholieke Universiteit Leuven) in het aantal uitgereikte diploma's in de bacheloropleiding geneeskunde en de masteropleidingen – master in de geneeskunde, master in de huisartsgeneeskunde en master in de specialistische geneeskunde – genereert.

De financiering van de opleiding diergeneeskunde zal op een analoge manier gebeuren. Het aandeel in het onderwijsvariabel deel "VOWun" dat de opleidingen bachelor in de diergeneeskunde en master in de diergeneeskunde genereren in het begrotingsjaar voorafgaand aan de invoering van het toelatingsexamen dierenarts wordt vastgelegd. Dit aandeel wordt onder de beide universiteiten verdeeld op basis van het aandeel van elke universiteit in het aantal uitgereikte diploma's in de bacheloropleiding en masteropleiding diergeneeskunde in de periode 2013-2014 tot en met 2017-2018 (dit komt neer op een verdeling 19%-81%).

Op basis van de berekeningen voor het begrotingsjaar 2021 zou het gaan over een bedrag van ongeveer 17 mio euro dat dan moet afgezonderd worden. Dit bedrag is gebaseerd op het huidige aantal studenten. Door de invoering van een toelatingsexamen zal de instroom in deze opleidingen verminderen, maar de financiering zal gebaseerd blijven op de huidige hogere aantallen.

Deze werkwijze is te verantwoorden omdat de studies diergeneeskunde duur zijn en vergelijkbaar met deze van geneeskunde. Naast een basisopleiding, die aanzienlijke en blijvende investeringen vereist (o.m. laboratoria voor praktische oefeningen, bio-veilige dissectiezalen, microscopiezalen e.d.), moet een universitaire dierenkliniek die 24/7 draait eveneens op een hoog niveau blijven werken, o.m. met hoogtechnologische apparatuur, voldoende ondersteunend personeel etc. Het gaat hier om vaste kosten en investeringen die niet gelieerd zijn aan het aantal studenten in de opleiding. Het is daarom van belang dat de opleidingen de huidige financiële ondersteuning kunnen behouden en dat de invoering van een toelatingsexamen dierenarts niet resulteert in een vermindering van de financiering voor de bachelor- en de masteropleiding in de diergeneeskunde aan de Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen.

Artikel 26 en 27

Het betreft hier louter technische rechtzettingen.

In artikel III.13, §3, derde lid, punt 3° en artikel III.14, §4, derde lid, punt 3° is voor de berekening van het aantal financieringspunten FPi-output respectievelijk financieringspunten FPi-diploma verkeerdelijk vermeld "vanaf het begrotingsjaar 2023", terwijl de berekeningswijze voor het begrotingsjaar 2023 reeds vastligt in punt 2°. Dit wordt hier rechtgezet zodat punt 3° telkens van toepassing wordt vanaf het begrotingsjaar 2024.

Artikel 28

Dit betreft een louter technische aanpassing.

De tabel in paragraaf 3 van artikel III.22 geeft de factoren weer die gehanteerd worden bij de weging van de diploma's, doctoraten, publicaties en citaties, en diversiteit en mobiliteit voor de berekening van het variabel onderzoeksdeel van een universiteit en dit tot en met de begrotingsjaren 2020 en 2021. Aangezien deze regeling nog verder doorloopt worden hier de begrotingsjaren 2020 en 2021 vervangen door de vermelding "vanaf 2020".

Het artikel treedt in werking met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022, zodat het variabel onderzoeksdeel van de universiteiten voor het begrotingsjaar 2022 op een correcte manier kan berekend en betaald worden.

Artikel 29

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de verschillende artikelen van dit decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS